

**T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SOSYAL HİZMET ANABİLİM DALI
SOSYAL HİZMET BİLİM DALI**

**GENÇLİK ve SPOR BAKANLIĞINA BAĞLI
GENÇLİK MERKEZİ HİZMETLERİNİN ALGISI:
KOCAELİ VE SAKARYA ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ahmet Bilal DEMİRCİ

KOCAELİ 2019

**T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SOSYAL HİZMET ANABİLİM DALI
SOSYAL HİZMET BİLİM DALI**

**GENÇLİK ve SPOR BAKANLIĞINA BAĞLI
GENÇLİK MERKEZİ HİZMETLERİNİN ALGISI:
KOCAELİ VE SAKARYA ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ahmet Bilal DEMİRCİ

**TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. Doğa Başar SARIİPEK**

KOCAELİ 2019

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SOSYAL HİZMET ANABİLİM DALI
SOSYAL HİZMET BİLİM DALI

GENÇLİK ve SPOR BAKANLIĞINA BAĞLI
GENÇLİK MERKEZİ HİZMETLERİNİN ALGISI:
KOCAELİ VE SAKARYA ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

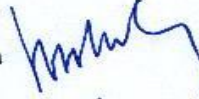
Tezi Hazırlayan: Ahmet Bilal DEMİRCİ

Tezin Kabul Edildiği Enstitü Yönetim Kurulu Karar ve No: 26.06.2019 / 18

Jüri Başkanı:

Prof. Dr. Abdulkadir ŞENKAL

İmza

Jüri Üyesi:

Doc. Dr. Doğa Benar
JAKUPEK

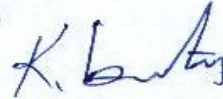
İmza

Jüri Üyesi:

Doc. Dr.
Bedrettin Keşgin

İmza

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans tez döneminde tez danışmanım olmayı kabul eden, danışmanlığımı yürüten, bilgilerinden ve tecrübelerinden yararlandığım değerli hocam, Sayın Doç. Dr. Doğa Başar SARIİPEK'e, tez jürimde bulunarak beni onurlandıran Prof. Dr. Abdulkadir ŞENKAL ve Doç. Dr. Bedrettin KESGİN'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Araştırma verilerinin toplanmasında desteklerini esirgemeyen gençlik merkezi müdürlerine, liderlerine, eğitmenlerine, tüm gençlik çalışanlarına ve vakitlerini ayırarak araştırmaya katılan değerli gençlere teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmamın başından sonuna kadar maddi manevi desteğini yanımda hissettiğim, en zor anlarda motive olmama yardımcı olan kıymetli aileme ve arkadaşlarıma teşekkürü bir borç bilirim.

Ahmet Bilal DEMİRCİ

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	i
ÖZET.....	iv
ABSTRACT	v
KISALTMALAR	vi
TABLolar	vii
ŞEKİLLER	ix
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1.GENÇLİK KAVRAMI VE YAKLAŞIMLAR

1.1.Gençlik Kavramı	3
1.2. Gençlik Dönemi Özelliklerini Açıklayan Yaklaşımlar	4
1.2.1. Psiko-Analitik Yaklaşım.....	4
1.2.2. Psiko-Sosyal Gelişim Yaklaşımı	5
1.2.3. Bilişsel Gelişim Yaklaşımı	6
1.2.4. Ahlaki Gelişim Yaklaşımı	7
1.2.5. Bireysel Farklılıklar Yaklaşımı.....	8
1.2.6. Sosyal Öğrenme Yaklaşımı	9
1.2.7 Gelişim Kuramlarına Bütüncül Bir Bakış.....	10

İKİNCİ BÖLÜM

2.GENÇLİK POLİTİKALARI VE HİZMETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

2.1.Avrupa Birliği Gençlik Politikalarına İlişkin Genel Durumu	11
2.2. Türkiye'nin Gençlik Politikalarına İlişkin Genel Durumu.....	14
2.2.1. Türkiye'nin Gençlik Profili	17
2.2.2. Türkiye'de Gençliğe İlişkin Yasal Düzenlemeler	18
2.2.3. Türkiye'de Gençlerin Karşılaştıkları Sorunlar	18
2.3. Türkiye'de Gençlik Hizmetlerini Gelişimi.....	31
2.3.1 Yerel Yönetimlerde Gençlik Çalışmaları	34
2.3.2. Sivil Toplum Örgütlerinde Gençlik Çalışmaları.....	35
2.3.3. Gençlik ve Spor Bakanlığı.....	35
2.4. Sosyal Hizmet ve Gençlik	43
2.4.1. Gençlerle Sosyal Hizmet Uygulamaları	44
2.4.2. Genç Bireylerle Grup Çalışması	46
2.4.3. Toplumla Çalışma.....	48

2.5. Konuyla İlgili Olarak Yapılan Bazı Araştırmalar	49

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.YÖNTEM

3.1.Araştırmanın Amacı	53
3.2.Araştırmanın Önemi	53
3.3. Araştırmanın Sayıltıları	53
3.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	54
3.5. Araştırmanın Tasarımı.....	54
3.6. Evren Örneklem.....	55
3.7. Veri Toplama Aracı.....	55
3.7.1. Nitel Boyut.....	55
3.7.2. Nicel Boyut.....	56
3.8. Verilerin Analizi.....	57
3.9. Bulgular	57
3.9.1. Gençlik Liderlerine Yönelik Bulgular	58
3.9.2. Gençlik Merkezi Üyelerine Yönelik Bulgular.....	70
SONUÇLAR	84
ÖNERİLER	90
KAYNAKÇA	91
EK1. Gençlik Merkezlerinde Algılanan Hizmet Kalitesi Ölçeği	99
EK 2: Gençlik Liderlerine Yönelik Görüşme Formu	100
EK 3: Kişisel Bilgi Formu	101
EK4: Araştırma Uygulama İzni.....	102
ÖZGEÇMİŞ.....	103

ÖZET

Bu araştırma, Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı Gençlik Merkezlerine üye gençlerin algıladıkları hizmet kalitesi düzeylerinin belirlenmesi ve hizmetlerin sunumunda etkin rol oynayan gençlik liderlerinin bu süreçte beklentilerinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırma karma modelde tasarlanmış olup, araştırmaya Kocaeli Uluslararası, Adapazarı ve Serdivan Gençlik Merkezlerinde çalışan 12 gençlik lideri ve 280 gençlik merkezi üyesi genç katılmıştır.

Araştırmada nitel veriler, gençlik liderleri ile yarı yapılandırılmış görüşme formu yardımıyla toplanmıştır. Toplanan veriler içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir.

Araştırmada nicel veriler, gençlik merkezine üye gençlerin gençlik merkezinde aldıkları hizmetin değerlendirilebilmesi amacıyla, kişisel bilgi formu ve Aycan (2005) tarafından gençlik merkezlerine yönelik olarak geliştirilen, daha sonra Polat ve arkadaşları (2013) tarafından yeniden düzenlenerek geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan “Gençlik Merkezlerinde Algılanan Hizmet Kalitesi Ölçeği” kullanılarak toplanmıştır.

Nicel verilerin analizinde, SPSS 25 programı yardımıyla Independent-Samples T Testi ve One-Way ANOVA testleri uygulanmış, farklılığın kaynağının tespit edilmesinde ise Tukey testi kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda, Gençlik merkezi faktörüne bağlı algılanan hizmet kalitesi alt boyutunda, fiziksel çevre kalitesi ve etkileşim kalitesi alt boyutlarında; üyelik süresi faktörüne bağlı olarak ise etkileşim kalitesi boyutunda istatistiksel anlamda farklılıklar gözlenmiştir ($p < 0.05$). Gençlik Merkezlerinde, sosyal hizmet uzmanının varlığının gençlik merkezine ve gençlere fayda sağlayacağı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Hizmet, Gençlik Merkezi, Gençlik Lideri, Gençlik Refahı

ABSTRACT

This research is done with the purpose of evaluation of the views of young citizens who are members of the Youth Centers run by the Ministry of Youth and Sports; and expectations during this process of the youth leaders who have active role on services in the Youth Centers.

The research is designed in a mixed model, and 12 youth leaders and 280 youth center members from both Kocaeli International and Adapazarı and Serdivan Youth Center workers participated in this research.

The qualitative data of this research is collected with the help of semi-structured interview forms. The collected data is analysed using content analysis method.

In this research we used personal information forms and “Youth Center Quality of Service Scale” created by Ayca (2008) specifically for youth centers and later remodeled by Polat and friends (2013) and passed validity and reliability study.

In data analysis SPSS 25 programme and Independent- Samples T Test, One-Way ANOVA are used while in the evaluation of contrast and Tukey test is performed.

As a result of this research, Youth Center Quality of Service sub-dimension environment quality and communication quality sub-dimension; statistical discrepancy is found due the duration of membership factor. It has been concluded that the presence of social worker in the current situation can provide the youth centre and the benefit of the young people.

Key Words: Social Work, Youth Center, Youth Leader, Youth Welfare

KISALTMALAR

DB: Dünya Bankası

GSGM: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü

KYK: Kredi ve Yurtlar Kurumu

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

UNDP: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı

TABLULAR

Tablo 1. Türkiye nüfusunun yıllara ve yaş grubuna göre dağılımı	17
Tablo 2. Gençlik Liderlerinin Genel Özelliklerinin Dağılımları	58
Tablo 3. Katılımcıların Gençlik Liderliği Tanımlarına İlişkin Bulgular.....	59
Tablo 4. Bakanlık Politikaları Alt Temasına ilişkin Gençlik Liderleri Görüşleri.....	61
Tablo 5. Gençlik Merkezinin Kurumsal Politikaları Alt Temasına ilişkin Gençlik Liderleri Görüşleri.....	61
Tablo 6. Planlama Temasına ilişkin Gençlik Liderleri Görüşleri	62
Tablo 7. Grup Bilinci Alt Temasına ilişkin Gençlik Liderleri Görüşleri.....	63
Tablo 8. Aidiyet Alt Temasına ilişkin Gençlik Liderleri Görüşleri	64
Tablo 9. Sorumluluk Alt Temasına ilişkin Gençlik Liderleri Görüşleri	64
Tablo 10. Gönüllülük Alt Temasına ilişkin Gençlik Liderleri Görüşleri.....	65
Tablo 11. Sürdürülebilirlik Alt Temasına ilişkin Gençlik Liderleri Görüşleri	66
Tablo 12. Psiko-Sosyal Sorunlar Temasına ilişkin Gençlik Liderleri Görüşleri	67
Tablo 13. Bağımlılık Temasına ilişkin Gençlik Liderleri Görüşleri.....	68
Tablo 14. Gençlik Liderlerinin Gençlik Merkezinde Sosyal Hizmet Uzmanı İstihdamına İlişkin Görüşleri.....	69
Tablo 15. Araştırmaya katılan gençlik merkezi üyelerinin üyesi oldukları gençlik merkezlerine göre dağılımı	70
Tablo 16. Araştırmaya katılan gençlik merkezi üyelerinin yaş aralıklarına göre dağılımı	71
Tablo 17. Araştırmaya katılan gençlik merkezi üyelerinin cinsiyetlerine göre dağılımı	71
Tablo 18. Araştırmaya katılan gençlik merkezi üyelerinin eğitim durumlarına göre dağılımı	72
Tablo 19. Araştırmaya katılan gençlik merkezi üyelerinin ailelerinin gelir durumuna göre dağılımı	72
Tablo 20. Araştırmaya katılan gençlik merkezi üyelerinin üyelik sürelerine göre dağılımı	73
Tablo 21. Araştırmaya katılan gençlik merkezi üyelerinin merkez faaliyetlerine nasıl katıldıklarına göre dağılımı	73
Tablo 22. Araştırmaya katılan gençlik merkezi üyelerinin merkez faaliyetlerine katılma nedenlerine göre dağılımı.....	74
Tablo 23. Araştırmaya katılan gençlik merkezi üyelerinin merkezde hafta içi ortalama bulunma sürelerine göre dağılımı.....	74
Tablo 24. Araştırmaya katılan gençlik merkezi üyelerinin merkezde hafta sonu ortalama bulunma sürelerine göre dağılımı.....	75
Tablo 25. Algılanan Hizmet Kalitesinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması.....	76
Tablo 26. Algılanan Hizmet Kalitesi Alt Boyutlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması	76
Tablo 27. Algılanan Hizmet Kalitesinin Yaşa Göre ANOVA Testi Sonuçları.....	77
Tablo 28. Algılanan Hizmet Kalitesi Alt Boyutlarının Yaşa Göre ANOVA Testi Sonuçları	77

Tablo 29. Algılanan Hizmet Kalitesinin Eğitim Durumlarına Göre ANOVA Testi Sonuçları	78
Tablo 30. Algılanan Hizmet Kalitesi Alt Boyutlarının Eğitim Durumlarına Göre ANOVA Testi Sonuçları	79
Tablo 31. Algılanan Hizmet Kalitesinin Üyelik Sürelerine Göre ANOVA Testi Sonuçları	80
Tablo 32. Algılanan Hizmet Kalitesi Alt Boyutlarının Üyelik Sürelerine Göre ANOVA Testi Sonuçları	81
Tablo 33. Algılanan Hizmet Kalitesinin Gençlik Merkezlerine Göre ANOVA Testi Sonuçları	82
Tablo 34. Algılanan Hizmet Kalitesi Alt Boyutlarının Gençlik Merkezine Göre ANOVA Testi Sonuçları	83

ŞEKİLLER

Şekil 1. Gençlik Liderlerinin Yaşadığı Sorunlara İlişkin Bulgular.....	60
Şekil 2. Gençlerin Yaşadıkları Sorunlara İlişkin Bulgular.....	67

GİRİŞ

Gençlik, yaşanan toplumdaki bağımsız olarak değerlendirilebileceğimiz bir kavram değildir. Gençlik mikro anlamda bir aile içerisinde, makro anlamda ise bir toplum içerisinde hayat bulur. Gençler, yer aldıkları toplumun siyasal, sosyal ve ekonomik faktörleriyle, hukuksal ve geleneksel normlarıyla bütünleşerek toplumsallaşma sürecinde yer edinirler. Bu nedenle gençliği toplumla bir bütün halinde ele almak bir gereklidir.

Türkiye’de gençlik üzerine konuşan bir kimsenin dikkat çektiği ilk nokta, Türkiye’nin genç bir nüfusa sahip olduğu noktasıdır. Bu bağlamda gençlik Türkiye’nin en büyük zenginlik kaynağı olarak gösterilmektedir. Yaşadığımız ülkede nüfusun genç olması kalkınmakta olan ülke ekonomisi için büyük bir fırsat oluşturmaktadır. Gençliğe gerekli sosyal imkânlar verildiğinde gençlik sosyoekonomik gelişmeyi hızlandıran bir etken olabilir (Acar, 2008: 3).

Türkiye büyük genç nüfusa sahip ve insani gelişim potansiyeli yüksek bir ülke olmasına rağmen var olan politikalar; temel değişimler gerçekleştirmek, tercihleri çeşitlendirmek, yeni fırsatlar yaratmak ve hizmetleri her kategoriden gencin kullanımına sunmak konularında yetersiz kalmaktadır. Çocukluk ile yetişkinlik dönemleri arasında bir geçiş çağında olan gençlerin günümüzde sorunlarının daha da çeşitlendiği ve giderek çözümsüz bir hal aldığı gözlenmektedir. Sözü edilen temel sorun, gençlerin yaşamlarını ilgilendiren eğitim, katılım, sağlık, sosyal güvenlik, barınma, istihdam ve benzeri konulara dair belirgin bir gençlik politikasının ve buna bağlı olarak yeterli hizmetin olmamasıdır.

Gençler ev içinde ve ev dışında sınırlı yaşamlar sürdürmektedir. Birçoğu için ev ve okul dışında sosyalleşebilecekleri, kendi yeteneklerini keşfedebilecekleri, yaratıcılıklarını kullanarak yenilikler üretebilecekleri ortamlar mevcut değildir. Gençlerin hem eğitim ihtiyaçlarını karşılayıp hem sosyalleşecekleri; aynı zamanda karar alma süreçlerine, sosyal gelişim etkinliklerine katılmayı öğrenecekleri, ifade ve örgütlenme özgürlüklerini kullanabilecekleri, sağlık ve iş güvencesine sahip olacakları bir yapıya ihtiyaçları vardır. Türkiye’de böyle koruyucu, geliştirici bir sistem olarak Gençlik ve Spor Bakanlığı’na bağlı Gençlik Merkezleri bulunmaktadır.

Gençlik merkezlerinden yararlanan bireylerin sayısı istenilen düzeyde değildir. Hak temelli yaklaşım bağlamında gençlerin durumu değerlendirilecek olursa, gençler doğuştan sahip oldukları ya da ait oldukları sosyal sistemin yasal olarak kendilerine tanıdığı hakları kullanamamakta, her genç bu haklardan eşit olarak yararlanamamaktadır.

Bu merkezlerde ulusal gençlik politikasına bağlı hizmetler verilirken, gençlerin psikososyal gelişimlerinin takibi ve yaşadıkları sorunların çözümünde etkin rol alabilecek yeterli sayıda sosyal hizmet uzmanı, çocuk gelişimci, psikolog gibi meslek elemanlarının olmaması önemli bir eksikliklerdir.

Araştırma konusu ile ilgili alan yazın taranmıştır. Benzer konularda çok az sayıda araştırma tespit edilmiş, ancak doğrudan bu konu ve içerikte bir kaynağa ulaşamamıştır. Bu noktada var olan Türkiye’de gençlik ve gençlik hizmetlerinden olan Gençlik Merkezlerine ilişkin durumun değerlendirilmesi, hizmet sunumunda yaşanan sorunlar ve gereksinimlerin tespit edilmesi önemlidir.

Araştırmanın kuramsal çerçevesinde; gençlik kavramı, ülkemizde ve Avrupa’da gençlik politikalarına bakış, gençlerin sorunları, gençlik merkezlerinin yapısı ve hizmetleri, gençlik liderleri, sosyal hizmet mesleği ve gençlik ilişkisi ele alınmıştır.

Bu araştırma ile gereksinim odaklı gençlik politikalarının geliştirilmesine ve sosyal hizmette gençlik çalışmasının yapılandırılmasına katkı sağlamak hedeflenmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GENÇLİK KAVRAMI VE YAKLAŞIMLAR

Bu bölümde gençlik kavramı, gençlik dönemi özelliklerini açıklayan yaklaşımlar ele alınmıştır. Gençleri tanımak, onların gelişimsel gereksinimlerini anlamak için bazı gelişim yaklaşımlarını incelemek yararlı olacaktır.

1.1.Gençlik Kavramı

Gençlik kavramına ilişkin genel bir tanımdan söz etmek zordur. Çocukluk ve yetişkinlik dönemleri arasında bir geçiş olan gençlik dönemi ile ilgili araştırmacılar, farklı tanımlar ileri sürmüştür.

Gençlik sosyal, ekonomik ve eğitsel bakımdan toplumun bütünü içerisinde sınıflandırılmış, diğer yapılardan ayırıştırılmıştır. Gençliğin kendi içinde oluşturduğu bu yapı 20. yüzyıla kadar, gençlerin korunması, yetiştirilmesi ve eğitilmesi gerektiğini düşünen yetişkinler tarafından uygulanan denetim ve baskı altında varlığını sürdürmeye çalışmıştır. 20. yüzyılın başlarında insan gelişimine olan ilginin artması ile birlikte çocukluk ve yetişkinlik evrelerinden farklılaşan gençlik dönemi üzerinde durulmaya başlanmıştır (Asutay, 2001, s. 2, 3).

Gençlik; fiziksel ve zihinsel özelliklerine, yaptıkları işe, eğitim durumlarına ya da yaşam dönemlerine göre tanımlanabilir. Gençlere yönelik hizmet veren kurumlar, genel itibarıyla gençliği farklı yaş gruplarında tanımlamışlardır. Gençlik kavramının kurumsal bakış altında nasıl ifade edildiğini detaylandırmak için bazı gençlik tanımlarından söz edilecektir.

Milli Eğitim Bakanlığı'na gençlik, ergenlik döneminin başlamasıyla biyo-psikolojik açıdan çocukluk döneminin bittiği, toplum içinde sorumluluk yüklenen bireyin çocukluk ile genç yetişkinlik arasında olan 12-24 yaşları arasındaki dönemdir (Kulaksızoğlu, 1999, 33).

Türk Medeni Kanunu'nun 11. Maddesine göre; "ergenlik on sekiz yaşın doldurulmasıyla başlar" ifadesi bulunmaktadır. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü (GSGM)'nin 13.07.2003 tarihli Gençlik Merkezleri Yönetmeliği'nde üyelik şartı olarak 12-24 yaş arasında olmak gösterilmektedir. Çalışma, Aile ve Sosyal Hizmetler

Bakanlığı ve Çocuk Hakları Sözleşmesi 0–18 yaş aralığında olan bireyleri çocuk olarak tanımlamıştır.

Dünya Bankası (DB) gençlik yaş grubu aralığını 12–24 yaş olarak tanımlamıştır. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) İnsani Gelişme Raporu (2008)'nda gençliği 15–24 yaş arasında tanımlamıştır.

Kalkınma planlarında ise gençlik yaşının değişkenlik gösterdiği görülmüştür. II. Beş Yıllık Kalkınma Planında 14-24 yaş, III. Kalkınma Beş Yıllık Planında 12-22 yaş, V. Beş Yıllık Kalkınma Planında 12-24 yaş, X. Beş Yıllık Kalkınma Planında ise 15-24 yaş olarak kabul edilmiştir.

Kalkınma Planlarının yanı sıra Avrupa Birliği programları çerçevesinde faaliyetlerini sürdüren Ulusal Ajans, yaş aralığını daha geniş tutarak 15-30 yaş grubunu genç olarak kapsama almaktadır.

Avrupa Birliği üye ülkeleri içinde yine de yaş gruplarını tanımlamada büyük farklılıklar vardır. Söz gelimi, Hollanda 0-25, Estonya 7-26, İspanya 14-30, İngiltere 13-19, Lüksemburg 12-25 yaş aralığını gençlik dönemi olarak kabul etmektedir (Williamson, 2002'den akt: Certel ve Kurtaran,2012: 199)

1.2. Gençlik Dönemi Özelliklerini Açıklayan Yaklaşımlar

Gençlik döneminin ayrı bir yaşam evresi olduğunun kabulü edilmesi ile birlikte bu dönemdeki bireylerin gelişim özelliklerinin öğrenilmesine ilişkin çabalarını artmıştır. Gençlik dönemi özelliklerine ilişkin farklı yaklaşımların birlikte değerlendirilmesinin; gencin kişiliğine, ihtiyaçlarına ve sorunlarına ilişkin açıklayıcı olacağı düşünülmektedir.

1.2.1. Psiko-Analitik Yaklaşım

Sigmund Freud'un öncülüğünde geliştirilen bu yaklaşım, insanın psikolojik yönden evrensel kabul görmüş ilkelere göre geliştiğini, ancak gelişen bu özelliklerin toplumsal bir bağlamda biçimlendiğini öne sürmekte, yaşam örüntülerinin oluşmasında çocukluk evresi deneyimlerinin etkisi üzerinde durmaktadır (Onur, 2014, s. 39).

Freud, yaşamın ilk yıllarını cinsel dürtülerden oluşan psikoseksüel evrel olarak görmektedir. Bireyin kişilik gelişimi oral, anal, fallik, latent ve genital evre olarak

adlandırılan ve birbirini takip eden beş aşamada gerçekleşir. Gelişim evrelerinde çatışmalar veya sorunlar ortaya çıkabilir. Eğer bu dönemdeki sorunlar çözümlenmezse kişi o evrede saplanır. Freud, saplanmayı kişilik gelişiminin o evrede durması olarak ifade etmiştir. Kişi içinde bulunduğu kriz durumundan kurtulmak için savunma mekanizmalarına başvurur. Savunma mekanizmaları, sahip olunan koşullara uyum sağlamak amacı ile ortaya çıkarılan anksiyete, bastırılmışlık, suç gibi tepkilerdir (Zastrow ve Kirst-Ashman, 1990, s. 89).

Bu tür dengesizlikler gencin iç çatışmaları göz önünde bulundurulduğunda beklenen durumlardır. Aile ve toplum normları ile kuşatılan genç kararsız davranışlarda bulunabilir. Freud'a göre gencin olgun bir yetişkin olabilmesi için bu fırtınalı süreçten geçmesi gerekmektedir (Kulaksızoğlu, 1999, s. 24).

Gelişim aşamalarındaki tüm geçişler birbirine bağlıdır. Her bir evrenin gereksinimleri karşılandığında ve bireyler yaşadıklarını içselleştirdiklerinde bir sonraki aşamaya geçiş gerçekleşir. Bu yaklaşım bireyselliğe odaklanması ve sosyal etkileri göz ardı etmesi bakımından eleştirilmiştir. Bir sonraki bölümde ele alınacak olan psiko-sosyal gelişim yaklaşımının, bu bağlamda gencin gelişiminin anlaşılması için farklı bir bakış sunacağı düşünülmektedir.

1.2.2. Psiko-Sosyal Gelişim Yaklaşımı

Gencin fiziksel, sosyal, cinsel, mesleki, dini, etnik ve ideolojik açıdan onaylanmaya ve kabul görmeye ihtiyacı vardır. Bu kabul, sosyal kimliğinin gelişmesini, toplum içinde kendi rollerini edinmesini sağlar. Bu nedenle Erikson, kimlik duygusunun kazanılmasında bu yaşam evresini önemli bulur.

Gencin yaşı büyüdükçe kendisini çevreleyen toplumsal yapının, değerler ve kuralların, rol ve sorumlulukların bilincine varmaya, kendi egosunda var olan rol imgeleri ve geçmiş yaşam deneyimleri ile kendi benliği ve toplumsal beklentileri bütünleştirerek çevresi ile arasında özdeşim kurmaya başlar (Özgüngör, 2009, s. 32; Konrad Adenaur Vakfı, 1998, s. 77-78; Poyraz ve diğerleri, 2003, s. 10).

Özdeşim kurma çabası, çatışmanın temelini oluşturur. Gencin kim olduğunu anlayabilmesi, kendi değerler ve davranışlar sistemini oluşturabilmesi, bu çatışmalara yapıcı çözümler bulabilmesine bağlıdır. Çünkü bu süreçte yaşanan sorunlara bulunan

uygun çözüm yöntemleri bireyi sonraki yaşam evrelerine başarılması gereken gelişimsel görevlere hazırlayacaktır.

Psiko-sosyal gelişim yaklaşımında kişilik gelişiminde sosyal etmenlerin belirleyiciliğine vurgu yapılmıştır. Birey bir sistem içinde daha küçük bir sistem olarak dünyaya gelmiştir. Sistemler arasındaki etkileşimin niteliği, bireyin gelecekteki kimliğini belirlemektedir. Gençlik dönemi (18-25 yaş dönemi), gencin toplumdaki rollerini sosyal açıdan konumlandığı bir dönemdir. Önceki evrelerdeki görevlerin yerine getirilmesi gencin kimliğini ve gelecekteki yaşamını başarılı bir biçimde yapılandırmasını sağlamaktadır. Gereksinim odaklı gençlik politikalarının ve hizmetlerinin oluşturulması bu nedenle önem kazanmaktadır. Karşılanmayan sosyal gereksinimlerin toplumda nüfusun büyük bir bölümünü oluşturan gençlerin sağlıklı gelişimleri ve başarılı bir yaşam kurmaları üzerinde büyük olumsuz etkisi vardır.

Gencin fiziksel, cinsel ve sosyal gelişiminin yanı sıra ele alınan bir başka konu bilişsel gelişimdir. Bununla ilgili olarak zihinsel değişimlere odaklanan bilişsel gelişim yaklaşımının açıklayıcı bir çerçeve sunacağı düşünülmektedir.

1.2.3. Bilişsel Gelişim Yaklaşımı

Gençler fiziksel ve cinsel gelişimlerinin yanı sıra zihinsel değişimler de yaşarlar. Bu değişimler düşünme süreçleri ile ilgilidir. Kendileri ve yakın çevreleri ile ilgili düşünmenin ötesinde daha kapsamlı düşünmeye, varlık amaçlarını sorgulamaya, kendi fikir, algı, değer sistemlerini oluşturmaya başlarlar. Soyut düşünebilme yetileri gelişir; böylece cinsellik, din, ahlak, idealler ve benzeri konularda kendi fikirlerini oluşturabilirler. Piaget bu süreci duyu-hareket, işlem öncesi, somut işlemler ve soyut işlemler olarak dört evrede ele almıştır.

Doğumdan itibaren çeşitli bilişsel gelişim evrelerinden geçen ve her bir evrenin gereğini sağlayan birey, son evre olan soyut işlemler evresine ulaşır. Artık genç; ilgi, bağlantı, varsayım kurabilecek, karşılaşacağı her duruma ilişkin mantık yürütebilecek ve karmaşık gibi görünen sorunları sistemli bir biçimde çözebilecek yeterliliktedir (Gander ve Gardiner, 2004, s. 458, 460; Zastrow ve Kirst-Ashman, 1990, s. 104, 105).

Çocuklar otoritenin kurallarını temel alırlar. İçinde bulunulan durumları da gençlerin aksine tek yönlü değerlendirirler. Bu bilgiye ilişkin diğer evreler ile soyut işlemler evresi arasındaki temel fark, gencin bir durumu çok farklı boyutları da hesaba

katarak değerlendirebilmesi ve kendisine ait bilgi üretebilmesidir (Crain, 1985; Çelik, 2007, s. 6). Başkalarının bakış açılarını değerlendirebilir, istediği becerileri elde edebilir (Yavuzer, 2005, s.114) kısaca kendi düşünceleri, tercihleri, yaşamı, üzerinde daha fazla kontrol sahibidir.

Piaget sosyal ve ahlaki gelişimin bilişsel temeller ile açıklanabileceğini savunmuş, birey ve yaşamı arasındaki etkileşime vurgu yapmıştır (Dinçel, 2006, s. 44; Yavuzer, 2005, s. 267; Kulaksızoğlu, 1999, s. 134, 135). Gençlik döneminde birey bilişsel açıdan olgunlaşmıştır. Bir durumu farklı açılardan değerlendirebilme, neyin iyi neyin kötü olduğuna karar verebilme yetisine sahiptir. Genç birey eylemlerinin sorumluluğunu üstlenebilecek, farklı görüşler üretebilecek, oluşturduğu değer yargıları doğrutusunda yaşamını sürdürebilecektir. Gençler çevrelerini, kendi eylemlerini, çevresindekilerin tutumlarını sorgulamaya başlar. Bu da gencin amaçlı eylemlerde bulunmasının önemini göstermektedir.

Bilişsel gelişim ile ahlaki gelişim arasında birbirini bütünleyen bir ilişki vardır. Gencin eriştiği bilişsel düzey, bireyin ahlaki tutumlarını etkilemektedir. Bir sonraki bölümde de anlaşılacağı gibi bu etkileşim, ahlaki gelişim yaklaşımında daha görünürdür.

1.2.4. Ahlaki Gelişim Yaklaşımı

Gelişim dönemlerinden ergenlik evresine geçiş ile birlikte bireyin ahlaki muhakemesi karmaşık hale gelmeye başlar ve gittikçe daha fazla ahlaki ikileme yüz yüze gelir. Bu ikilemler bireysel istek ve ihtiyaçlar ile toplumsal normların çatışmasından doğmaktadır.

Kohlberg ahlaki gelişimi kendi içinde ikiye ayrılan üç evrede ele almıştır. Bu evreleri, bireylerin durum karşısında verdikleri tepkileri değerlendirerek birbirinden ayırmıştır. Evrelerdeki gelişim görevleri yerine getirildikçe, bireylerin ahlaki tutumlarının daha soyut ve daha az benmerkezci, neyin doğru ve haklı olduğuna ile daha fazla ilgili olduğunu öne sürmüştür (Gander ve Gardiner, 2004, s. 472).

Kohlberg'in "gelenek öncesi" olarak adlandırdığı birinci evrede birey, henüz toplumsal bir varlık haline gelmemiştir. Bilinen ve uyulması gereken kurallar yalnızca yetişkinlerin koymuş olduğuna kurallardır. Birey, ahlaki kendisini de kapsayan, çok daha önemli ve temel alınması gereken bir yapı olarak görür. İkinci evrede de bireyselleşme,

aile ve toplum değerleriyle bütünüleşme gerçekleşmiş değildir. Bununla birlikte birey tek bir doğrunun olmadığına farkına varmaya başlar. Üçüncü evredeki bireye göre kişi, çevresindeki insanların beklentilerine göre yaşamını şekillendirmelidir. İyi davranış, çevre ile iyi ilişkiler kurmak anlamına gelmektedir. Bu evrede sorgusuz itaatten gerçekçi gözleme doğru bir geçiş söz konusudur. Dördüncü evrede bireyin davranışlarını yönlendiren, sosyal düzenin sürdürülmesi amacıdır. Bunu sağlamak için kurallara itaat etmek, otoriteye saygı duymak, görevleri olması gerektiği gibi yerine getirmek şarttır. Beşinci evredeki birey iyi bir toplumun, o toplumun üyesi her bireyin farklılıkları ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak kapsamlı bir biçimde tasarlanmış toplumsal sözleşme ile oluşturulabileceğini düşünür. Bu nedenle temel hakların korunması ve demokratik yaşam ortamının yaratılması önemlidir (Crain, 1985).

Katılımcı ve adaleti gözetilen bir ortamın yaratılması, empatik düşünme ve kendisini çevreleyen sistemi konumlandırma becerisini geliştirir. Tüm bunlar gencin var oluş amaçlarına, toplumsal bakımdan idealin ne olduğuna ilişkin anlamlandırmanın yapılmasına, sosyal farkındalığın gelişmesine hizmet eder.

Daha önce de söz edilmiş olduğu gibi her birey kendine özgüdür. Bu, gereksinimlerle birlikte sorunların da gençten gence farklılaşması anlamına gelmektedir. Bu durumda farklılıkları gözetmenin önemi büyüktür. Bireysel farklılıklar yaklaşımının temelinde de bu önem yatmaktadır.

1.2.5. Bireysel Farklılıklar Yaklaşımı

Alman düşünür Spranger, gençlik döneminin çatışma ve stres dolu bir süreç olduğunu reddetmekte, yaşanan durumları bireyselleştirmektedir. Yaşanan durumlar arasında, toplumdaki her birey için geçerli, genellenebilir neden-sonuç ilişkisi kurmak mümkün değildir. Her birey birbirinden farklıdır. Bu nedenle hepsini aynı kurallar ve yaşam durumları çerçevesinde değerlendirmek yanlıştır.

Spranger bu düşüncesini, gençlik gelişimine de uyarlamıştır. Ona göre gelişim 3 farklı büyüme modelinde gerçekleşmektedir. Birinci modelde olan gençler, kişisel ve çevresel değişimlere uyum sağlayamadıkları için bu dönemi stresli ve çalkantılı geçirirler. Bu da zarar görmelerine neden olur. Gençlik dönemlerini uyumlu ve huzurlu geçiren gençler, yavaş ve sürekli gelişim modeline dahildir. Son model olan dinamik model ise ilk iki modeli kapsayıcı niteliğe sahiptir. Genç bireyler gelişim dönemleri

içerisinde kriz yaratabilecek bazı durumlarla karşılaşabilirler ancak bu sorunları bilinçli bir biçimde çözerek yaşam durumlarına uyum sağlayabilirler. Bu dönemin yaşanmasını, durumlara verdiği tepkilerle, güçleştiren de kolaylaştıran da bireyin kendisidir (Kulaksızoğlu, 1999, s. 29, 30).

Yaklaşımına göre her genç, sahip oldukları özellikler, ait olduğu aile ve sosyal çevre, parçası olduğu kültürel yapı gibi konular açısından biriciktir. Bunun için bulunduğu durum içinde değerlendirilmeleri gerekmektedir.

1.2.6. Sosyal Öğrenme Yaklaşımı

Kişisel ve çevresel etkenler, öğrenme konusunda temel belirleyicilerdir. Bu faktörler sürekli değişim halindedir. Gencin öğrenebilmesi için değişime uyum sağlaması gerekmektedir.

Genç, gelişim sürecindeki deneyimlerini ve çevresinde gözlemlediklerini bütünleştirerek topladığı bilgileri yapılandırır. Bandura, düzenli, dengeli, huzurlu ortamlarda yetişen gençlerin ergenlik dönemini diğerlerine göre daha rahat geçirdiklerini öne sürmüştür. Ona göre bu gençlerin olumlu davranışları pekiştirilmiş, toplumsal düzene uyumları desteklenmiştir. Ergenlik döneminde sorunlar yaşayan bireyler ise sosyalleşememiş bireylerdir. Bunun nedeni yanlış davranışların normalleştirildiği çevrelerde yetişmiş olmalarıdır. Öğrenmeyi etkileyen bir diğer etmen ise biliştir. Çevresel etkiler bireyin yaşamında bir dereceye kadar etkilidir. Sonuçta yanlış ya da doğru eylemlerde bulunmaya karar verecek olan, bireyin kendisidir (Onur, 2004, s. 39; Sarı, 2007, s. 14,15; Kulaksızoğlu, 1999, s. 25). Kendi kararını tayin hakkının sosyal çevre tarafından gence tanınmasının, sosyal öğrenmeyi destekleyerek bireyselleşmede etkili olacağı düşünülmektedir.

Sosyal sistem, bireyler arası etkileşimlerden meydana gelir. Oluşturulan bu ilişkiler ağı, etkileşime yeni girmeye başlayan çocuklara ve gençlere yol gösterir. Böylece çeşitli iletişim yolları kullanılarak diğer bireylerle etkileşime girilir, çevreye ve sorunlara ilişkin farkındalık gelişir, birtakım davranış kalıpları benimsenir ve sosyal öğrenme gerçekleşir (Ergün, 1997, s. 57, 58). Bu durum, öğrenmenin toplumsal ve bireysel gelişim süreçlerinden etkilendiğinin bir göstergesidir.

1.2.7 Gelişim Kuramlarına Bütüncül Bir Bakış

Gençler bağımsız, olgun birer birey olma çabasında iken bu çabalarını etkileyen ve çabalarının sonuçlarını biçimlendiren bazı süreçlerden geçerler. Bu süreçlerin sınırları kesin olmamakla birlikte kimi zaman iç içe geçmiştir. Bu durum bireylerin farklılıklarından kaynaklanmaktadır. Ergenlik dönemine girişle başlayan değişimler yetişkinliğe giriş olarak kabul edilen 30-35 yaşlarına dek sürer. Gelişim görevlerinin her birey için farklı yaş dönemlerinde gerçekleşmesi, bireyin içinde yaşamını sürdürdüğü toplumun sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasi özelliklerinin farklılıklarından kaynaklanmaktadır. Bu nedenle bireyin özel durumu ve bireyin içinde bulunduğu toplumun yapısal özellikleri birlikte değerlendirilmelidir. Tam da bu nedenle gelişim yaklaşımları farklılık ve sosyal gelişim öğeleriyle birlikte ele alınmıştır.

Üzerinde önemle durulması gereken bir başka konu ise gençlik döneminin nasıl algılandığıdır. Konuya ilişkin toplumda baskın olan görüş, gençlik döneminin çocukluktan yetişkinliğe geçiş dönemi olduğudur. Başarılması gereken gelişimsel görevlerin asli amacı, olgun bir yetişkin olabilme amacını taşır. Gençlik dönemi ise bireyi yetişkinliğe ulaştıracak bir araçtan fazlası değildir. Ancak ele alınan yaklaşımlar bu görüşün aksini ispatlamaktadır. Yaklaşımların odağında gençlerin gereksinimleri bulunmaktadır. Bu gereksinimlerin karşılanması gençlerin kimlik gelişimini olumlu etkilerken, gereksinimlerin karşılanmaması birtakım olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Etkiler olumlu da olsa olumsuz da olsa genç bireyin kendisi ile ilgilidir. Gençlik dönemine ilişkin yaklaşımların genci odağına alan tutumu gençlik döneminin özel ve önem verilmesi gereken bir dönem olduğunu ortaya koymaktadır.

Gençlerin gelişimsel özellikleri ile ilgili bilgi sahibi olmak, gençlerin gereksinimleri ile ilgili politika üreticilerine fikirler sunabilir. Gençlik dönemi içerisindeki bireye bakışın değişmesi de muhtemeldir. Böylece genç bireyin özneliği, kendi kaderini tayin hakkına sahip olması gerektiği gibi konular daha anlaşılır hale gelir.

İKİNCİ BÖLÜM

2.GENÇLİK POLİTİKALARI VE HİZMETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu bölümde; Türkiye’de ve Avrupa’da gençlik politikalarına ilişkin genel durum, Türkiye’de gençliğe ilişkin yasal düzenlemeler, Türkiye’de gençlere yönelik hizmetler, Türkiye’de gençlerin karşılaştıkları sorunlar, sosyal hizmet ve gençlik refahı konuları ele alınmıştır.

2.1.Avrupa Birliği Gençlik Politikalarına İlişkin Genel Durumu

Avrupa Birliği Politikaları özelinde gençlik politikalarına ilişkin bir bilgi derlemesi ve durum değerlendirmesi yapmadan önce bu politikaların hayata geçirilmesinde etkili olan süreçlerden söz etmenin politika üretme ihtiyacının nasıl doğduğunu anlaşılır kılacağı düşünülmektedir.

Avrupa nüfusu, her geçen yıl önceki yıllara göre artış göstermektedir. Nüfus artışına katkısı olan en büyük belirleyici, göçler olmuştur. Bir diğer neden ise II. Dünya Savaşı sonrasında yaşanan bebek patlamasıdır (baby boom) (European Union, 2011, s. 59, 60). Bu nesil, Avrupa’nın nüfus yapısını önemli ölçüde değiştirmiştir. Doğum oranları azalmış, nüfus yaşlanmaya başlamıştır. 1980’li yıllardan bu yana göstergelerin sabit kalması, gelecekte de durumun bu şekilde devam edeceğinin bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir. Sağlık, istihdam ve sosyal güvenliğin ülkelerin öncelikli sorunları haline geleceği düşünülmektedir. Bu nedenle Avrupa Birliği, yeni katılımcıların dinamik genç nüfuslarının toplumsal yapıyı dönüştürücü etkisine ihtiyaç duymaktadır. Bu durum, gençlik politikalarının önemini vurgulamaktadır (Akman ve diğerleri, 2011, s. 4).

Türkiye genç nüfusun büyüklüğü bakımından önemli bir gelişim potansiyeline sahiptir. Ancak gençliğe yönelik bakış bu potansiyele göre şekillenmemelidir. Gençler var oldukları için önemli ve değerli bireyler olarak değerlendirilmelidir. Aksi tutum, gençlerin varlıklarını araç haline getirecektir.

Avrupa, 75 milyonu aşkın genç nüfusa sahiptir. Bu gençler eşit sosyo-ekonomik koşullara, benzer kültür düzeylerine ve fırsatlara sahip değildir. Bu tür eksiklikler gençleri, kendi karar ve eylemlerinin sorumluluğunu üstlenmekten uzak

tutmaktadır. Bu farklılıkları ortadan kaldırmak için Avrupa Birliği çeşitli programlar, projeler ortaya çıkarmıştır. Bu çalışmalardan biri, gençlik eylem programlarının temeli ve diğer benzeri belgelerden farklı olarak katılımcı bir yöntem izlenerek hazırlanmış olan gençler için ‘Beyaz Kitap’ın oluşturulmasıdır. Ayrıca belge, bu alanda “ilk hareket” olma özelliğine sahiptir (Gençlik Servisleri Merkezi [GSM], 2008, s. 5).

Genel olarak eğitim, bilgilendirme, gönüllü çalışmaları, diğer politika alanlarında gençlerin ihtiyaçlarının da göz önünde bulundurulması, her türlü toplumsal katılımlarının sağlanması ve gençlerin daha iyi anlaşılmaları için çalışmalar yapılması üzerinde durulmuştur (gsm.org.tr, erişim: 29.02.2018). Bu konularda gelişmelerin sağlanması, genç bireyleri toplumun aktif üyeleri haline getirecek, kendi geleceklerini yapılandırmaları için onlara fırsatlar sunacaktır.

1999-2001 ve 2002-2004 dönemlerini kapsayan Avrupa Akdeniz Gençlik Programı; gençlik değişimleri, gönüllü hizmetler ve destek olanaklarının yapılandırılması, sivil topluma ve demokrasiye katılımın artırılması amacıyla Avrupa Komisyonu tarafından hayata geçirilmiştir. Programın temaları ise aktif yurttaşlık, hoşgörü, ayrımcılık, azınlık hakları, toplumsal cinsiyet, kültürler arası diyalog, dayanışma ve çevredir (Certel ve Kurtaran, 2005, s. 213).

Avrupa Komisyonu, Eğitim Stratejileri kapsamında kültürel çeşitlilik, içme ve katılım, eğitim ve işbirliği ve bilgilendirmeye ilgili çeşitli Avrupa ülkelerinde SALTO Kaynak Merkezleri kurmuştur. Bu merkezler ihtiyaç içindeki bireylere bilgi, belge ve kaynak sağlamaktadır. SALTO’nun İşlevleri arasında çok taraflı eğitim kursları düzenlemek ve gençlik çalışmaları ile gençlik örgütlerini desteklemek için bağlantı kurmak yer almaktadır (Certel ve Kurtaran, 2005, s.211, 212; salto-youth.net, erişim: 05.01.2018).

Komisyon bunların yanı sıra gençlerin, özellikle Avrupa Gençlik Programı bünyesindeki deneyimlerinin tanınmasını sağlayacak “youthpass” isimli bir belgeyi devreye sokmuştur. Böylece gençler ve gençlik çalışanlarının istihdamı, kişisel gelişimin incelenmesi ve gençlik çalışmalarının toplumda tanınması sağlanmış olacaktır (Certel ve Kurtaran, 2005, s. 213). Uluslararası tanınma, gençlere sınırsız seçenekler sunmakta, genç bireyin eylemlerini anlamlı kılmaktadır. Aynı zamanda sosyal katılımı güçlendirmesi bakımından ayrıca önemlidir.

2002 yılında düzenlenen Avrupa Birliği Gençlik Bakanları toplantısında ise gençlik çalışmalarında Avrupa lkeleri arasında işbirliği yapılması kararının verilmesi, gençlik çalışmalarının yaygınlaştırılması bakımından olumlu bir gelişme olmuştur (GSM, 2008, s. 5). Bilgi ve kültür hareketliliğinin gönderen ve alıcı ülkelerde sosyal ve bilimsel anlamda gelişimi destekleyeceği düşünülmektedir.

Bir başka hareket ise sürdürülebilir ekonomik gelişme, ulaşılabilir ve nitelikli eğitim, hareketlilik, daha yüksek sosyal uyum ve tam istihdam hedefleri olan; AB Konseyi tarafından 2005 yılında kabul edilmiş “Avrupa Gençlik Paktı”dır. Stratejik hedeflere ulaşılabilmesi için söz sahibi olacak aktörler ise gençler ve gençlik sivil toplum örgütleridir. Eğitim, katılım, istihdam, özerklik, sosyal içerme gibi birçok konunun değerlendirildiği Avrupa Gençlik Paktı, gençlik politikalarına ilişkin kapsamlı bir ereve sunmaktadır (GSM, 2008, s. 5).

“Eğitim, farkındalık ve risklerin öngörülmesi” temeline dayanan İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili Mevcut Topluluk Stratejisi’nin (2002-2006) geliştirilmesi, gençlerin işyerinde “fiziksel, zihinsel ve sosyal refaha” ulaşabilmeleri için çeşitli girişimlerin belirlenmesi ve buna bağlı olarak güvenlik ve sağlık politikalarının oluşturulması bakımından önemli bulunmaktadır. Ayrıca AB Parlamentosu’nun oluşturduğu Gençlik Programı (2000-2006) ve Gençlik Eylemde Programı (2007-2013) (GSM, 2008, s. 6) gençlerin hareketliliğini ve katılımını artırması, kültürler arası etkileşimi sağlaması ve sınırlı olanaklara sahip gençleri içermesi bakımından gençler arası dayanışmayı artıracak, farkındalığı güçlendirecek bir etki yaratmıştır.

Toplum nüfusunun büyük çoğunluğunu oluşturan gençlerin temel hak ve özgürlüklerinin kullanımı ve yaşam standartlarını yükseltmeye yönelik çalışmalar yapmak, Avrupa Birliği’nin önemle üzerinde durduğu konulardan biridir. Tüm bu siyasi, kültürel ve sosyal işbirliği alanlarının yanı sıra eğitim, katılım, sosyal güvenlik ve benzeri konularda da birtakım girişimlerde bulunulmuştur.

İrk, etnik köken, siyasi ve dini görüş, sağlık, dernek ve sendika yelikleri gibi kişisel verilerin gizli tutulması, cinsiyete dayalı ayrımcılığın önlenmesi, ocuk yaşta evliliğin önlenmesi için evlilik yaş sınırının 18 olarak belirlenmesi, gençlere yönelik şiddetin engellenmesini ve mağdurların korunmasını sağlayacak proje ve programların desteklenmesi, kırsal kalkınmayı güçlendireceği düşünülen genç girişimcilerin

desteklenmesi, üye ülkeler arası eğitim hareketliliğinin sağlanması ve yaşam boyu öğrenim fırsatlarının sunulması; bilgi, beceri ve yeterlilik kazanmalarına yardımcı olacak, topluma aktif katılımı artıracak gençleri güçlendiren, gelişimlerini destekleyen ve temel ve sosyal haklarını kullanmalarını sağlayan bu tür çalışmalar çeşitlendirilmekte ve yaygınlaştırılmaktadır (Açık Toplum Vakfı, 2012, s.16-60)

2.2. Türkiye'nin Gençlik Politikalarına İlişkin Genel Durumu

Toplumlar; kendini yenileyen ekonomik, bilimsel, siyasal, sosyal koşullar ve değişen toplumsal yapılar, kurumlar ve ilişkilerin etkisi ile sürekli dönüşüme uğramaktadır. Değişimi kontrol edebilmek her zaman mümkün olmamakla birlikte bazı araçlarla bu değişimlere yön verebilmek mümkündür. Bu araçlar sosyal politikalarlardır. Her devlet toplumsal ihtiyaçları karşılamak, sosyal sorunlarını çözmek, sosyal güvenlik ve adaleti sağlamak için sosyal politikalar üretebilir, uygulayabilir. Bir sistemin sosyal adaleti temel alan demokratik bir yapıya sahip olup olmadığını anlamının yolu ise politikaların yararlanıcılarının amaç olarak mı yoksa farklı amaçlara ulaşmak için araç olarak mı değerlendirildiğini anlamaktır.

Erbay (2013, s. 75)'a göre Türkiye'nin somut ve açık bir çocuk politikası yoktur. Dağınık bir mevzuat söz konusudur ve bunlar da başarılı bir şekilde uygulamaya aktarılamamaktadır. Çocuk politikasının olmamasının, gençlik nüfusunu da etkilediği düşünülmektedir.

Türkiye, 1923 yılında cumhuriyetin ilanı ile birlikte hızlı bir çağdaşlaşma sürecine girmiştir. Sosyal, ekonomik ve kültürel alanda üretilen politikalar ve hayata geçirilen uygulamalar, toplum kalkınmasına ivme kazandırmıştır. Sürekli ilerlemenin koşulu; mevcut durumu iyi analiz edebilmek, sistemin güçlü ve güçsüz yönlerini belirlemek ve ihtiyaç odağında, hedef grubun belirleyici olduğu, gelişime dönük ve kendini yenileyen politikalar üretmektir. Politikalar, her yaşam evresindeki birey ve ihtiyaç sahipleri de dâhil olmak üzere grup özelinde ve toplumsal düzeyde kapsayıcı bir yapıya sahip olmalıdır. Gençlik döneminde olan bireyler de sözü edilen hedef gruplarından biridir.

Türkiye'nin modernleşme sürecinde gençliğin eğitime ve kültürel gelişimine büyük önem verilmiştir. Yeniliklerin öncüleri ve geleceğin emanetçileri olarak görülen gençlerin fikirleri ve eylemleri toplum tarafından değerli bulunmuştur. Ancak

günümüzde bu durum değişmektedir. Gençlerin sağlıklı fiziksel, ruhsal, sosyal gelişimlerini sağlayacak, eğitim görmelerini garanti edecek, istihdam olanağı sunacak, sağlık hizmetlerinden ücretsiz yararlanmalarını mümkün kılacak politikalar ya da hak ve özgürlüklerini belirleyecek ve sunulması gereken hizmetlerin belirlenmesinde temel alınacak yasal bir belge bulunmamaktadır.

Mesleki eğitime yeterince önem verilmemekte, gençler okul dışı gelişimleri ve hareketlilikleri konusunda yeterince desteklenmemektedir. Gençlerin kendileri ile ilgili ya da toplumu ilgilendiren konularda karar verme süreçlerine katılım oranları çok düşüktür. Gençler, siyasi darbeler sonrası düşünmeyen, üretmeyen, katılmayan, bu eylemlerde bulunmaya çekinen ya da varlığı ve düşünceleri önemsenmeyen bir gruba dönüştürülmüşlerdir.

Türkiye’de gençlik politikalarına ilişkin mevcut yönelim, sorun odaklıdır (Gür ve diğerleri, 2012, s. XXI). Buna bağlı olarak Türkiye’de gençliğe yönelik politikaların yapısı ve etki düzeyi olumsuz yönde değişmiştir. Değişik alanlarda gençliğin sorunlarını çözme ve ihtiyaçlarını karşılama girişimlerine rağmen belirgin ve sürdürülebilir başarılar elde edilememiştir.

Üretken nüfusun yoğunluğuna bakılacak olursa Türkiye’nin demografik açıdan gelişimi olumlu yönde destekleyecek bir potansiyele sahip olduğunu söylemek doğru olacaktır (UNDP, 2008, 2-3). Ancak bu büyük sorumluluğu genç kesime yüklemek, onların yaşamlarını ekonomik gelişme amacı için araç haline getirmek anlamına gelmektedir. Bu açıdan bakıldığında toplumda genç kesime bakış ile ilgili tutarsızlıklar olduğu görülmektedir. Bazı araştırmacılar gençliği çocukluktan yetişkinliğe geçiş dönemi olarak tanımlamıştır. Bu tanıma göre yalnızca çocuk ya da yetişkin olmak bir anlam ifade etmektedir. Genç olmanın bu iki yaşam evresi arasında bağlantı kurmaktan öte bir önemi yoktur. Diğer bir kesim ise ülkenin geleceğinin gençlerin elinde olduğunu düşünmektedir.

Gençler; bilgi teknolojilerini kullanabilen, öğrenmeye ve becerilerini geliştirmeye açık, girişimci, geçmiş ve bugünün bilgisi ile donanımlı, yaratıcı, sağlık teknolojilerinden yararlanan, katılımın ve toplum içinde sahip olunan rollerin önemini farkında, değişime açık bir kitle ve en önemlisi de ekonomik kalkınmanın aracı olarak değerlendirilmektedir. Bu beklentiler gençlerin gelişimsel ihtiyaçları,

sorunları, toplumda sahip oldukları kaynaklar ve var olan kolaylaştırıcı mekanizmalara ulaşım olanakları göz önünde bulundurulmadan toplumsal olarak yapılandırılmıştır. Üstelik yukarıda sözü edilen gelişim öğeleri gençleri de içermekle birlikte toplumdaki her birey için birer fırsattır. Toplumda genel olarak kabul edilen gençlik kavramının bu değerlendirmeler ışığında yeniden yapılandırılması gereksinimi ortadadır.

2005 yılında Çocuk Koruma Kanunu'nun yürürlüğe girmesi, odak aldığı yaş grubu 18 yaş altı olsa da, hizmetleri, en azından belirli bir genç kesimi kapsıyor olması açısından önemli bir gelişme olmuştur. Kanun, “korunma ihtiyacı olan veya suça sürüklenen çocukların korunmasına, haklarının ve esenliklerinin güvence altına alınmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemeyi” amaçlamaktadır. Bununla birlikte 18 yaş üstü gençlerin ihtiyaç ve sorunlarına yönelik verilecek hizmet çerçevesini belirlemekten uzak bir kanundur. Yasal olarak var olmayan bir nüfus için politikalar da üretilemez.

Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinde, gençlik ve sosyal haklar konusu önem kazanmaya başlamıştır. Birliğe üye olmak için birtakım kriterleri yerine getirmek gerekmektedir. Genç nüfusun sosyal ve siyasal haklarının korunması, gençlik eğitimi, katılımı ve dayanışması için çalışmalar yapılması gereği bunlardan biridir. Kriteri yerine getirme çabasına bağlı olarak gençlik çalışmaları yaygınlaşmaktadır.

Gençlerin özel ihtiyaçları olan bireyler olarak tanınması, güçlendirilmesi ve toplumla bütünleştirilmesi için çözümler ve yenilikler üretilmesi ihtiyacı, gençlik politikasının farklı yönleri ile ele alınması gereğini gündeme getirmiştir. Gençlerin temel ihtiyaçlarını karşılayacak, sorumluluk bilincini güçlendirecek, sosyal gelişimlerini destekleyecek, toplumda temsil edilebilirliklerini artıracak ve gençlere demokratik düşünme ve davranmayı öğretecek, özgür zamanlarını etkili değerlendirmeleri için seçenekler sunacak bir sisteme ihtiyaç vardır (Ungdomsstyrelsen 2009, s. 5).

Bu doğrultuda gençlik politikasının temel bileşenleri olarak kabul edilen konuların ele alınmasının Türkiye'nin gençlik politikasının kapsamlı bir biçimde değerlendirilebilmesi, eksikliklerin tespit edilerek giderilebilmesi için gerekli olduğu düşünülmektedir. Sözü edilen temel bileşenler eğitim, katılım, sağlık ve sosyal güvenlik, barınma ve istihdamdır. Bunun yanı sıra gençlikle ilgili politika ve hizmet

üretiminde göz önünde bulundurulmasının yararlı olacağı düşünülen örgütlenme, sosyal gelişim ve adalet konuları da ele alınmıştır. Bu konuların gençlerin katılımını ve sosyal öğrenimini güçlendirebilecek özellikte olduğu düşünülmektedir.

2.2.1. Türkiye'nin Gençlik Profili

Türkiye'nin toplam nüfusu 2018 yılı sonu itibariyle 82 milyon 3 bin 822 dir. 15-24 yaş grubundaki genç nüfus 12 milyon 971 bin 396 olup; genç nüfus, toplam nüfusun %15,8'ini oluşturmaktadır. Nüfus projeksiyonlarına göre, genç nüfus oranının 2040 yılında %13,4, 2060 yılında %11,8 ve 2080 yılında %11,1 olacağı öngörülmektedir. Türkiye nüfusunun %50,5'i 30 yaşın altındadır. Artış hızının mevcut şekliyle devam etmesi halinde 2023 yılında Türkiye'de nüfusun % 70'i çalışma çağında olacaktır. Türkiye, Avrupa'da genç nüfusun toplam nüfusa oranı yüksek olan ülkeler arasındadır. Sahip olunan bu demografik yapının avantaja dönüşmesi gençliğe yönelik etkin ve nitelikli politikalarla mümkün olacaktır.

Ülkemizde doğuştan beklenen yaşam süresi artmakta ve nüfusumuz yaşlanmaya devam etmektedir. TÜİK verilerine göre 2018 yılında 32 olan ortanca yaşın, 2023'te 33,5, 2040'da 38,5, 2060'ta 42,3, 2080'de ise 45 olması beklenmektedir.

Yaşlı nüfus olarak tanımlanan 65 yaş ve üzerindeki nüfusun oranının 2018 yılında %8,7, 2023'te %10,2, 2040'da %16,3, 2060'ta %22,6 ve 2080'de %25,6 olacağı öngörülmektedir.

Tablo 1. Türkiye nüfusunun yıllara ve yaş grubuna göre dağılımı

Yıl	Toplam	0-14	15-64	65+	Oran (%)		
					0-14	15-64	65+
2018	81 867 223	19 203 792	55 500 077	7 163 354	23,5	67,8	8,7
2023	86 907 367	19 601 384	58 438 033	8 867 951	22,6	67,2	10,2
2040	100 331 233	19 333 893	64 623 369	16 373 971	19,3	64,4	16,3
2060	107 095 998	18 126 086	64 727 126	24 242 787	16,9	60,4	22,6
2080	107 100 904	16 813 783	62 873 761	27 413 359	15,7	58,7	25,6

(Kaynak: TÜİK, İstatistiklerle Gençlik, 2018)

2.2.2. Türkiye’de Gençliğe İlişkin Yasal Düzenlemeler

Türkiye’de gençliğe ilişkin ulusal mevzuat oldukça sınırlıdır. Bu bölümde, gençlikle ilgili düzenlemelere temel oluşturan T.C Anayasa’sı ve ulusal kalkınma planlarının yanı sıra gençlik hizmetleri ele alınmıştır.

Türkiye’nin gençlik politikasının ve gençlikle ilgili gerçekleştirilen çalışmaların temel dayanağı, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 58. ve 59. Maddeleridir. Buna göre;

Madde 58.– “Devlet, istiklâl ve Cumhuriyetimizin emanet edildiği gençlerin müspet ilmin ışığında, Atatürk ilke ve inkılâpları doğrultusunda ve Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmayı amaç edinen görüşlere karşı yetiştirme ve gelişmelerini sağlayıcı tedbirleri alır. Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır.”

Madde 59.- “Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyla korur.” Bu temel, beş yıllık kalkınma planlarında alınan kararlarla güçlendirilmeye, uygulamalar zamanın koşullarına uygun olarak çeşitlendirilmeye çalışılmıştır.

2.2.3. Türkiye’de Gençlerin Karşılaştıkları Sorunlar

Toplumda yaş ve yaşam evresi özelliklerine göre sınıflandırılmış; çocukluk, gençlik, yetişkinlik, yaşlılık gibi nüfus grupları vardır. Her biri kendi içinde farklı gelişimsel özelliklere, ihtiyaçlara, sorunlara sahip olsa da birbirlerinden bağımsız olarak düşünülemezler. Çünkü her birey toplum içinde diğer bireylerle etkileşim halindedir. Bu nedenle toplumsal yaşamın önemli bir parçasıdır.

Genç kesim bir aile içerisinde, bir toplum içerisinde dünyaya gelir ve parçası oldukları toplumsal yapının sosyo-kültürel, siyasal ve ekonomik özellikleri doğrultusunda sosyalleşerek çeşitli rollere sahip bireyler olurlar (Parlak, 1999, s. 2). Toplumsallaşma süreci çevresel aktörlerden bağımsız düşünülemez için bireyin bu bağlamda değerlendirilmesi, ihtiyaç-sorun bağlantısında doğru çıkarımların yapılması konusunda aydınlatıcı olacaktır.

Toplumun genç kesime bakışı ve gençlerin toplumsal bütün içinde kendilerini nerede gördükleri başlıca değerlendirilmesi gereken konulardır. Gençlerin kendileri ile ilgili algıları, yetişkinlerin bakışına göre şekillenmektedir. Yetişkinliğe geçmek için çabalayan, bu “kaos” döneminde çeşitli sorunlarla yüzleşmek zorunda olan, ülkenin gelişimi için kendilerine sorumluluk yüklenen ancak henüz yetersiz oldukları düşünüldüğü için iradesi, karar mekanizmalarından uzaklaştırılan gençler de kendilerini toplumun değil, sosyal sorunların bir parçası olarak görmeye başlamıştır.

Türkiye’de gençlerin en önemli sorunlarından biri, hangi olgunlukta değerlendirilecekleri konusundaki belirsizliktir. Bu nedenle bazı gençler çocuklukta sınırlandırılmış yaşamlarını sürdürürken bazıları ise ağır sorumluluklar üstlenmek zorunda bırakılmaktadır. Evde ya da dışarıda ücretli-ücretsiz aile işçisi olarak çalıştırılan, kendisinden küçük kardeşlerine örnek olmalarının ya da onların bakımını üstlenmelerinin dayatıldığı gençler içinde buldukları gelişim evresinin gereklerine uygun yaşamlar sürdürememektedir.

Ergenlik dönemindeki birey kendi kimliğini, çeşitli davranış kalıplarını, içinde bulunduğu sosyal çevreyi sorgulamaya, başlar. Ancak kendisini çevreleyen sistem için bireyin var olan düzene uyum sağlaması gerekmektedir. Genç birey istediği yanıtları elde edemediğinde, ihtiyaçlarını karşılayamadığında ya da kendince bir uyum sağlayamadığında gelişimsel sorunlar, iletişimsizlik, şiddet, bağımlılık, suçlu davranış, eğitimsizlik gibi çeşitli sorunların ortaya çıktığı gözlemlenmiştir. Sosyal sistemlerin bu kesimin yararına etkili ve ulaşılabilir hizmetler sunamayışı sorunların çeşitlenerek artması sonucunu doğurmuştur.

Gençlik sorunları olarak değerlendirdiğimiz diğer durumlar, gençlerin sahip oldukları temel sosyal hakları kullanamamaları ile ilgilidir. Eğitim, katılım, barınma, istihdam, sağlık ve sosyal güvenlik bunlardan bazılarıdır.

Refah devletinin zayıflaması ile birlikte toplumdaki tabakalar arasında sosyo-ekonomik dengesizlikler artmış, sosyal adaleti sağlamak güçleşmeye başlamıştır. Bu konudaki gerilemelerden biri de eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanmasında olmuştur. Temel eğitime katılım hala istenilen düzeyde değildir.

Gençler, eğitimlerini sürdürebilmek için ihtiyaç duydukları maddi kaynak ya da barınma yerine sahip değildir. Ekonomik imkânsızlıklar nedeni ile çocuklarını

eğitim kurumlarına gnderemeyen ailelere yapılan yardımlar yetersizdir. Türkiye’de niversite öğrenimi gören birçok genç eylem ve ifade özgürlüğünden yoksundur. Gençler ğrenci evlerinde ya da yurtlarda kendi iradelerine göre istedikleri gibi hareket edememekte, kurumsal ve toplumsal baskı altında yaşamam zorunda bırakılmaktadır. Genç yoksulluğu ve sosyal dışlanma, sosyal adaletin yeterince işlemediği ülkemizde önemli bir sosyal sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Yerinde ve sürdürülebilir gereksinim odaklı yardım ve mücadele politikaları olmaksızın küreselleşmeyle birlikte emperyalizmin de etkisiyle artan yoksulluk ve sosyal dışlanmışlık, çocuklar ve gençler de dahil olmak üzere daha geniş kitleleri etkisi altına alacaktır (Avrupa Birliği Bilgi Köprüleri Programı, 2007, s. 9, 10).

2.2.3.1. Eğitim

Türkiye’de eğitim, anayasa ile güvence altına alınmış temel sosyal haklardan biridir. Anayasanın 42. Maddesi’nde “Kimse eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz.” denilmektedir. Bu beyanla devlet, her yaşta ve farklı sosyo-ekonomik, kültürel özellikteki birey için nitelikli eğitim ve öğretimin verilmesi ve yaygınlaştırılması sorumluluğunu üstlenmiştir. Ancak birtakım ekonomik, sosyal ve kültürel etkenler, bazı kişilerin eğitim haklarını kullanmalarını engellemektedir.

Eğitim, insan yaşamının geliştirilmesinde ve toplumun iyilik halinin sağlanmasında önemli bir araçtır. Yalnızca bireyin günlük problemlerini zmesini değil, bireyin çevresine uyumunu da sağlar (Somtrakool, 2002, s. 29). Bir başka görüşe göre ise eğitim; içerisinde öğrenciyi, öğrenim sürecini, bilgiyi ve eğitim amaçlarını barındıran, anlam olarak temel aldığı odağın ötesinde çok daha fazla değişkeni kapsayan bir kavramdır (Elkind, 1999, s. 180). Bu açıklamalar ışığında eğitimin sosyal boyutunun en az akademik boyutu kadar önemli olduğunu söylemek doğru olacaktır.

Yalnızca yetenekli ve başarılı olanların sonraki eğitim düzeyine geçişinin desteklenmesi, toplumda adaletsizliğin olduğunun bir göstergesidir. Toplum yeleri eğitim konusunda eşit fırsatlara sahip değildir. Diğer yandan mesleki ve teknik eğitim alan kişi sayısı da istenilen düzeye ulaşmamıştır (Küçüker, 2012, s.15, 16). Eğitim konusundaki adaletsizlikler günümüzde de varlığını sürdürmektedir. Ekonomik yetersizlikler ve toplumsal cinsiyet bakış açısı bu adaletsizliklerin temel nedenleridir.

Farklı gençleri gözeten eğitim politika ve hizmetlerinin oluşturulması ve gereksinim odaklı bu hizmetlerin ulaşılabilirliğinin sağlanması büyük bir gerekliliktir.

2.2.3.2. Katılım

Çocukların ve gençlerin birer birey olarak kabulünü kolaylaştıran, temel hak ve özgürlükleri tanımlayan, kişisel ve sosyal gelişimlerini destekleyen, onları her türlü ihmal ve istismardan koruyan ve dünyadaki birçok ülke tarafından kabul edilmiş olan Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin oluşturulması, çocuklar ve gençlerin özellik ve ihtiyaçları bakımından toplum genelinden farklılaşan gruplar olarak kabul edilmesinde önemli bir adım olmuştur. Bu belgenin değerli bulunmasının diğer bir nedeni ise kapsamlı bir gençlik politikasının temel bileşenlerinden olan katılıma yer vermesidir. Sözleşmede belirtilen yaş grubundaki bireylere (yaş ve olgunlukları ile orantılı olmak şartıyla), yaşamları ile ilgili kararlarda söz sahibi olmaları hakkı tanınarak toplumsal içermeleri sağlanmıştır (Acar ve Karataş, 2008, s. 33).

Gençlerin toplumsal katılımına olanak sağlama yönünde edinilen bu kazanım, birtakım insan hakları sözleşmeleri, ulusal ve uluslararası konsey kararları ve politika belgeleri ile desteklenmiştir. Bu belgelerin en önemlilerinden biri 1961 yılında kabul edilen, Avrupa Sosyal Şartı'dır. Bu belge ekonomik ve sosyal haklar bakımından zengin bir içeriğe sahiptir. Ayrıca gençlerin sağlıklı kişisel, fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişimlerini sağlamak amacıyla yapılması gerekenleri içermesi bakımından temel gençlik politikası belgesidir. Şarta göre;

1. Çocukların ve gençlerin, ebeveynlerinin hak ve ödevleri göz önünde tutularak, gereksinim duydukları bakım, yardım, öğretim ve eğitim olanaklarına sahip olmalarını özellikle bu amaç için uygun ve yeterli kurum ile hizmetlerin kurulması ve sürdürülmesini sağlamak, bu çocukları ve gençleri ihmal, şiddet ve sömürüye karşı korumak,
2. Ailelerinin desteğinden geçici ya da sürekli olarak yoksun kalan çocukların ve gençlerin korunmasını ve bunların devletten özel yardım almasını sağlamak,
3. Çocukların ve gençlerin okula devamlarının özendirilmesinin yanı sıra parasız ilk ve orta öğrenim görmelerini sağlamak gerekmektedir.

1992 yılında kabul edilen Gençlerin Yerel ve Bölgesel Yaşama Katılımına İlişkin Avrupa Şartı; gençlerin yerel ve bölgesel yaşama katılımlarının küresel bir politika olması, tüm sektörel politikaların bir gençlik boyutunun olması ve dezavantajlı gençler ve etnik, ulusal, sosyal, cinsiyet bakımından farklı, kültürel ve dil açısından azınlıkta olan gençler de dâhil olmak üzere tüm gençlerin yerel ve bölgesel yaşama katılımının desteklenmesi gerektiği ilkelerine dayanmaktadır.

Bu belgeye göre yerel ve bölgesel idareler; örgütlü sosyo-kültürel faaliyetleri ve gençlik derneklerini desteklemeli, genç işsizliğini önleyici politikalar geliştirmeli, gençlik temsilcileriyle birlikte sosyal ilişkileri ve nitelikli kamu alanlarının oluşturulmasını sağlayacak uyumlu ve bütüncül bir yaşam çevresi yaratmak için kentsel çevre politikası oluşturmalı, gençlerin yararlanabilmeleri için maliyeti düşük konut ve ulaşım politikaları geliştirmeli, eğitim ve öğretimi katılımcı yapıya kavuşturmalı, değişim programları aracılığıyla gençlere hareketlilik özgürlüğü yaratmalı, gençleri zararlı alışkanlıklardan ve cinsel yollarla bulaşan hastalıklardan korumak amacıyla sağlık politikaları geliştirmeli, kadın erkek eşitliğini öğretici çalışmalar yapmalı, kırsal kesimde yaşayan gençlerin özel ihtiyaçlarına yönelik politikalar geliştirmeli; gençlerin kültür, sanat ve spora erişimini sağlamalı, şiddetle mücadelede gençlerle birlik kurmalı, ayrımcılık karşıtı politikalar üretmeli; cinsellikle ilgili bilgilendirmeler yapmalı, gençleri sahip oldukları haklara ve toplumsal katılımın önemine ilişkin bilgilendirmeli, gençlerin bilgi teknolojilerini kullanımını desteklemeli; gençlerin basın yayın etkinliklerine, sivil toplum örgütlerine, siyasi partilere ve gönüllülük projelerine katılımını teşvik etmelidir. Bu belge kapsamlı içeriğiyle gençlerin toplumsal yaşama katılımlarını sağlamak açısından temel öneme sahiptir.

Gençlerin katılıma ilişkin uluslararası belgelerin yanı sıra örgütlenmeyi düzenleyen Dernekler Kanunu (2004), katılımı teşvik eden Belediye Kanunu (2005) ve Kent Konseyi Yönetmeliği (2006) gibi ulusal belgeler de önem taşımaktadır.

1998 yılında Birleşmiş Milletler Kalkınma Programının desteği ile Kent Konseyleri'nin bir parçası olan Gençlik Meclislerinin kurulması, gençlik katılımını destekleyici nitelikte olumlu bir gelişme olmuş, ancak bu meclisler istenilen düzeyde yaygınlaştırılamamıştır. Gençleri ilgilendiren konularda doğrudan karar vericilerin yine gençler olması, Türkiye'nin yönetiminde etkin unsur olan katılımcı demokrasinin

bir gereğidir. Her birey kendi kararlarını tayin etme hakkına sahip olmalıdır. Bu, hak temelli yaklaşımın toplumsal yaşamda özümsemesi için başlatılması gereken süreçte atılacak ilk adım olabilir.

Gençlerin kendi yaşamlarını etkileyecek çalışmaların dışında olmaları (ya da bırakılmaları), ortak amaçlarını gerçekleştirmek üzere örgütlenememeleri, kültürler arası etkileşimden dolayısı ile gelişimin yönünü etkileyen değişimlerden uzak kalmaları, etkili yönetişimin sağlanması ve yaygınlaşmasının önünde önemli engellerdir (Yerel Gündem 21, 2005, s. 91). Engeller ve yasakların sosyal gelişimi olumsuz etkileyecek durumlar olduğu düşünülmektedir. Buna karşılık sorgulama ve sosyal eylemin gençlere arasında güçlendirilmesi gerekmektedir.

Katılım, kendi yaşamlarını etkileyecek ve geleceklerini biçimlendirecek değişiklikler ile ilgili gençlere danışılmasından daha fazlasını ifade etmektedir. Toplumun gençlerin katkılarından gerçekten faydalanabilmesi için bütün gençlere katılım haklarını kullanabilmelerine yönelik gerekli araçlar ve fırsatların sunulması gerekmektedir. Daha az, hatta en az imkanlara sahip gençlerin katkıda bulunabilmesini ve bu katkılarının dikkate alınabilmesini sağlamak, katılım hakkının diğer gençler kadar onlar için de temel bir hak olması nedeniyle önemlidir. Daha fazla gencin sorunlarının görünür olması, hak temelli uygulamaların işlenmesini sağlayacaktır. Gençliğe yönelik çalışmaların sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan dışlanan gençlere ulaşmada önemli bir rolü vardır. Bu sayede gençlerin güçsüz yanlarını görmeleri ve kendilerini güçlendirerek toplumun birer üyesi olduklarını fark etmeleri sağlanacaktır (İstanbul Bilgi Üniversitesi Sivil Toplum Kuruluşları Eğitim ve Araştırma Merkezi, 2006, s. 9, 10). Gençlik için Sosyal Gelişim Projesi, Şebeke Projesi, Avrupa Gençlik Eylemleri gibi proje ve programlar gençlerin katılımını desteklemesi açısından yaygınlaştırılması gereken çalışmalardır.

Türkiye’de gençlerin sosyal ve siyasi yaşama katılımı düşük düzeydedir. Sosyal, kültürel, siyasal ve ekonomik etkenler farklı özelliklere sahip her kesimden gencin temsil edilebilirliğini olumsuz etkilemekte, bu nedenlerle gençlerin büyük bir kısmı toplumsal yaşamdan dışlanmaktadır (İstanbul Bilgi Üniversitesi Sivil Toplum Kuruluşları Eğitim ve Araştırma Merkezi, 2006, s. 9, 10). Dezavantajlı gençlerin karar alma süreçlerine katılımı; farklı ihtiyaçların ve sorunların görünür olması, önleyici-destekleyici çalışmalar yapılabilmesi ve gençlerin sosyal bakımdan içerilmesi için bir

gerekliliktir. Katılım olanaklarının sağlanması ve katılım araçlarının çeşitlendirilmesi ile toplumsal aidiyeti artıracak, her genç yaşamını dilediği gibi yönlendirme fırsatına sahip olacaktır.

UNDP'nin hazırladığı rapora (2008, s. 77) göre katılımı etkileyen 2 önemli etken vardır. Bunlardan ilki, bireyin yetiştiği (çocukluk ve ergenlik dönemlerini geçirdiği) sosyal ortamdır. Sosyal ve siyasal haklarının bilincinde, katılımı ve demokrasiyi destekleyen bir çevrede yaşayan birey, öğrendikleri doğrultusunda kendi yaşamını yapılandırır ve bu değerlere uygun olarak varlığını sürdürür. Bireyin katılımcı bir yaşama sahip olması ise; açık, duyarlı, aktif, sorumluluk alan, hesap verebilen, adil, demokratik kurumların varlığı ile mümkündür. Bu yapıdaki kurumların yokluğunda adaletsizlikler artacak, sistemin işleyişine ve demokrasiye duyulan güven azalacaktır. Bu durum, katılımın amacının ve etkililiğinin sorgulanmasına neden olacaktır. Katılımın zayıflamasıyla birlikte duyarsızlaşma ve yalnızlaşma artacak, bunun bir sonucu olarak sosyal koruma mekanizmaları zayıflayacaktır. Bu mekanizmalardan en önemlisi sağlık ve sosyal güvenlik mekanizmasıdır. Sosyal güvenliğin olmadığı bir toplumda katılım mekanizmalarının da gelişimi ve değişimi destekleyemeyeceği açıktır.

2.2.3.3. Sağlık ve Sosyal Güvenlik

Bireyin yaşamını nitelikli bir biçimde sürdürebilmesi için en temel etken sağlıktır. Birey sağlığını kaybettiğinde eğitim, sosyal gelişim gibi diğer tüm konular ikinci planda kalır. Bu nedenle sağlıklı bir nüfus yaratmak, sosyal politika amaçları arasında öncelikli olmalıdır.

Türkiye'de sağlık sektöründe özel girişimcilerin rolü büyüktür. Bu durum sosyal güvencesi olmayan bireylerin risk altında olduğuna işaret etmektedir. Toplum geneli içerisinde sağlık bakımından yüksek risk altında olan gruplardan biri de gençlerdir. Sistem, gençlerin sağlık hakkını yeterince koruyamamaktadır.

Sağlık konusunda gençlere tedavi, destek ve danışmanlığı içeren ücretsiz sağlık hizmetleri sunulmasının önemi büyüktür. Bu hizmetler içerisinde madde bağımlılığı, aile ilişkileri, sağlık bilgisi, ruhsal bozukluklar, cinsel yollarla bulaşan hastalıklar, istenmeyen gebelik, flört şiddeti gibi gencin genel sağlığını etkileyen özel ihtiyaçlara yönelik başvuru birimleri kurulmalıdır. Birim hizmetleri, bireylerin farklılıkları

(engelli, göç mağduru vb.) gözetilerek belirlenmelidir. Birimler, gençlerin sağlıklı gelişimlerini olumsuz etkileyebilecek yukarıda sözü edilen durumlar ortaya çıkmadan önce bilgi edinebilmek için bir araç olarak değerlendirilirse, bilinçsiz eylemlerin yıkıcı sonuçlarının bir ölçüde önlenebileceği düşünülmektedir. Ayrıca bu birimlerin merkezi bölgelerde, mahallelerde, okullarda ve üniversitelerde kurulması; ihtiyaç duyan her gencin bu hizmete ulaşabilmesini kolaylaştıracaktır (Yurttagüler, 2007, s. 54, 55; Uyan, 2007, s. 60; Nehirli, 2007, s. 62, 63).

Çocuk yaşta evlilikler ve bununla birlikte gelen çocuk annelik sorunu, evlilik içi ya da dışı cinsel birlıkliliğe zorlanma; yıllar boyu tekrarlanan, anne ve çocuk sağlığını riske atan art arda gebelikler, tekrarlanan aile içi şiddet olayları, namus ve töre cezaları, sağlıklı cinsel ilişki ile ilgili bilgisizlikler özellikle kırsal kesimdeki genç kadınları mağdur eden sorunlardır. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin şiddetlendirdiği, birey ve toplum sağlığını tehdit eden bu sorunlar günlük olarak yaşanan, sıradan olaylar haline gelmiştir.

Genç sağlığını ilgilendiren bir başka konu madde bağımlılığıdır. Bunlar arasında en yaygın olanı ve küçük yaşlardan itibaren kullanılmaya başlanı sigaradır. Araştırmalara göre gençlerin sigaraya başlama yaşı 13'tür. Dünyada her sekiz saniyede bir, Türkiye'de ise her altı dakikada bir insan sigara yüzünden ölmektedir. Bu yüzyıl bitene kadar dünyada bir milyar kişi sigara içmeye bağlı olarak yaşamını yitirecek ve bunların çoğunu gençler oluşturacaktır (UNDP, 2008, s. 48). Bu nedenle önleyici çalışmaların önemi büyüktür.

Türkiye'de sosyal güvenlik hizmetleri toplumun her kesiminin ihtiyaçlarını karşılayacak koruyuculuğa ve destek verici niteliğe sahip değildir. Bu alanda yapılan kamu harcamaları yetersiz bulunmaktadır.

Genel Sağlık Sigortası (2012)'na göre 18 yaşın üzerindeki erkek ve kadın çocuklar lise öğrenimlerini sürdürmeleri halinde 20 yaşına kadar, yükseköğrenime devam etmeleri durumunda 25 yaşına kadar anne veya babasının sosyal güvencesinden yararlanabilmektedir. Bu yaşı dolduran gençlerin sigortadan yararlanmaya devam etmek istemeleri durumunda ikamet adreslerinin bulunduğu il veya ilçe merkezlerindeki Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarına başvurarak gelir testi yaptırmaları gerekmektedir. Kişi başına düşen gelirin tespitiyle sağlık primlerinin

Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından ödenip ödenmeyeceğine karar verilecektir. Bu uygulama hane geliri sınırdan olanlara da bu sınırı aşanlara da aynı işlemin yapılmasını öngörmekte, ailelerin özel durumlarını gözlemlemektedir. Ailesinin evinde tamamen tüketici konumunda olan gençler için de ek bir masrafı karşılamak zorunda olan aileler için de bu uygulama bir çözüm değildir. Türkiye Anayasa'da da belirtildiği üzere bir sosyal hukuk devletidir ve vatandaşlarının doğumdan ölüme dek sosyal güvenliklerini sağlamakla sorumludur. Bu uygulamanın gençleri kayıt dışına sevk ettiği düşünülmektedir.

Sağlık ve sosyal güvenlik haklarının kullanılmaması, bireyin sağlıklı gelişimi bir yana, bireyin yaşamını da riske atmaktadır. Yaşamı sürdürme ile ilgili temel gereksinimlerden biri de barınacak sağlıklı bir konuta sahip olmaktır. Bu hizmet her yurttaşa eşitlik temelinde sunulmalıdır. Ancak gençlik grubu özelinde barınma hizmetlerine ulaşmada bazı sorunlar hissedilmektedir. Bu nedenle barınma konusu özelinde bir gereksinim ve sorun analizi yapmak yararlı olacaktır.

2.2.3.4. Barınma

Üniversiteye giriş sistemi göz önüne alındığında, her gencin yaşamını sürdürdüğü yerde yükseköğrenim görme şansına sahip olamadığı görülmektedir. Bu da gençlerin ez az ekonomik sıkıntı çekerek öğrenimlerini sürdürebilecekleri ailelerinin evlerinden ayrılarak bir başka şehre yerleşmeleri zorunluluğunu doğurmaktadır. Farklı ihtiyaçlar içinde olan başka bir kısım genç için aile yanında olmak da bir avantaj olarak değerlendirilmeyebilmektedir. Gençlerin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik üretilecek barınma politikalarının gençlerin katılımı ile oluşturulması, hizmetlerin işlevselliğini artıracığı düşünülmektedir.

Türkiye'de gençler, barınma konusunda fazla seçme şansına sahip değildir. Barınma hizmetleri başta Kredi ve Yurtlar Kurumu (KYK) olmak üzere vakıflar ve özel yurtlar tarafından verilmektedir. Barınma hizmeti (bakım ve korunmaya muhtaç çocuklara ve gençlere) veren bir diğer kurum ise Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'dır.

KYK, barınma konusunda gençlere uzun süreli hizmet sunan tek kamu kuruluşudur. Kuruluşun yükseköğrenim gören öğrencilere maddi destek vermek ve bu öğrencilerin sosyo-kültürel gelişimlerini desteklemek amacıyla öğrenim ve katkı

kredisi verme, gençlerin ihtiyaçlarına yönelik hizmet üretme işlevinin yanı sıra yeni yurtlar inşa etme, bunların işlerliğini sağlama gibi görevleri de vardır. Bu hizmetlerin ihtiyaç sahibi her gencin kullanımı için ulaşılabilir olup olmadığı ise tartışılması gereken bir konudur.

2.2.3.5. İstihdam

TÜİK 2018 yılı verilerine göre Türkiye’de işsizlik oranı %10,8, 15-24 yaş arası genç %20,3’tür. 15-24 yaş aralığındaki genç erkeklerde işsizlik oranı %17,6, genç kadınlarda bu oran %25,3’dir. Ne eğitimde ne istihdamda olan gençlerin oranı 2018 yılında %24,5 olup, genç erkeklerde %15,6, genç kadınlarda ise %33,6 olarak gözlenmiştir.

Genç işsizliğinin önde gelen nedenleri arasında, iş piyasasına giren kişi oranında istihdam yaratılamaması, deneyim eksikliği, gençlerin niteliklerinin işgücü piyasasının ihtiyaçlarına cevap verememesi, işe alımda yolsuzluk yapılması gibi nedenler sayılmaktadır. Sözü edilen sorunların, yerinde politikalarla çözülebilmesi mümkün olduğu halde etkili girişimlerde bulunulmaması sorunun derinliğini artırmaktadır. (Erdayı, 2009, s. 134; YADA, 2008, s. 42).

Türkiye genelinde gençler, işsizlik ve düşük ücretli işlerde çalıştırılmaktan şikâyetçidir. İş başvurularının çoğu iş deneyimlerinin bulunmadığı gerekçesiyle reddedilmektedir. Bunlar işgücünün verimli kullanılması açısından dikkate alınması gereken durumlardır. Çünkü işsizlik, beraberinde yoksulluk, sosyal dışlanma, ruhsal bozukluklar, suçluluk gibi sosyal sorunları da beraberinde getirecektir. (Erdayı, 2009, s. 134). Bu, toplumsal kalkınma hedeflerinin başarısızlığından da öte, genel nüfusun önemli bir bölümünü oluşturan toplumsal bir kesimin ihtiyaçları ve sorunları göz ardı edilerek, mevcudiyetlerinin yok sayılması anlamına gelmektedir. Bu nedenle gençlerin ihtiyaçlarına odaklı özgün bir istihdam strateji uygulamak, genç kesimin güçlendirilebilmesi ve sosyal dışlanmaya uğramaması noktasında önem arz etmektedir (Yenihan ve Yıldırım, 2013).

Gençlerin kendi yaşamlarını ilgilendiren konularda bazı hak ve hizmetleri kullanabilmeleri için gençlerin bir araya gelmesi, amaçlı ve birlikte hareket etmesi istenilene ulaşmada kolaylık sağlayacaktır. Bu yalnızca istihdam konusunda değil, gençlerin yaşamını ilgilendiren her konuda geçerlidir. Örgütlenmenin, hak ve

özgürlüklerin korunmasında güçlü bir araç olduğu düşünülmektedir. Gençlik gelişimi için konunun daha ayrıntılı ele alınmasında yarar vardır.

2.2.3.6. Örgütlenme

Örgütler, düşüncelerin ifade edilebilmesi, hakların savunulması ve inanılan idealler için dayanışarak mücadele edilebilmesi için bireylerin ya da kurumların oluşturduğu birliklerdir ve sorunların çözümüne yönelik güdülenmiş bireyler tarafından toplumsal olarak inşa edilirler (Aytaç, 2004, s. 213). Örgütlenme bir bakıma bireysel özgürlükten toplumsal özgürlüğe geçilmesi anlamına gelmektedir. Çünkü resmi olarak kabul edilen katılımcı demokrasi, çeşitli örgütlenmelerin artması ve farklı düşüncelerin duyurulur olmasının sağlanmasıyla fiili olarak hayata geçirilmiş olur (Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı [TÜSEV], 2010). Bu bakımdan toplum nüfusunun büyük bir bölümünü oluşturan gençlerin örgütlenmesi; ihtiyaç ve sorunların tespiti, kendi kararlarını kendilerinin alabilmesi; yalnızca gençlik konusunda değil toplum yaşamı, yönetimi, uluslararası ilişkiler, dünyanın geleceği gibi her türlü konuda aktif olması, üretmesi ve demokrasi kültürünün yaygınlaşması için önemle üzerinde durulması gereken bir konudur.

1961 Anayasası ile ifade ve örgütlenme özgürlüklerinin genişlemesi, üniversitelere özerklik tanınması ve dünyadaki 68 gençlik hareketinin de etkisiyle genç kesimin varlığı daha görünür hale gelmiştir. Hızla örgütlenmeye giden üniversite öğrencileri üniversitelerin koşullarının iyileştirilmesini talep etmiş; öğretmenlerin, işçilerin ve köylülerin oluşturduğu kitlesel hareketlerin destekçisi olmuşlardır (Samim, 1981, Aktaran: Neyzi, 2011, s. 32). Ancak 1971 askeri müdahalesi tüm bu gelişmelerin önüne bir engel olarak çıkmıştır. Özgürlükler kısıtlanmış, bastırma politikaları ağırlık kazanmıştır. 1980 askeri müdahalesinin ardından 1982 yılında çıkarılan yeni Anayasa ile gençler, toplum yaşamının ve karar alma süreçlerinin tamamen dışına itilmiştir (CHP, 2011, s. 7).

1980 darbesinin ardından partiler kapatılmış, parti liderleri yargılanmış, Milli Güvenlik Konseyi'nin de baskısıyla 517 kişiye idam cezası verilmiş, bunların 50'si infaz edilmiştir (Öztürk, 2011). İnfazı gerçekleşenlerin çok büyük bir kısmını 20-30 yaş arası gençler oluşturmaktadır. Yüzlerce genç işkence görmüş ve şiddet ve terör olayları sonucu yaşamını kaybetmiştir. Siyasi partiler, dernekler ve vakıflar kapatılmış,

üniversiteler öğretime ara vermiş, öğrenciler eğitimlerini yarıda kesmek zorunda kalmıştır. Bu yaşananlar öğrenci örgütlenmelerini büyük ölçüde yok etmiştir.

Böylece “örgütlenme” siyasi kutuplaşmaya, kanunsuz işlere, anarşiye yol açacağı düşüncesiyle toplum genelinin korktuğu bir kavram haline gelmiştir. Anayasa, Siyasi Partiler Kanunu, Sendikalar Kanunu, Vakıflar Kanunu, Dernekler Kanunu ve diğer kanunlarla birlikte yargı da örgütlü toplumun tehlikeli olduğu düşüncesiyle kişilerin katılım ve ifade özgürlüklerini sınırlandırmıştır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları, Avrupa Sosyal Şartı maddeleri ve Avrupa Birliği’ne katılım süreci, yasal iyileştirmeler yapılmasının sağlanması ve sivil toplumun özerklik kazanması bakımından öneme sahiptir. Her ne kadar birtakım ilerlemeler kaydedilmiş olsa da mevcut sistem baskıcı özelliğini sürdürmektedir. Örneğin 04.11.2004 tarihinde kabul edilen, sonradan revize edilmiş 5253 sayılı Dernekler Kanunu ile örgütlenmeyi kolaylaştırıcı iç işlerinde özerklik verilmesi gibi iyileştirmeler yapılmış olsa da yasada “yükseköğretim kurumlarına kayıtlı öğrencilerin kurduğu derneklerinin kapatılması” kararının yer alması (TÜSEV, 2010, s. 13) 1980 dönemi ve öncesinde yaşananların tekrarlanması korkusunu taşımaktadır.

2.2.3.7. Sosyal Gelişim

Gelişme, bireysel ve toplumsal bir varlık olarak yetişmek anlamına gelmektedir. Kişilik, kendine özgü değerler sistemi ve davranış kalıpları bireyin çevresi ile etkileşimi sonucunda gelişir (Cılga, 1994, s. 42). Bunun için genç çevresel desteğin yanı sıra birtakım hizmetlere ihtiyaç duyar. Türkiye’de gençlik hizmetleri daha önce de belirtildiği gibi farklı kurumlar tarafından verilmektedir. Hizmetlerin gençleri pasifleştirici nitelikte olması, hangi hizmetlere ihtiyaç duyduklarının gençlere sorulmaması, hizmet veren kuruluşların tanıtımlarının iyi yapılmaması ve hizmetlerin gençleri harekete geçirme amacından çok gençlerin boş zamanlarını değerlendirmelerini sağlamaya odaklanması gençlerin sosyal gelişimlerini olumsuz etkileyen işlevsiz politikalara işaret etmektedir.

Türkiye ve dünya genelinde yapılan bazı çalışmalar, gençlerin özgür zamanlarını genelde televizyon izlemek ve müzik dinlemek gibi pasif etkinliklerle geçirdiğini ortaya koymaktadır. Kitap okumaya ayırdıkları zaman azalırken internette ve sosyal medyada geçirdikleri zaman artmaktadır (Dalmış ve diğerleri, 2012, s. 35).

Aile Sosyal Araştırmalar Genel M¼d¼rl¼ę¼ adına yapılan T¼rkiye’de Ergen Profili 2008 isimli araştırma kapsamında 13–18 yaş aralığında 5.765 gençle g¼r¼ř¼lm¼řt¼r. Araştırmaya g¼re, gençlerin bir araya geldiklerinde konuştukları konular yaş ve cinsi-yete g¼re farklılaşmaktadır. Kızlar okul, giyim, m¼zik, televizyon dizileri ve ailevi konuları; erkekler ise spor, futbol ve cinsel yaşam gibi konuları daha fazla konuşmaktadır. Bu bilgiler gençlerin ilgi alanlarının sınırlı olduğunu, cinsel farklılıklara g¼re ¼ncelik verilen konuların değiştiğini g¼stermektedir.

Gençlik Halleri Araştırması (YADA, 2008, s. 20–25)’na g¼re gençler kendilerini sosyal bakımdan geliştirmek için yeterince çaba g¼stermemektedir. Katıldıkları kurslar spor ağırlıklı kurslardır. Sanat etkinliklerine katılımları ise oldukça sınırlıdır. Sosyal etkinliklere katılımın ¼niversite mezunlarında daha y¼ksek olduğu belirlenmiştir. Gençlerin eğlenmek için en sık kullandıkları mekânlar alışveriş merkezleridir.

2.2.3.8. Adalet

T¼rk Ceza Kanunu’na g¼re 18 yaşına kadar her birey, çocuktur. Bu tanım 15-18 yaş arasındaki gençleri de kapsamaktadır. Çocuklar için yapılan d¼zenlemeler bu yaş grubuna dâhil gençler için de geçerlidir. Çocukları ve gençleri g¼zetmeyen adalet sisteminde yapılan değişikliklerle devletin koruma ve destekleme sorumluluğu daha fazla yerine getirilmeye başlanmıştır. Buna rağmen çocukların ifade ¼zg¼rl¼ę¼ ve katılım hakları gereğince uygulanmamakta ve 15-17 yaşlarındaki gençlere diğer yaş aralığında olan çocuklara sağlanan koruma her durumda verilmemektedir. (unicef.org.tr, erişim: 06.03.2018). Bir kez suç işleyen bir gencin bu davranışı tekrarlaması sık g¼r¼len bir durumdur. Mevcut ceza-adalet sistemi genci, bu riski azaltacak y¼nde motive etmemektedir (Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkif evleri Genel M¼d¼rl¼ę¼, 2009, s. 63). 2006 yılında çıkarılan ocuk Koruma Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Y¼netmelik, çocuğun g¼zaltında tutulması, nakli; iştirak hâlinde işlenen suçlar, adlî kontrol; cumhuriyet savcılığı, ocuk b¼rosu, kolluğun ocuk birimi ve sosyal hizmet uzmanlarının g¼revleri, sosyal incelemeler ve denetime dair sosyal ve hak temelli d¼zenlemeler getirmiştir. Ancak bu d¼zenlemelerin uygulanmasında T¼rkiye yeterince başarı g¼sterememiřtir. Koruyucu ve destekleyici ¼nlemler yetersizdir. Kanun onarım amacından uzak, suç-ceza odağında geliştirilmiştir. Gençler için toplumsal koruma sağlanamamaktadır.

Türkiye’deki gençlik politikalarına ilişkin yapılan bu derlemlere ve değerlendirmelere dayanarak gençler için üretilen hizmetlerin sistemsiz ve genci bütün olarak değerlendirmekten uzak bir yapıda olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Gençlerin gelişimini desteklemeye yönelik girişimlerde bulunuluyor olmakla birlikte bunlar hedefteki gençlerin gereksinimlerine odaklanmaktan uzaktır. Bu tür politika ve hizmetlerin yapısının gençler tarafından belirleneceği yeni düzenlemelerin gerçekleştirilmesine gereksinim vardır.

2.3. Türkiye’de Gençlik Hizmetlerini Gelişimi

Gençlik hizmetleri, gençlik yaş grubundaki bireylerin fiziksel, psiko-sosyal yönden geliştirilmesinin öneminin fark edilmesinden bu yana, çeşitli birimlerin sorumluluğunda gerçekleştirilmiştir. Bunlar; Başbakanlık, MEB, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı (MEGSB), Devlet Bakanlığı’na bağlı GSGM’dir (Ungdomsstyrelsen, 2009, s. 14).

Geçmişten bugüne bir değerlendirme yapılacak olursa, Türkiye’de gençliğe ilişkin politikaların eğitim ve spor ağırlıklı olduğu söylenebilir. 1938 yılında kurulan GSGM ve 1933 yılında MEB bünyesinde kurulmuş olan Beden Terbiyesi ve İzcilik Müdürlüğü de bu iki alanda hizmet üretmiş olan kuruluşlardır. 1969’da Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın kurulması gençlere yönelik hizmetlerde koordinasyon sağlanması, gençlik araştırmalarının yapılması, özgür zaman etkinliklerinin çeşitlendirilmesi bakımından yararlı olmuştur. 1983 yılında MEGSB’nin kurulması ile birlikte gençlik, eğitim ve spor etkinlikleri bu bakanlığa bağlanmış, gençlik hizmetlerinin sunumu bakanlık düzeyinden genel müdürlük düzeyine indirilmiştir. 1986 ve 1989’da yapılan düzenlemelerle bu görev, Başbakanlığa bağlı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü GSGM bünyesinde kurulan Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı’na verilmiştir (Ungdomsstyrelsen, 2009, s. 14).

Eğitim ve spor etkinlikleri üzerinde yoğunlaşan ve gençlerin korunmaya muhtaçlığına vurgu yaparak bu grubu pasifleştiren politikaların yönünün değişmesinde; 1995 yılında seçme yaşının 18’e, milletvekili seçilme yaşının da 25’e düşürülmesi etkili olmuştur. 2002 yılında DPT bünyesinde kurulan Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı’nın (ABEGPM) çalışmalarıyla gençler, sosyal yaşamda daha aktif bireyler haline gelmiştir. 2004 yılında Dernekler

Kanunu'nun kabulü gençlerin örgütlenebilmesini mümkün kılmış; 2005'te çıkarılan Belediyeler Kanunu ve 2006'da çıkarılan Kent Konseyi Yönetmeliği gençlerin yerel yönetimlere katılmalarını desteklemiş, kolaylaştırmıştır (Ungdomsstyrelsen, 2009, s. 14, 15).

Geçmiş dönemlerde farklı kurumlarca gençlere birtakım hizmetler verilmeye çalışılmışsa da hizmetlerin niteliği ihtiyaç ve sorun odaklı olmaktan uzak kalmıştır. Ayrıca hizmet sunan kurumların sürekli değişmesinin ve hizmet yönetimi eksikliğinin, hizmetlerin sürekliliğini ve niteliğini olumsuz etkilediği düşünülmektedir.

Günümüzde eğitim, sağlık, barınma, istihdam, sosyal gelişim, sosyal güvenlik hizmetleri; Milli Eğitim, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler, Sağlık, Kültür ve Turizm, İçişleri, Dışişleri, Adalet Bakanlıkları ile TÜİK, İŞKUR, Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi, Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi ve Eğitim Merkezi (AMATEM) gibi çeşitli kurumlar ve yerel yönetimler tarafından verilmektedir. Kurumlar arası eşgüdüm olmaması, hizmetlerin etkili sunumunu engellemektedir.

2013 yılı Bakanlar Kurulu Kararı'nda genç işsizliğinin azaltılması için çalışmalar yapılması, mesleki becerilerin geliştirilmesi, bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanılması, Yaşam Boyu Öğrenme Strateji Belgesinin etkin olarak uygulanması, Avrupa Birliği Gençlik Programlarının benzerlerinin Avrupa Birliği'ne üye ülkeler dışındaki ülkelerle işbirliği içinde hayata geçirilmesi için temel oluşturacak tasarının yasalaşması, gençlerin sağlıklı sosyal ve kişisel gelişimlerinin sağlanması, dezavantajlı gençlerin sosyal bakımdan içerilmesi, gençlerin şiddete yönelmesinin ve her türlü ihmal ve istismarının engellenmesinin, gençlerin toplumsal katılımının ve Sosyal Destek Programı'nın (İstihdam, sosyal içerme, kültür, sanat, spor alanlarında ihtiyaçları karşılamayı, sosyal iyileştirmeyi amaçlayan program) uygulanması ile gerçekleştirilecek kültür, sanat ve spor etkinlikleri yoluyla gençlerin kendilerini daha iyi ifade edebilmelerine katkı verilmesinin önemi üzerinde durulmuştur.

Günümüzde gençlere yönelik sosyal hizmet üretme ve hizmet sunma konusunda birincil sorumluluğu 2011 yılında kurulmuş olan Gençlik ve Spor Bakanlığı üstlenmektedir.

Bakanlık, spor etkinlikleri düzenlemenin dışında; gençlik grubunu, bu grubun ihtiyaçlarını ve sorunlarını hedef alan ülkedeki her genci kapsayıcı nitelikte araştırmalar, çalışmalar yapmamakta, işlevi spor etkinlikleri düzenlemek, yetersiz bulunan barınma ve burs hizmeti sunmak ve proje desteği sağlamaktan öteye gidememektedir.

Türkiye’de gençlere ilişkin genel imaj; gençlerin bekar, sağlıklı, çeşitli risklere açık, orta sınıf öğrenciler olduğu yönündedir. Oysa bu çerçeveye dahil olmayan işsiz genç kadınlar, hükümlü gençler, engelli gençler, eğitimsiz gençler ve daha birçok dezavantajlı genç de vardır. Bu gençlerin güçlendirilerek sosyal ve ekonomik yaşama dahil edilmesi bir öncelik olmalıdır (Cumhuriyet Halk Partisi [CHP], 2011, s. 6).

Bu doğrultuda gençlerin farklılıkları ile bütüncül olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Gençlere yönelik politika ve hizmetlerin üretilmesinde odak, gençlerin farklılığı olmalıdır. Bunu gözetmek, gençlerin gereksinimlerine önem vermenin değişimi nasıl etkilediğini gösterecektir.

Her ülkenin, çeşitli nüfus grupları özelinde oluşturduğu ve yürüttüğü ulusal politikalar vardır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın gençleri ilgilendiren maddeleri incelendiğinde, gençlik ihtiyaçları ve sorunlarına, sunulması gereken hizmetlere yeterince yer verilmediği görülmekte; ne çocuk ne yetişkin anlayışıyla gençler, yalnızca korunması gereken bireyler olarak değerlendirilmektedir. Yıllar içinde bu algı çok fazla değişmemiştir. Bu yaklaşım, gençliğe yönelik, nesneleştiren kamusal bakışın yerleşmesinde etkili olmuştur.

“Geçtiğimiz 10 yılda dünyada 155 ülke kendi ulusal gençlik politikalarını ve 168 ülke gençlik eşgüdüm yapılarını oluşturmuştur. Bu süre içerisinde Türkiye’de kapsamlı bir gençlik politikası geliştirmeye yönelik yasal veya kurumsal herhangi bir düzenleme gerçekleştirilmemiştir. Türkiye, Avrupa ülkeleri arasında Ulusal Gençlik Konseyi’ne sahip olmayan az sayıda ülkeden biridir” (CHP, 2011, s. 3). Gençlik konseyleri, katılımcı demokrasiyi geliştiren bir araç olarak görülmektedir. Her genç birey kendisinin ilgilendiren konularda karar alma, yaşamını tercihleri doğrultusunda yönlendirme hakkına sahiptir. Gençlik konseyleri, kurulmuş oldukları her ülkede farklı işlevler görmektedir. Kimi ülkelerde bu konseyler yalnızca danışma birimi niteliğindeki kimilerinin aldıkları kararlar yönetimde doğrudan etki sahibidir. Her

bireyin kendi geleceğini tayin hakkından ve hak temelli yaklaşımdan doğru bakıldığında gençlerin ülke yönetiminde aktif olmaları gerekmektedir. Bu da birtakım yasal düzenlemeleri gerektirmektedir.

Türkiye’de gençlik hizmetleri genel olarak yetişkinlerin sorumluluğunda ve yetişkinlerin öncelikli olduğunu düşündükleri konularda gerçekleştirilmektedir. Oysa bu çalışmalar gençlerin sorumluluğunda, yetişkinlerin desteğiyle gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu Türkiye’deki gençlere yönelik hizmet sisteminin önemli bir eksikliğidir.

2.3.1 Yerel Yönetimlerde Gençlik Çalışmaları

Türkiye’de yerel yönetimlerin hizmet alanlarından biri de gençlik ve spor faaliyetleridir. Bu anlamda belediyeler, kendi gençlik merkezleri, bilgi evleri ya da farklı isimlerle oluşturdukları alanlarda gençlerin serbest zamanlarını değerlendirmek amacıyla faaliyet verebilmektedirler.

Gençlik politikası dahilinde yerel yönetimlerin gençlere sağlayabilecekleri en önemli katkılardan biri, gençlerin politik ve sosyal yaşama katılmalarına destek olmaktır. Bu kapsamda yerel yönetimler düzeyinde gençlerin katılımının çeşitli yolları bulunmaktadır. Yerel düzeydeki katılım sıklıkla dilekçe verme, yerel yönetimlerle ilgili anketlere katılma, yerel sorunlarla ilgili protestolarda yer alma, okul meclislerine katılma, gençlik gruplarına üye olma, yerel yönetimle bağlantı kurma ve meclis toplantılarını takip etme şeklinde gerçekleşmektedir (Özer, 2011,s43-65).

Belediye Kanunu (2005) ve Kent Konseyi Yönetmeliği (2006) ile gençlerin yerel düzeyde yönetime katılımlarının önü açılmıştır. 5393 sayılı Belediyeler Kanunu ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu görev ve sorumluluk alanlarında gençliğe yer vermektedir. İlgili kanunlarda gençlere yönelik hükümlerin öneminin farkında olunması gerekmektedir.

Türkiye’de yerel seviyede gençlik ile ilgili olarak çeşitli uygulamalar ve çalışmalar bulunmasına rağmen bu çalışmalar yereldeki tüm gençlere ulaşmamakta ve fırsatların sunulduğu çevrede yaşayan belirli bir genç kesim ile sınırlı kalmaktadır.

2.3.2. Sivil Toplum Örgütlerinde Gençlik Çalışmaları

Ülkemizde sivil toplum kuruluşları 5253 Sayılı Dernekler Kanunu çerçevesinde gençlik alanında faaliyet gösterebilmektedir. Ana faaliyet alanı gençlik çalışmaları olan derneklerin yanında gençlik kulüpleri ya da gençlik ve spor kulüpleri de gençlik çalışmalarını sürdürmektedir.

Gençlik Kulüpleri; Boş zamanları, gençlik faaliyetleri ile değerlendirmeyi amaçlayan ve Bakanlığa kayıt ve tescilini yaptıran derneklerdir.

Gençlik ve Spor Kulübü: Spor ile gençlik faaliyetlerini amaçlayan Bakanlık ve Genel Müdürlüğe faaliyetleri yönünden ayrı ayrı kayıt ve tescillerini yaptıran derneklerdir.

Gençlik Faaliyeti: Boş zamanları değerlendirme faaliyet türlerinden yarışma, gösteri, sergi, şenlik, müsamere, eğitim çalışmaları ve benzerleri ile kamu yararı, toplum kalkınması ve gençler için hizmet üretimini amaçlayan, onaylı proje ve programlara göre yapılan gençlik hizmetleri çalışmalarıdır.

Spor Faaliyeti: Spor yarışmaları ile sportif eğitim çalışmalarını, ifade eder (<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.9012&MevzuatIliski=0&surceXmlSearch=GEN>, 10.02.2018'de erişildi).

Gençlik Sivil Toplum Örgütleri; Türkiye'de, Dernekler Kanunu çerçevesinde faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları, çok farklı amaçlar için var olmaktadır. Bu amaçlardan biri de gençlik çalışmalarıdır. Gençlerin bilgi beceri ve niteliklerin geliştirmek, özgüven kazanmalarını sağlamak, serbest zamanlarını çeşitli sosyal, sportif ve kültürel aktivitelerle değerlendirmek ve gençlik alanında projeler geliştirmek amacıyla faaliyet göstermektedirler. Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği, Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı, Toplum Gönüllüleri Vakfı, Türk Eğitim Vakfı, Türkiye Gençlik Vakfı, Kızılay, Yeşilay gibi sivil toplum kuruluşları gençlerle çalışmalar yürütmektedirler.

2.3.3. Gençlik ve Spor Bakanlığı

Gençlik ve Spor Bakanlığı, 638 Sayılı “Gençlik ve Spor Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin” 08 Haziran 2011 tarihinde 27958 sayılı Mükerrer Resmi Gazetede yayımlanması ile kurulmuştur.

Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın kuruluş amaçları 638 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'de açıklanmıştır. Bunlar (Gençlik ve Spor Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname);

Gençliğin kişisel ve sosyal gelişimini destekleyici politikaları tespit etmek, potansiyelleri geliştirmek, karar alma süreçlerine katılımlarını sağlamak, ilgili kurumların gençliği ilgilendiren konularda koordinasyon ve işbirliği oluşturmak,

Gençlerin ihtiyaçlarına ve kendilerine verilen hizmetlerle ilgili araştırma ve geliştirme çalışmaları sağlayarak, danışmanlık ve rehberlik etmek,

Gençlik çalışmaları ve projelerinin usul ve esaslarını oluşturmak, desteklemek ve uygulama sonuçlarını kontrol etmek,

Spor faaliyetlerinin program ve planlar dahilinde gelişmesini ve yaygınlaştırılmasını sağlamak,

Spor alanında uygulanacak politikaları belirlemek ve uluslararası kuralların uygulanmasını sağlamak şeklinde belirtilmiştir.

Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün görevleri şu şekilde sıralanmaktadır (<http://www.gsb.gov.tr>):

“Gençlere yönelik istismarın ve şiddetin engellenmesi ile gençler arasında her türlü ayrımcılığın giderilmesi amacıyla gerekli tedbirleri almak ve bu hususlarda önerileri geliştirmek, yurtiçi veya yurt dışında gençlikle ilgili toplantı, kurs, seminer ve benzeri faaliyetler düzenlemek, düzenlenen faaliyetlere katılmak ve bu faaliyetleri desteklemek, gençlere hizmet veren gençlik merkezi ve benzeri tesisler ile gençlik ve izcilik kamplarının kurulması ve çalışmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek, bunları geliştirici ve tanıtıcı faaliyetlerde bulunmak, sosyal hayatın her alanına gençliğin etkin katılımını sağlayıcı öneriler geliştirmek, gençlik derneklerinin tescil, vize ve aktarma işlemlerini yapmak, gençlerin kötü alışkanlıklarından koruyacak çalışmalar yapmak ve bu konuda faaliyetler yürütmek, ulusal ve yerel düzeyde gençlik etkinlikleri düzenlemek, gençlik haftası etkinlikleri düzenlemek” olarak belirtilmiştir.

2.3.3.1. Türkiye’de Gençlik Hizmetlerinin Sunumu: Gençlik Merkezleri

Gençlik merkezleri; Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerine bağlı, gençlerin sosyal, kültürel ve sportif etkinlikler çerçevesinde serbest zamanlarını değerlendirmelerine imkan sağlayan ve gerekli ortamı tesis eden kültürel kurumlardır (<http://www.gsb.gov.tr>).

Gençlik merkezleri faaliyetleri ilk olarak 1969-1970 yıllarında Ankara’da “Gençlik ve Kültür Merkezleri” olarak hayata geçmiştir. 1971 yılında Gençlik ve Kültür Merkezleri’nin denetimi Gençlik ve Spor Bakanlığı’na verilmiştir. 1983 yılında Milli Eğitim Bakanlığı ve Gençlik ve Spor Bakanlıklarının birleştirilmesi ile merkezin adı “Gençlik Merkezi” olarak değiştirilmiştir. Merkez en son 2 Mart 1989 tarihinde Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı’ndan ayrılarak Başbakanlığa bağlı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü’nün hizmetine girmiştir (Karaküçük, 1999).

2019 yılı itibariyle Türkiye’de 286 tane Gençlik Merkezi bulunmaktadır. Türkiye genelinde Gençlik Merkezlerinde 994.619 erkek ve 1.067.655 kadın olmak üzere toplam 2.062.274 üye bulunmaktadır.

2.3.3.1.2 Gençlik Merkezlerinin Yasal Altyapısı ve Kapsamı

Gençlik merkezlerinin bağlı bulunduğu Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde gençlerin serbest zamanlarını sosyal ve kültürel faaliyetlerle değerlendirmek amacıyla kurulmuştur. Bu bağlamda gençlik merkezinin amacı şunlardır (<http://www.gsb.gov.tr>);

Gençlerin Atatürk ilkeleri doğrultusunda, ülkesine ve milletine yararlı, araştırmacı, yaratıcı, birleştirici, yetenekleri geliştirmek ve toplumsal yaşama gönüllü olarak katılmalarını sağlamak, gençlerin serbest zamanlarını ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda değerlendirilmelerini sağlamak, onları sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlere yönlendirmek, diğer illerdeki gençlik merkezleri üyeleri ile birlikte projeler üreterek bu projeler aracılığı ile gençler arasında değişim programları yapılmasını sağlamak, yurt dışı gençlik kuruluşları ile uluslararası değişim programları gerçekleştirmek, gençlerin sosyal kişiliklerin gelişmesine katkıda bulunarak, topluma uyumlu olmalarını sağlamak, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlerle gençlerin ruh ve beden sağlıklarını korumak, ulusal ve birlik duygularını güçlendirmek,

gençlerin kültürel ve psiko-sosyal ihtiyaçlarını karşılayarak, bireysel ve toplumsal ilişkilerinde sağlıklı ve dengeli kişilik geliştirmelerine katkıda bulunmak ve onları zararlı alışkanlıklardan korumak, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bilgi ve becerilerini artırmak, il düzeyinde yapılacak olan gençlik organizasyonlarında diğer gençlik kuruluşları ile koordinasyonu gerçekleştirmek olarak ifade edilmektedir.

Gençlik Merkezine Üye Olma Şartları; 12 -24 yaşları arasında olmak, merkez tarafından verilen başvuru formunu 2 adet resim ekleyerek eksiksiz olarak doldurmak imzalamak. Gençlik merkezleri tarafından verilecek faaliyetlere 12 yaşından küçük ve 24 yaşından büyük kişilerin başvuruda bulunması halinde bu kişiler gençlik merkezlerinin yarışma amacıyla katıldığı faaliyetlerden muaf olacak şekilde kayıtları yapılır. Gençlik merkezine üye olmak isteyen gençlerden ücret alınmaz (Gençlik Merkezi Yönetmeliği, md. 17)

2.3.3.1.3. Gençlik Merkezlerinin Öne Çıkan Gençlik Faaliyetleri

Gençlik Merkezi Faaliyetleri; Gençlerin ilgi, istek ve becerileri ile gençlik merkezinin faaliyet gösterdiği bölgenin özellikleri de dikkate alınarak vali onayı ile maddeler halinde aşağıda örnek olarak verilen ve talep edilmesi halinde yeterli sayıda üyenin olması ve eğiticisinin bulunması şartıyla açılır (Gençlik Merkezi Yönetmeliği, md. 16).

Akademik Eğitim Programı

Gençlik Merkezleri Akademisinde gençlere hem belirli bir müfredatın işlendiği teorik eğitimler hem de gençlerin öğrendikleri bilgileri hayatlarında kullanmalarını sağlayacak yaygın eğitim tekniklerinin kullanıldığı uygulamalı eğitimler verilmektedir. Bu kapsamda; Değerler, Dini İlimler, İnovasyon, Sosyal Bilimler, Kişisel Gelişim, Dil Eğitimleri, Güzel Sanatlar, Sağlıklı Yaşam ve Spor Atölyeleri faaliyetleri gençlik merkezlerinde gerçekleştirilmektedir (GSB, 2018:48)

Değerler Atölyesi

Değerler atölyesinde gençlerimizin kadim medeniyetimizden günümüze miras olan milli değerlerimizi gençlik merkezlerinde yaşayarak, gözleyerek ve hissederek öğrenme imkanı bulmaları sağlanmaktadır. Değerler atölyesinde, değerler eğitimi, İslam Kültürü ve Medeniyeti, Anadolu Kültürü ve Medeniyeti, Ahlak ve Bizi Biz

Yapan Değerlerimiz, Yaşam Kültürü (Trafik Kültürü, Bir Arada Yaşama Kültürü) başlıkları altında faaliyetler yürütülmektedir (GSB, 2018:53).

Dini İlimler Atölyesi

Dini İlimler Atölyesinde, gençlerin dini doğru kaynaklardan okumaları, öğrenmeleri ve bu öğrendiklerini hayata tatbik etmeleri ve güzellikleri paylaşmaları sağlanmaktadır. Atölyede, Kur'an-ı Kerim ve Meali, Temel Dini Bilgiler, Peygamberler Tarihi, Temel İlmihal Bilgisi eğitimleri verilmektedir (GSB, 2018:51).

İnovasyon Atölyesi

İnovasyon Atölyesinde, gençlere yeni imkânlar sunarak girişimci, yeniliğe açık, bilimsel gelişmeleri takip eden, çağın gereksinimlerini yakalamış ve geleceği inşa eden bireyler olmaları sağlanmaktadır. Bu kapsamda; girişimcilik, inovasyon, sosyal medya, medya akademisi çalışmaları yapılmaktadır (GSB, 2018:52).

Sosyal Bilimler Atölyesi

Sosyal Bilimler Atölyesinde, hayatın her alanında nitelikli bir gençlik gayesiyle gençlere farklı alanlarda ufuk açıcı eğitimler verilmekte; gençlerin hayata, topluma, tarihe ve sanata bir başka açıdan bakabilmeleri sağlanmaktadır. Tarih, Edebiyat, Haklar ve Sorumluluklar, Uluslararası İlişkiler, Coğrafya, Felsefe – Mantık ve Hukuk başlıklarında eğitimler gerçekleştirilmektedir (GSB, 2018:49).

Kişisel Gelişim Atölyesi

Kişisel Gelişim Atölyesinde, gençlerin kişilik ve kişisel gelişimlerini sağlamalarına yardımcı olarak kendilerini yetiştirmelerine destek verilmekte ve böylece akranlarının bir adım önüne geçmeleri sağlanmaktadır. Drama, İletişim, Diksiyon ve Hitabet, Liderlik, Münazara ve Görgü Kuralları eğitimleri almaktadırlar (GSB, 2018:50).

Dil Eğitimleri Atölyesi

Dil eğitimleri atölyesinde ise geleceğin Türkiyesini inşa ederken daha donanımlı bireyler olmaları için gençlere İngilizce, Arapça, Osmanlıca ve İşaret Dili vb. kurslar düzenlenmektedir (GSB, 2018:54).

Güzel Sanatlar Atölyesi

Güzel Sanatlar Atölyesinde, hayatın her alanında aktif rol alan gençler en verimli, en üretken yaşlarında gençlik merkezlerinde alanında uzman kişilerden güzel sanatların her alanında nitelikli eğitimler almakta, beden ve kalp birlikteliğinin nice güzel örneklerini sunmaktadırlar. Atölye içeriğinde; Fotoğrafçılık, Resim, Müzik, Yöresel Halk Oyunları, Tiyatro, Karikatür ve Mizah, El Sanatları, Sinema ve Mimari eğitimleri verilmektedir (GSB, 2018:55).

Sağlıklı Yaşam ve Spor Atölyesi

Sağlıklı Yaşam ve Spor Atölyesinde, sağlıklı nesillerin yetişmesi için gençlere, gençlik merkezlerinde, sporun her dalı ve sağlıklı yaşam hakkında gerekli bilgilendirmelerin yapılmasıdır. Atölye içeriğinde; Yaşam Tarzı Geliştirme, Beslenme, Spor, Bağımlılıklarla Mücadele, İlk Yardım Eğitimleri ve Afet Yönetimi Eğitimi verilmektedir (GSB, 2018:56).

Sosyal, Kültürel, Sportif Faaliyetler ve Projeler

Genç Dönüşüm Projesi; ÖSYM tarafından yapılan sınavlarda dağıtılan kırtasiye malzemelerinin Gençlik Merkezi Gönüllüleri tarafından toplanarak ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmasını kapsamaktadır.

Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi; Gençlik ve Spor Bakanlığı olarak genç istihdamını arttırmak, aynı zamanda gençlerin girişimci yönlerini ortaya çıkararak gençlere destek olmak amacıyla KOSGEB’le ortaklaşa hayata geçirilmiştir.

Gençlerin İyilik Ağacı Projesi; Ülkemiz gençliğinin yerel ve evrensel sorunlara karşı duyarlılığının artırılması ve bu sorunların çözümünde gençlerin aktif olarak yer almalarını sağlama adına 11 farklı iyilik kategorisini içeren Gençlerin İyilik Ağacı Projesi yapılmaktadır.

Kuran-ı Kerim ve Osmanlı Türkçesi Eğitimleri; Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Hayrat Vakfı arasında imzalanan protokol gereğince; tüm gençlik merkezlerimizde Osmanlı Türkçesi eğitimleri başlatılmıştır.

Genç Ofis; Üniversite gençliğine ulaşmak ve gerek bakanlığımız projelerini gerekse gençlik merkezlerinin faaliyetlerini tanıtmak amacıyla Kredi ve Yurtlar

Kurumu yurtlarında Genç Ofis adı altında irtibat ofisleri kurulması planlanmış olup, bu kapsamda 50 yurttta genç ofisler açılmıştır.

Ayın Gençlik Merkezi; 2014 yılı Ağustos ayından itibaren her ay bir gençlik merkezi, faaliyetleri ve projeleri başta olmak üzere belirlenen performans kriterleri doğrultusunda ayın gençlik merkezi olarak belirlenmektedir.

Kitap Okuma Halkaları; Kitap okuma halkaları faaliyeti ile içinde yaşadığı kültürün değerlerini bilen ve onlara sahip çıkan gençler yetişmesine katkı sağlamak, gençlerin okuma alışkanlığı kazanmasına yardımcı olmak, düzenlenen kitap kritikleri ile gençlerin muhakeme, kendini ifade edebilme ve topluluk önünde konuşabilme yeteneğini geliştirmek hedeflenmektedir.

Kitap okuma halkaları tüm gençlik merkezlerimizde eş zamanlı olarak düzenlenmektedir. Proje tüm gençlik merkezlerimizde genişleyen halkalar ile devam etmektedir.. (GSB, 2018:61).

Yaz Kampları; Gençlik merkezine üye gençlere yaz kampları düzenlenmektedir.

Kamp Liderliği Eğitimi; Kamp Liderliği Eğitimine 18-30 yaş aralığındaki gençler başvuru yapmaktadır. Kamp Liderliği Eğitimi alan adaylar; gençlik kamplarında gençlere rol model olacaklar aktiviteler yaptırıp, bilgi ve becerilerini paylaşmaktadırlar.

2.3.3.2 Gençlik Lideri

Gençlik merkezinde yönetim ile gençler arasında koordinasyonu sağlamak, onları yönlendirmek ve faaliyet programının hazırlanmasına ve uygulanmasına yardım etmek amacıyla Bakanlıkça açılan gençlik liderliği yetiştirme eğitimini başarı ile tamamlayarak gençlik lideri belgesi alan kişiler “Gençlik Lideri” olarak adlandırılırlar.

Üniversitelerin lisans bölümlerinde okuyan Bakanlık veya gençlik merkezleri tarafından yapılan her türlü gençlik ve spor faaliyetleri ile bu faaliyetler ile ilgili kamp, eğitim ve hazırlık çalışmalarında süreklilik arz etmeyecek şekilde gönüllü olarak herhangi bir ücret ödenmeksizin çalışmak üzere Bakanlıkça açılan gençlik liderliği yetiştirme eğitimini başarı ile tamamlayarak gençlik lideri belgesi alan kişileri “Gönüllü Gençlik Lideri” olarak adlandırılırlar.

Gençlik Liderliği Yetiştirme Eğitimine Katılacak Adaylarda; Spor, müzik, el sanatları, tiyatro, drama, halkoyunları ve rekreasyon gibi alanların bir veya birkaçında beceri sahibi olmak; Gençlik faaliyetlerinde grup liderliği yapabilecek, grubu yönlendirebilecek beceri ve tutuma sahip olmak; Ulusal ve uluslararası gençlik projelerinde yürütücü veya katılımcı olmak; Üniversitelerin Güzel Sanatlar Fakültesi, İletişim Fakültesi, İlahiyat Fakültesi Bölümleri veya Sosyoloji, Psikoloji, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik, Tarih, Türk Dili ve Edebiyatı, Rekreasyon, Beden Eğitimi Öğretmenliği, Spor Yöneticiliği ve Antrenörlük Bölümlerinin birinde okumak veya mezun olmak gibi şartlar aranmaktadır.

Gencin, topluma katılabilmesi, erişkinler arasında yerini alabilmesi belirli bir bilgi, beceri ve deneyim bütününe kazanmasıyla mümkün olur. Bu süreç içerisinde genç, toplumsal ilişkilere girer, zihinsel ve el becerilerini geliştirme yolları arar. Ebeveynlerinden uzaklaşarak kendi yaşlılarıyla arkadaşlık kurar, karşı cinse yaklaşır. Genç, seçtiği arkadaş grubu içinde kendini bağımsız hisseder. Grubun kendisine bir rol yüklediğini ve grupta kendisine ihtiyaç duyulduğunu hisseder (Talu 1995). Bu süreçte gençlerin dâhil oldukları grubun sorumluluk alan bir üyesi olabilmesi için gençlik liderlerine özellikle önemli görevler düşmektedir.

Gençlik liderlerinin bazı görevleri şu şekilde sıralanabilir:

- a) Mevzuatla tespit edilen esaslara göre gençlik hizmetleriyle ilgili konularda gençlik merkezi müdürünce kendisine verilen görevleri yerine getirmek,
- b) Gençlerin ilgi, istek ve yetenekleri ile ilin özelliklerini göz önünde bulundurarak faaliyet programının taslağını hazırlamak ve gençlik merkezi müdürüne sunmak,
- c) Bakanlıkça belirlenen ve gençlik merkezleri yıllık faaliyet programları gereğince gerçekleştirilecek olan faaliyetlerin planlanması, uygulanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesinde görev almak,
- ç) Gençlik merkezlerince düzenlenecek gezi, yarışma, faaliyet ve etkinliklere gençlerle birlikte katılmak,
- d) Faaliyetlere katılacak gençlerin devam durumlarını kontrol etmek ve çalışma disiplinlerini sağlamak,

e) Bakanlık tarafından yürütülecek projelerde görev almak, ayrıca Bakanlığın kabul edeceği gençlik projelerine ilişkin ön değerlendirme, yerinde izleme gibi görevleri yerine getirmek,

f) Gençlik merkezlerinde uygulanabilecek proje ve kampanya alanlarını araştırmak, ilgili yerlere bu projeleri sunmak ve kabul gören projelerin yürütülmesinde yer almak,

g) Kendilerine verilen araç, gereç ve malzemelerin korunmasını, bakımını ve amacına uygun bir şekilde kullanılmasını sağlamak,

ğ) Gençlik merkezlerinin tanıtılması için gerekli olan materyallerin hazırlanmasına katkıda bulunmak (<http://www.gsb.gov.tr>).

2.4. Sosyal Hizmet ve Gençlik

Sosyal hizmet, istendik psikososyal işlevsellik düzeyi kazanmalarında ve sosyal değişimi etkileyerek iyilik halini geliştirmelerinde bireylere yardım eden uygulamalı bir bilimdir (Barker, 1999, s. 455). Bu bağlamda sosyal hizmetin iki temel odağı vardır. Bunlardan biri sosyal işlevselliği geliştirmeye yardım etmektir. Sosyal işlevsellik, bireyin üzerine düşen görevleri başarıyla gerçekleştirebilme, temel gereksinimlerini karşılayabilme ve içinde yaşadığı toplum tarafından kendisine atfedilen rolleri yerine getirebilme becerisidir. Bir başka deyişle sosyal işlevsellik, bireyin kapasitesi ve eylemlerinin içinde bulunduğu sosyo-ekonomik çevrenin talep, beklenti, kaynak ve fırsatlarıyla eşleşmesi anlamına gelmektedir (Sheafor ve Horejsi, 2003, s. 5-6). Sosyal hizmet toplumdaki her bireyi içeren bir bakış açısına sahiptir. Disiplinin odağında insan ve insan gereksinimleri vardır. Ancak özellikle uygulamalarını gerçekleştirdiği müracaatçı grubu güçlenme (güçlendirilme) gereksinimi duyan birey, aile ve gruplardır. Gençler de korunma ve gelişme gereksinimlerine sahip oldukları için çoğunlukla bu grup içerisinde yer almaktadır.

Sosyal hizmetin diğer odağı ise sosyal işlevselliğe zarar verebilecek sorunların önlenmesi ve bireyin iyilik halinin artması için gerekli sosyal koşulların oluşturulmasıdır. Bunun, bireyi yaşamı içinde destekleyeceği ve güçlendireceği düşünülmektedir. Bu noktada sosyal hizmetin temel değerlerinden olan sosyal adaleti gözetme kavramının önemi ortaya çıkmaktadır (Sheafor ve Horejsi, 2003, s. 7). Rawls sosyal adaletin sağlanması ve böylece insanların özgürleşebilmesi için kaynakların en

adil biçimde nasıl dağıtılması gerektiği sorusunu ortaya atmıştır (Nielsen, 1980, s. 77; Kuçuradi, 2011; Aktaran, Öztürk, 2007, s.44). Kaynakların ve fırsatların eşit dağıtımı her zaman adaletin sağlandığı anlamına gelmemektedir. Sosyo-ekonomik eşitsizliklerin var olduğu toplumlarda güçlü-güçlendirilme gereksinimi olan ayrımı iyi yapılmalıdır. Sosyal hizmet disiplini bu iki temel doğrultusunda uygulamalarını gerçekleştirir.

Türkiye’de sosyal hizmet müfredatı genelci yaklaşımı temel almıştır. Bu yaklaşım bütünleştirici ve güçlendirmeye odaklandığı için tercih edilmektedir. “Çevresi içinde birey”, “çeşitli düzeylerde müdahale” ve “güçlendirme” yaklaşımın özünü oluşturmaktadır (Duyan ve diğ., 2008, s. 45-49). Bu yaklaşım her yaştan, gereksinim veya sorun grubundan bireylerle, çeşitli ortak paydalarla bir araya gelmiş gruplarla ve toplumla çalışırken yararlı bulunmaktadır.

2.4.1. Gençlerle Sosyal Hizmet Uygulamaları

Gençler, içinde buldukları gelişim dönemindeki değişimlere, temel ve sosyal haklarını kullanabilme durumlarına ve toplumsal olarak nasıl algılandıklarına bağlı olarak yaşamlarının belirli dönemlerinde bazı güçlükler yaşamaktadır. Kendi kaynaklarını kullanarak bu güçlüklerin üstesinden gelmeleri her zaman mümkün olmamakta, koruyucu ve destekleyici bir sistemin savunuculuğuna, kolaylaştırıcılığına gereksinim duymaktadırlar. Sosyal hizmet; duruma ilişkin yaptığı inceleme, değerlendirme ve müdahale ile bireyin iç ve dış kaynaklarını harekete geçiren, sosyal işlevselliğini kazandıran, örseleyici yaşam olaylarıyla baş etmesine yardım eden bir meslektir.

Gençlerle sosyal hizmet uygulamalarının amacı, odak aldığı gencin sorunlarının çözülerek sosyal işlevselliğinin sağlanmasıdır. Sorunun çözümüne yönelebilmek için karşılanmayan gereksinimleri ve sonrasında ortaya çıkan sorunu ilişkilendirmek gerekmektedir. Herhangi bir nüfus grubuna ait birey gibi genç de çevresi ile ilişki içerisindedir. Bu kendisini çevreleyen gerçekliklerden ve kişilerden etkilendiği gibi etkileyen rolüne de sahip olduğu anlamına gelmektedir. Sosyal hizmette gençlerle çalışmada müdahale noktalarını gencin okul, aile, arkadaş, kullandığı kaynaklar gibi sosyal sistem bağlantıları oluşturmaktadır.

Kişiliğini, yaşamdaki işlevini ve eğilimlerini anlamlandırma çabasında; sosyal, ekonomik, psikolojik, siyasi ve kültürel birçok sorunun üstesinden gelmeye çalışan bir genç için güçlü ve güçlendirilebilir yanlarının farkına varmak, değişimin gereğini anlamak ve değişime güdülenmek için yol göstericidir. Bunu sağlamada mesleki çalışmanın önemli bir rolü vardır.

Gencin gelişimsel düzeyi ile tamamlanması gereken görevlerinin farkında olmak genci güçlendirmede önemli bir ilk adımdır. Bunu gerçekleştirebilmenin yolu, başarılması gereken görevleri yönetilebilir parçalara ayırmaktır. Müracaatçı (genç birey) yaşamında olan her şeyi belli bir şekilde ve hızda öğrenmek için fırsatlara gereksinim duyar (Charles ve Charles, 2003, s. 102). Süreç içerisinde, karmaşık gibi görünen sorunlar aşama aşama çözülür. Bu da gencin çözüm sürecine ilişkin bir iç görüş geliştirmesini sağlar.

Charleskar'e göre değişim, birçok müracaatçı için yavaş işleyen bir süreçtir. Yardım sürecinde gelişmeler ya da gerilemelerin yaşanması olağandır. Ulaşılmak istenen hedeflerle ilgili olumsuzluklar yaşandığında genç kendini geri çekebilmektedir. Bu durumda elde edilen başarıları görünür kılmak, gencin yaşamındaki değişimleri görmesi açısından önemlidir. Böylece başarısızlıkların geçici olduğunu anlayacaktır. Dışlanmış, mutsuz, çaresiz bir birey için değişim sancılı bir süreçtir. Yardım eden kişinin en temel sorumluluklarından biri müracaatçının acısını anlamak ve bunu küçümsememektir. Müracaatçıyı davranışıyla yüzleştirmek, sorunun çözümüne ilişkin gerçekçi ve pratik bir yol sunar. Yüzleşmenin açık ifadeler kullanılarak yapılmasının yanı sıra destekleyici olmasının da önemi büyüktür (Charles ve Charles, 2003, s. 102, 103). Çocukları ve gençleri dinlemek, durumlarına ilişkin bilgi edinmeyi ve gereksinimlerini anlamayı sağlar (Jones ve diğerleri, 2008, s. 176). Duruma ilişkin verilen anlamlı tepkiler, gençlerin anlaşıldıklarını hissetmelerini sağlar. Böylece yardım ilişkisinin temeli olan "karşılıklı güven" inşa edilmiş olur.

Sosyal hizmette birey, sosyal çevresi içinde değerlendirilir. Bireyin yakın ilişkide olduğu sistemler öncelikli müdahale noktalarını oluşturmaktadır. Aile, bireyin de parçası olduğu bir sistem olması nedeniyle gençle çalışırken istedik sonuçların elde edilmesine yardımcı olabilecek önemli bir kaynaktır. Çünkü birey ve aile üyeleri sürekli etkileşim halindedir. Bu da karşılanmayan gereksinimlerin, işlevsiz

davranışların, güçlü yanların, karşılıklı beklentilerin v.b belirlenmesi için sosyal hizmet uzmanına değerlendirme ve müdahale olanağı tanır.

2.4.2. Genç Bireylerle Grup Çalışması

Grup çalışması, ortak sorunları ya da ilgileri olan bireylerle çalışmanın etkili bir yoludur. Sosyal hizmet uzmanı, grup üyelerini sorunlarını çözmelerinde destekleyerek kolaylaştırıcı bir rol oynar (Thompson, 2009, s. 77). Erbay ve Akçay (2013, s. 318)'a göre mezzo düzey sosyal hizmet uygulaması olan grup çalışması genellikle yoksullar, çocuklar, evsizler, sakatlar ve dezavantajlı gruplarla yapılmaktadır. Gençler de bu ihtiyaç gruplarından hatta kimi zaman dezavantajlı olan gruplardan biridir. Sosyo-ekonomik, kültürel, çeşitli hak ve özgürlükler bağlamında sınırlı fırsat ve kaynaklara sahip olan gençlerle grup çalışması; bireyler arası etkileşimlere odaklanma, grup dinamiklerini harekete geçirme, iletişim biçimlerini işlevselleştirme ve grup içinde bireyi güçlendirme olanağı vermesi açısından sosyal hizmette gençlerle çalışmanın önemli bir uygulama boyutunu oluşturmaktadır.

Gençlik, genellikle büyük değişimlerin yaşandığı bir dönem olarak kabul edilir. Birçok genç için bu gelişim süreci çatışma, değerlerin sorgulanması, şaşkıncı bir dizi tercihler, karmaşık psikolojik değişimler ve akranları tarafından onaylanma ihtiyacını barındırmaktadır. Bu gerilim yaratıcı durumların üzerine bir de kişinin kendi davranışlarından sorumlu olduğu baskısı yüklenir. Bu gelişim aşamasında birçok genç bu zor durum içinde yalnız olduğunu hisseder. Başkaları tarafından desteklenmek, kabul görmek ve onaylanmak ister. Aynı zamanda belirli kişilerle olan ilişkilerinde de bağımsızlık/bağımlılık konusunda mücadele eder. Birçok genç için bu akran baskısıdır. Değerler ve gelenekler akran gruplarının etki ve standartları ışığında sorgulanır. Gençler genellikle gruplarında kendi kimlik arayışları içindedir. Bu nedenle, dışlanma duygusuyla baş etmede ve gençlerin yüzleştiği, çoğu ezici olan, tercihlerle başa çıkmada grup çalışması etkili bir yöntemdir (Berg ve diğerleri, 2006, s. 266). Yaşın ilerlemesiyle ve yaşananların etkisiyle birlikte gençlerin gereksinimleri, sorunları ve yaşam hedefleri değişmektedir. Ancak birey çözümsüzlük içinde olduğu bir durumla ilgili yetkin bir meslek elemanının danışmanlığına, eğiticiliğine, kolaylaştırıcılığına ve savunuculuğuna yaşamın herhangi bir döneminde ihtiyaç duyabilmektedir.

Gençlerin günlük yaşamı gruplar dâhilindedir bu nedenle grup danışmanlığı, genellikle değişimi keşfetmek için uygun bir ortam sağlar. Her grup danışmanlığında olduğu gibi uygulayıcının grup işlevlerini ve eylemlerini sınıflandırma sorumluluğu vardır. Grup içinde güven ortamının sağlanması için üyelerin ortak amaçlarla bir araya gelmiş olması gerekmektedir. Beklenti, üyelerin grubun neden oluşturulduğunu bilmesidir. Çünkü gençler danışmanlık sürecinde baskı altında hissedebilir ve süreç uyum sağlamakta güçlük çekebilir. Bu da grup sürecinden yararlanmasını imkânsız kılar (Berg ve diğerleri, 2006, s. 266, 267). Gruplar, grup üyelerinin sorunlarının teşhisine göre değil, hissedilen ihtiyaçlar ve istekler temelinde oluşturulur ve gençler sorunlu bireyler olarak değil, diğer özellikleri ile birlikte bütüncül değerlendirilir (Malekoff, 2004, s. 231). Sahip olduğu tüm özellikleri ile kabul edilmek, gençte aidiyet duygusunu güçlendirir, bu değişim için cesaret vericidir.

Gençlerin akranları tarafından tanınma, kabul edilme ihtiyacı vardır. Grup danışmanlığı buna çok uygundur çünkü riskli konuları paylaşabilecekleri kadar güven hissedebilecekleri, destekleyici bir atmosfer sağlar. Grup etkileşimi sayesinde diğer gençlerin de benzer sorunları olduğunu ve yalnız olmadıklarını keşfederler. Bir başka kişiden ya da gruptan yardım almak olumlu bir deneyimdir. Aslında gençler için çok daha güçlü bir deneyim daha vardır. Bu da, başkalarına yardım edebildiklerini keşfetmeleridir. Diğer üyelerin yaşamlarına katkıda bulunmak, gencin yararlı olma ve kabul edilme duygularını yaşamasını sağlayarak kendisine olan saygısını geliştirir. Ayrıca gençler eşsiz ve özel olduklarını ve bu nedenle kendisini isteyen ve saygı duyan akran grubu tarafından kabul edildiğini görür. Bu terapötik faktörler uyum geliştirmeye ve grubun ilerlemesine katkıda bulunur. Genç grupları kendileri için hangi amaçların uygun olduğuna karar vermelidir. Grupta konuşulan konular doğrudan yaşamlarında oluşan değişikliklerle ilgili olmalıdır. Grup amacı başarıya ulaştığında bireysel değişim ve sosyal reform odağı sürdürülmeli, değişim grup üyeleri tarafından toplum içinde yaygınlaştırılmalıdır (Berg ve diğerleri, 2006, s. 268; Malekoff, 2004, s. 235, 238).

Gençler, gelişimsel olarak belirsiz durumlarla baş etme konusunda yetişkinler kadar becerikli değildir. Bu nedenle bazı çalışmalar, grup üyelerine, daha güvende hissetmeleri ve anlatılması riskli olabilecek konuları paylaşmaları için yardım edecektir. Rol yapma en kolay kullanılan müdahale stratejilerinden biridir. Gençlerde

özellikle çok etkilidir, çünkü onlara başka biri olabilmeleri için bir fırsat verir, böylece girişkenlikleri teşvik edilir. Rol yapma, duyguların ifadesinde pratik deneyimler kazanma olarak ifade edilebilir. Burada ve şimdi gerçekliğinin dramatize edilmesi gençlere, süreç içerisinde çeşitli roller alma ve diğer kişilerin nasıl düşündüğüne, hissettiğine ve deneyimlediğine ilişkin iç görüş geliştirme fırsatı verir. Bu yaşayarak öğrenme aktivitesidir ve gençler üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Gençlerle çalışırken faydalı bulunan diğer teknik ve müdahale stratejileri ise; gençlere olumlu geribildirim nasıl verileceğini öğretmek, kendine güven eğitimi, karar verme eğitimi ve sosyalizasyon becerileri çalışmalarını içeren insan potansiyelini geliştirme çalışmalarıdır (Berg ve diğerleri, 2006, s. 268).

2.4.3. Toplumla Çalışma

Gençlik politikası, gençlerin yaşamlarının herhangi bir alanında yaşadıkları sorunlarını ortadan kaldıracak, sistemin gençler aleyhine işleyen noktalarını tespit ederek sorunların doğmasını engelleyecek ve kişisel gelişimi destekleyecek, mevcut durumdan etkilenen özne olarak gençlerin yaşamları hakkında söz sahibi olmalarını sağlayacak; katılım, demokrasi, insan hakları, sosyal adalet, sivil toplum ve siyaset bilincini yerleştirecek, gençlerin sosyal gelişimlerine ivme kazandıracak, ulusal ve uluslar arası düzeyde diğer gençlerle dayanışma ve işbirliğini destekleyecek, gençlerin yaşam alanlarını özgürleştirecek ve anayasal ve sosyal haklarını koruyup gözetecek girişimlerdir. Buna ilişkin olarak toplum bilinçlendirme çalışmaları, sosyal farkındalık eğitimleri, alan araştırmaları, gençleri sosyal bakımdan içermeye girişimleri, kuruluşlar arası ortak çalışma, gençleri çeşitli proje ve programlarla harekete geçirme v.b toplumla çalışmada sosyal hizmet uygulamaları arasında yer almaktadır. Gençlik politikalarının oluşturulması için kamuoyu oluşturmak ayrıca önemli bulunmaktadır.

Gençlerin yaşamlarını ilgilendiren konularda politikaların eşitlik temelinde sunulabilmesinin ön koşulu, gençlik politikaları başlığı altında ele alınan konuların (sağlık, sosyal güvenlik, eğitim, katılım v.b) hak olarak tanımlanmasıdır. Yasal geçerliliği olan bu hükümler toplumdaki her gence eşit fırsatlar sunar ve hizmetlerin belirli standartlara uygun, ulusal düzeyde verilmesini zorunlu kılar. Hak temelli politikalar, ihtiyaç ve özne (genç) odaklı ve bütüncül olmaları açısından temel alınması gereken politikalarlardır.

Türkiye’de toplum merkezleri, sosyal değişimi yönlendiren kuruluşlar olmuşlardır. Toplum merkezlerinde bölgede yaşayanların gereksinimleri odağında, hizmetten yararlananların katılımıyla eylem planları yapılır ve uygulanır. Bu model hedef grubun sürece doğrudan katılımını öngördüğü için değişimi hızlandırır, sosyal uyumu kolaylaştırır. Toplum merkezlerinde sosyal hizmet yöntemleri, bireyle çalışma, grup çalışması, toplumla çalışma, yönetim ve araştırma birbirini tamamlar biçimde sistemli olarak kullanılmaktadır (Koçyıldırım, 2001, s. 60, Aktaran: Dalyanoğlu, 2007, s. 12). 2000 yılında çıkarılmış Toplum Merkezleri Yönetmeliği, toplum merkezlerinin etkinlik alanlarını; bölge halkının gereksinim, sorun ve sosyal, kültürel, ekonomik özelliklerinin tespiti, hissedilen sorunların çözümüne yönelik hizmet planlamasının yapılması, rehberlik ve danışmanlık hizmetinin sunumu, eğitimi destekleme çalışmaları, yetişkinlerin bilgi, bilinç ve beceri düzeylerini artırmaya yönelik eğitim çalışmaları, meslek edindirmek ve gelir kaynakları yaratmak için çalışmalar; sosyal, kültürel, sportif etkinlikler düzenleme, çevre geliştirme çalışmaları ve kentsel toplum kalkınması ve kentin kaynaklarından yararlanmayı artırıcı çalışmalar olarak belirlemiştir.

Gençlik merkezlerinin de bu tarz bir yapılanma içerisinde olması beklenmektedir. Ancak Türkiye’de var olan gençlik merkezleri gençlerin boş zamanlarını değerlendirebilecekleri, spor ağırlıklı eğitimlerle sınırlıdır. Genci hizmetlerin belirlenmesinde ve uygulanmasında etkileşim süreçlerinden, katılımcı etkinliklerden uzak tutmaktadır. Gençlerle çalışmanın birey, aile ve grup müdahalesi boyutları gençlik merkezleri etkinlikleri arasında fiili olarak yer almamaktadır.

2.5. Konuyla İlgili Olarak Yapılan Bazı Araştırmalar

Ataç (2018)’in “Gençlerin gençlik merkezleri faaliyetlerine ilişkin tutumlarının incelenmesi” adlı yüksek lisans araştırması gençlerin, gençlik merkezleri faaliyetlerine ilişkin tutumlarını incelemek amaçlanmıştır. Veri toplamada araştırmacı tarafından geliştirilen "Gençlik Merkezleri Faaliyetlerine İlişkin Tutum Ölçeği (GMFİTÖ)" kullanılmıştır. Verilerin toplanması aşamasında ölçek, çalışma grubu olan Kocaeli ilinde yaşayan 7 - 29 yaş arasındaki 491 gence uygulanmıştır. Araştırma sonucunda gençlerin ölçek genelinde gençlik merkezleri faaliyetlerine yönelik tutum puanı ortalamalarının düşük olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca yaş, cinsiyet, gençlik merkezi

üyeliği, aile gelir durumu, anne – baba eğitim ve çalışma durumu ile kardeş sayısı durumlarına göre gençlik merkezi faaliyetlerine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılırken, öğrenim durumu alt problemi katılım boyutunda lise öğrencileri lehine anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmüştür.

Turhan (2018)'in "T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı gençlik merkezlerinde çalışan gençlik liderlerinin yaşam kalite düzeylerinin incelenmesi" isimli tez çalışmasında Türkiye Cumhuriyeti Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı 81 il ve ilçelerinde bulunan 278 Gençlik Merkezi'nde çalışan Gençlik Liderlerinin yaşam kalitesi düzeylerini belirlemesi amaçlanmıştır. Veri toplama aracı olarak "SF-36 Yaşam Kalitesi Ölçeği" ile kişisel bilgi formundan oluşan anket formu kullanılmıştır. Araştırma kapsamında; kadın gençlik liderlerinin yaşam kalitelerinin erkeklerinkinden yüksek çıkmıştır. 23-26 yaş arası liderlerin genel sağlık düzeylerinin yüksek çıkmış buda bu yaş guruplarının yaşam kalitelerinin yüksek göstermiştir. 1-3 yıl arası çalışan liderlerin yaşam kaliteleri 4 ve üzeri çalışanlardan yüksek çıkmıştır. Hanelerinde ücretli çalışan sayısı 1 olanların yaşam kaliteleri birden fazla olanlardan yüksek çıkmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda gençlerle iç içe çalışan gençlik liderlerinin genel sağlık ve enerji düzeylerinin ortalamanın üzerinde olduğu görülmüştür. Kadın gençlik liderlerinin yaşam kalite düzeyleri erkeklerden fazla olduğu görülmüş, hanelerinde çalışan birey sayısı "1" olanların yaşam kaliteleri 2 ve üzeri olanlardan yüksek çıkmıştır. Çalışma yılı 1-3 olanların 4 ve üzeri olanlardan yüksek yaşam kalitesine sahip olduğu görülmüştür.

Yavuz (2017)' un "Türkiye'deki gençlik merkezlerinin kurumsal yönetimleri ile hizmet kalitesinin değerlendirilmesi" isimli tez çalışmasında, Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı Gençlik Merkezlerinde üyelerin algılanan hizmet kalitesi incelenmiştir. Araştırmada nicel veriler Aycan (2005) tarafından gençlik merkezlerine yönelik olarak geliştirilen, "Gençlik Merkezlerinde Algılanan Hizmet Kalitesi Ölçeği" ve kişisel bilgi formu; nitel veriler beş soruluk yarı-yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Araştırma sonucunda; gençlik merkezi üyelerinin fiziksel çevre ve etkileşim kalitesi algıları yaş değişkeni; çıktı kalitesi algıları ise öğrenim durumu değişkeni açısından anlamlı şekilde farklılaştığı görülmüştür. Nitel bulgulara göre fiziksel çevre kalitesi genel olarak yetersiz algılanmıştır. Etkileşim kalitesi

olumlu olarak algılanmıştır. Çıktı kalitesi katılımcılara kişisel, sosyal ve akademik katkılar sunan düzeyde algılanmıştır.

Aycan (2005)'ın "Gençlik merkezlerinde örgütsel etkililik kalitesinin değerlendirilmesi" adlı doktora çalışmasında, gençlik merkezlerinin örgütsel etkililikleri ve hizmet kalitesi düzeylerinin artırılması için öneriler geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla, gençlik merkezlerinin örgütsel girdileri (kaynakları) ile ilgili problemlerin ve gençlik merkezi üyelerinin algıladıkları hizmet kalitesi düzeyinin belirlenmesine çalışılmıştır. Araştırma; Bolu, Düzce, Sakarya ve Kocaeli Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri'ne bağlı Gençlik Merkezleri'nde gerçekleştirilmiştir. Nitel ve nicel veri toplama yöntemlerinin birlikte kullanıldığı araştırmaya, 4 gençlik merkezi yöneticisi ve 311 gençlik merkezi üyesi katılmıştır. Gençlik merkezlerinin örgütsel girdileri ile ilgili problemlerin belirlenmesine yönelik veriler, bu merkezlerin yöneticileri ile gerçekleştirilen görüşme yöntemi ile elde edilmiştir. Gençlik merkezi üyelerinin algıladıkları hizmet kalitesi düzeyine yönelik veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen "Gençlik Merkezlerinde Algılanan Hizmet Kalitesi Ölçeği" ile elde edilmiştir. Araştırmadan elde edilen verilerin incelenmesi sonucunda, gençlik merkezlerinde bütçe, araç-gereç (malzeme), yönetmelik (mevzuat), faaliyet programı, personel, eğitmen, sosyal çevre ve yöneticilerin yeterlilikleri konusunda önemli sorunlar yaşandığı tespit edilmiştir. Ayrıca, gençlik merkezi üyelerinin fiziksel çevre kalitesi algı düzeylerinin, etkileşim ve temel hizmet kalitesi algı düzeylerine oranla daha düşük olduğu belirlenmiştir.

Örteş (2010)'ın "Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerine bağlı gençlik merkezlerinin 15-26 yaş arasındaki gençler tarafından bilinirlik düzeyi (Kocaeli ili uygulaması)" adlı tez çalışmasında, Kocaeli'de yaşayan 15-26 yaş arasındaki gençlerin, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü'ne bağlı bulunan ve gençlere serbest zamanlarını etkin ve verimli bir şekilde değerlendirmeleri için hizmet veren Gençlik Merkezleri hakkında ne düzeyde bilgi sahibi olduklarını, gençlerin serbest zaman değerlendirme alışkanlıkları içerisinde bu kurumların ne ölçüde yer aldığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından geliştirilen anket Gençlik Merkezlerine yakın mesafede bulunan 1 düz, 1 özel ve 1 meslek lisesi ve üniversitenin farklı bölümlerinden toplam 400 öğrenciye uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin değerlendirilmesi sonucunda Kocaeli ilinde

yaşayan lise ve üniversite öğrencilerinin çok az bir bölümünün gençlik merkezlerini bildiği ve gençlik merkezlerinin serbest zamanlarını değerlendirme alışkanlıkları ve alternatifleri içerisinde yer almadığı belirlenmiştir.

Özsarı vd. (2017)'nin tarafından yapılan “ Gençlik Merkezi Faaliyetlerine Katılan Suriyeli Mültecilerin Algıladıkları Hizmet Kalitesi Üzerine Bir Araştırma” adlı çalışmada Gençlik Merkezi faaliyetlerine katılan Suriyeli Mültecilerin algıladıkları hizmet kalitesinin fiziksel çevre, etkileşim ve çıktı kaliteleri bakımından incelenmesi amaçlanmıştır. Osmaniye gençlik merkezinden hizmet alan 169 Suriyeli mülteci ile yapılan çalışmada, kişisel bilgilerin yer aldığı demografik form ile Aycan (2005) tarafından gençlik merkezlerine yönelik olarak geliştirilen, “Gençlik Merkezlerinde Algılanan Hizmet Kalitesi Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarında, mültecilerin barınma ve medeni durum faktörlerine bağlı olarak algıladıkları hizmet kalitesi boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığa rastlanmazken; cinsiyete bağlı olarak hizmet kalitesi alt boyutlarının tamamında kadınlara ait değerler, erkeklere nazaran yüksek bulunmuş ve bu değişimin istatistiksel açıdan da anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Suriyeli mültecilerin tesis kullanımı, gelir ve etkinlik türü faktörlerine bağlı olarak algıladıkları hizmet kalitesi boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Yaş faktörüne bağlı algılanan hizmet kalitesi alt boyutlarında fiziksel çevre kalitesi ve çıktı kalitesi alt boyutlarında; eğitim faktörüne bağlı olarak ise tüm algılanan hizmet kalitesi boyutlarında istatistiksel anlamda farklılıklar gözlenmiştir ($p<0.05$). Araştırmada Suriyeli mültecilerin genel anlamda algıladıkları hizmet kalitesinden memnun oldukları sonucuna varılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.YÖNTEM

3.1.Araştırmanın Amacı

Gençlik Merkezinden faydalanan gençlerin daha etkin ve verimli bir hizmet alabilmesi için gençlik merkezlerinin var olan durumunun iyileştirilmesi yönündeki beklentilerin belirlenmesi son derece önemlidir. Araştırma, gençlik merkezine üye gençlerin algıladıkları hizmet kalitesi düzeylerinin belirlenmesi ve hizmetlerin sunumunda etkin rol oynayan gençlik liderlerinin bu süreçte beklentilerini ve yaşadıkları sorunları belirlemek amaçlı yapılmıştır. Yapılan araştırma durum tespiti niteliğinde olduğundan gençlik merkezlerinin hizmetlerini üretirken elde edilen sonuçlarla eksiklerinin de giderilmesi için kaynak bir çalışma niteliğinde olması amaçlanmıştır.

3.2.Araştırmanın Önemi

Sosyal hizmet, insan hakları ve sosyal adalet ilkeleri temelinde uygulamalarını gerçekleştiren bir disiplindir. Çocukluk ile yetişkinlik çağları arasında bulunan, toplum tarafından ihtiyaçları ve sorunları görünmeyen genç kesim, sosyal hizmet uygulamalarının temel hizmet alanlarından biridir.

Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı Gençlik Merkezlerinde hizmet alan gençler ile hizmet veren gençlik liderlerinin isteklerine uygun biçimde hizmetlerin ve politikaların yeniden düzenlenmesinde, gençlerin gelişimsel özellikleri ve psikososyal gelişimlerinin desteklenmesinde sosyal hizmet disiplinin sağlayacağı katkının önemli olacağı düşünülmektedir.

3.3. Araştırmanın Sayıltıları

Farklı sosyoekonomik yapıya sahip kentlerde bulunan gençlik merkezlerinde sunulan hizmetler analiz edilerek, gereksinim odaklı hizmet modellerinin değerlendirilmesinin gençlik refahının geliştirilmesine katkıda bulunacağı varsayılmaktadır.

Veri toplama amacıyla oluşturulmuş görüşme kâğıdının amaçlara ulaşmak için uygun olduğu düşünülmektedir.

Farklı sosyoekonomik yapıya sahip kentlerde yaşamış olmanın gençlere farklılıkları anlama ve objektif düşünme bakış açısı kazandırmış olduğu varsayılmaktadır.

3.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmacının zaman ve ulaşım olanaklarının kısıtlılığı nedeniyle çalışma evrenine Kocaeli Uluslararası, Serdivan ve Adapazarı Gençlik Merkezlerinde hizmet alan gençler ile hizmet veren gençlik liderleri dahil edilmiştir. Araştırma sonuçlarının yalnızca bu merkezlerdeki gençlerin görüşlerini yansıtıyor olması belirli bir sınırlılıktır. Örnekleme alınan 3 gençlik merkezinde 18 Gençlik Lideri bulunmasına rağmen araştırmanın gerçekleştirildiği tarihlerde 6 Gençlik Liderine çeşitli sebeplerle ulaşılamaması nedeniyle uygulama 12 Gençlik Lideri ile gerçekleştirilmiş ve bu durum araştırmaya sınırlılık oluşturmuştur.

3.5. Araştırmanın Tasarımı

Bu araştırmada nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanılmıştır.

Nitel Boyut: Araştırmanın bu bölümünde, gençlik liderlerinin gençlik merkezi faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde ne derece etkili oldukları, faaliyetler gerçekleştirilirken ne gibi sorunlar yaşadıkları ve ulaşılmaması hedeflenen çıktılara ne ölçüde başarılı olduklarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Gençlik Liderleriyle gerçekleştirilen araştırmanın bu bölümünde, nitel araştırma tekniklerinden görüşme yöntemi kullanılmıştır.

Araştırmacı bütüncül bir bakış açısıyla katılımcının ifadelerinden yola çıkarak onun var olan bir durum veya olayla, bütünle nasıl ilişkilendirildiğini anlamaya yönelik kapsamlı bir çaba içerisine girer. Bunu yaparken de çoğunlukla katılımcıların ifade ettiklerini derinlemesine inceler ve irdeler. Gerçek anlama ulaşmaya ancak bu yolla yaklaşılabilir (Neuman, 2010: s. 76).

Nicel Boyut: Araştırmanın gençlik merkezleri üyelerinin algıladıkları hizmet kalitesini sınıadığı bu bölümde, nicel araştırma modellerinden betimsel tarama modeli kullanılmıştır.

Johnson ve Onwuegbuzie (2004) karma yöntem araştırmalarını, bir çalışmada nitel ve nicel araştırma tekniklerinin, yöntemlerinin, yaklaşımlarının araştırmada

birleştirilmesi olarak tanımlandığını; Creswell (2006) karma yöntem araştırmasını, bir araştırma sürecinde nitel ve nicel verilerin birlikte toplanması, analiz edilmesi şeklinde açıklamıştır.

3.6. Evren Örnekleme

Araştırmanın evrenini Kocaeli Uluslararası, Adapazarı ve Serdivan Gençlik Merkezleri üyeleri ve gençlik liderleri oluşturmaktadır.

Nitel Boyut: Araştırmanın gençlik liderleriyle ilgili nitel bölümünün evrenini ve aynı zamanda örneklemini Kocaeli Uluslararası, Adapazarı ve Serdivan gençlik merkezlerinde görev yapan tüm gençlik liderleri oluşturmaktadır. Görüşme yapılan yapılan gençlik lideri sayısı toplam 12 kişidir.

Nicel Boyut: Araştırmanın hizmet kalitesi ile ilgili bölümünün evrenini Kocaeli Uluslararası, Adapazarı ve Serdivan gençlik merkezleri üyeleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, 2018 Mayıs ayında söz konusu gençlik merkezlerine üyelerden tesadüfi yolla seçilen 280 üye oluşturmaktadır.

3.7. Veri Toplama Aracı

Araştırma verilerinin elde edilmesinde nitel ve nicel veri toplama araçları birlikte kullanılmıştır.

3.7.1. Nitel Boyut

Araştırmanın gençlik liderleriyle olan bölümü için gerekli verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme tekniği, nitel araştırmalarda kullanılan veri toplama yollarından biridir. Hazırlanan görüşme formunda demografik veriler ve araştırmaya temel teşkil eden sorular bölümü olmak üzere iki ana bölümden oluşturulmuştur(Ek 2). Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinden araştırma yapılabilmesi amacıyla izin alındıktan sonra, gençlik liderleriyle ön görüşme yapılarak araştırmanın amacı anlatılmış görüşmelerin yapılabilmesi için randevu alınmıştır. Veriler görüşme süresi boyunca ses kaydı ve kısa notlar alma halinde toplanmıştır. Görüşmeler esnasına gençlik liderleri için gönüllülük esasına dikkat edilmiş ve kendilerinden ses kaydı için izin alınmıştır.

Nitel araştırmalarda verilerin ve araştırma sonuçlarına nasıl elde edildiğinin ayrıntılı olarak rapor edilmesi, nitel araştırmanın geçerliliğinde önemli bir yer tutmaktadır. Nitel araştırmada iç ve dış geçerlilik olmak üzere iki çeşit geçerlilik türü

vardır. İç geçerlilik araştırmacının gözlediği ya da anladığı durumların gerçeği yansıtması, yansıtıyor ise ne kadar yansıtıyor olduğu ile ilgilidir. Dış geçerlilik ise elde edilen verilerin genellenmesi ile ilgilidir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmadan elde edilen veriler ve hangi çıkarımların yapılabileceği bulgular ve sonuçlar bölümünde verilmiştir. İç geçerliliği sağlamak adına formlar analiz edilirken bir araştırmacıdan yardım alınmış ve formlar ayrı ayrı incelenmiştir. Dış geçerliliği sağlamak adına alanda yapılan çalışmalar incelenmiştir.

Nitel araştırmalarda güvenilirlik önemli bir yere sahiptir. Nitel araştırmalarda güvenilirlik incelenirken verilerin doğruluğuna bakılır ve görüşme esnasında belirtilen ifadelerin doğrudan aktarılması büyük önem taşır (Büyüköztürk ve diğerleri, 2012). Araştırmada güvenilirliği sağlamak adına; görüşme formlarına yazılan bütün cevaplar analiz edilmiş ve katılımcıların görüşleri doğrudan alıntı yapılarak bulgular bölümünde sunulmuştur.

3.7.2. Nicel Boyut

Araştırmanın nicel boyutunda veriler kişisel bilgi formu ve Gençlik Merkezlerinde Algılanan Hizmet Kalitesi Ölçeği yardımı ile toplanmıştır.

3.7.2.1. Kişisel Bilgi Formu

Bu çalışmada, gençlik merkezi üyesi gençlerin sosyo-demografik özelliklerini belirlemek amacıyla, Gediz (2012)' in araştırması örnek alınarak hazırlanan ve 10 sorudan oluşan kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Bu formda gençlerin yaşı, cinsiyet, eğitim durumu, üyelik süresi, gençlerin merkez faaliyetlerine ilişkin deneyimleri gibi bilgiler yer almaktadır (Ek 3).

3.7.2.2. Gençlik Merkezlerinde Algılanan Hizmet Kalitesi Ölçeği

Araştırmada gençlik merkezine üye gençlerin gençlik merkezinde aldıkları hizmetin değerlendirilebilmesi amacıyla, Aycan (2005) tarafından gençlik merkezlerine yönelik olarak geliştirilen, daha sonra Polat ve arkadaşları (2013) tarafından yeniden düzenlenerek geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan “Gençlik Merkezlerinde Algılanan Hizmet Kalitesi Ölçeği” kullanılmıştır.

23 maddeden oluşan veri toplama aracı, Fiziksel çevre kalitesi (1-10. maddeler), Etkileşim kalitesi (11 - 18. maddeler), Çıktı kalitesi (19-23. maddeler) olmak üzere toplam üç (3) alt boyuttan oluşmaktadır. *Fiziksel çevre kalitesi*, hizmet

ortamının; ısı, ışık, yapı(bina) özellikleri, araç gereçlerin özelliklerini; *etkileşim kalitesi*, hizmet verenin; iletişim, tutum, davranış ve uzmanlığını, *çıkıtı kalitesi* ise hizmetlerden beklenen faydanın ne ölçüde elde edildiğini ifade etmektedir. Ölçme aracı 5’li likert tipi (1= tamamen katılmıyorum – 5= tamamen katılıyorum) bir yapıya sahiptir (Ek 1).

3.8. Verilerin Analizi

Nitel Verilerin Analizi: Toplanan görüşme formları tek tek birkaç kere baştan sona okunduktan sonra sistematik kodlama yapılmıştır. Uluslararası Kocaeli Gençlik Merkezi (K), Adapazarı Gençlik Merkezi (A), Serdivan Gençlik Merkezi (S) şeklinde; aynı gençlik merkezinden çalışmaya katılan gençlik liderleri sayı ile gösterilmiştir. Örneğin; “A1” ifadesi, Adapazarı Gençlik Merkezinde görev yapıp araştırmaya katılan birinci gençlik liderini; “K3” ifadesi, Kocaeli Uluslararası Gençlik Merkezinde görev yapıp araştırmaya katılan üçüncü gençlik liderini; “S2” ifadesi, Serdivan Gençlik Merkezinde görev yapıp araştırmaya katılan ikinci gençlik liderini karşılamaktadır.

Veri toplama araçlarından elde edilen cevaplar, nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir. İçerik analizi, belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik, yinelenebilir bir teknik olarak tanımlanmaktadır (Büyüköztürk ve diğerleri, 2012). Araştırmada kullanılan görüşme formlarından elde edilen veriler de belirli temalar etrafında birleştirilmiş ve bulgular bölümünde aynı paragraflar halinde sunulmuştur.

Nicel Verilerin Analizi: Araştırmadan elde edilen veriler, SPSS 25 programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Verilerin normalliği ve homojen dağılıp dağılmadığı belirlendikten sonra ikili karşılaştırmalarda Independent-Samples t test, çoklu karşılaştırmalarda One Way Anova, farklılığın kaynağının belirlenmesinde ise Tukey testi kullanılmıştır.

3.9. Bulgular

“Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı Gençlik Merkezi hizmetlerinin algısı: Kocaeli ve Sakarya örneği” adlı bu çalışmadan elde edilen bulgular “Gençlik Liderlerine Yönelik Bulgular”, “Gençlik Merkezi Üyelerine Yönelik Bulgular” olmak üzere iki ana bölümde ele alınmıştır. İlk bölümde araştırmaya katılan gençlik

liderlerinin demografik özelliklerine ilişkin bilgiler verilmiş ve gençlik liderleri ile gerçekleştiren görüşmelere yönelik bulgulara yer verilmiştir. İkinci bölümde ise gençlik merkezlerine üye gençlerin demografik özelliklerine ilişkin bilgiler ve gençlik merkezinde algıladıkları hizmetlere ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

3.9.1. Gençlik Liderlerine Yönelik Bulgular

Tablo 2. Gençlik Liderlerinin Genel Özelliklerinin Dağılımları

Değişkenler	Kategoriler	N	%
Cinsiyet	Kadın	4	33,33
	Erkek	8	66,67
	Toplam	12	100
Yaş	20-30 Yaş	7	58,33
	30+ Yaş	5	41,67
	Toplam	12	100
Kıdem	1-5 Yıl	1	8,33
	5 + Yıl	11	91,67
	Toplam	12	100
Eğitim Düzeyi	Spor Bilimleri Fak.	6	50
	İletişim Fak.	2	16,66
	Fen-Edebiyat Fak.	2	16,66
	Mühendislik Fak.	1	8,33
	Eğitim Fak.	1	8,33
	Toplam	12	100
Çalıştıkları Gençlik Merkezi	Kocaeli	6	50
	Adapazarı	4	33,33
	Serdivan	2	16,67
	Toplam	12	100

Tablo 2'ye bakıldığında çalışma grubundaki liderlerin çoğunluğunun erkek gençlik liderlerinden oluştuğu, gençlik liderlerinin çalışma sürelerine göre büyük çoğunluğunun 5 yıl ve üzerinde görev yaptıkları, gençlik liderlerinin yarısının spor bilimleri fakültesi mezunu olduğu görülmektedir. Spor bilimleri fakültesi gençlerin gençlik lideri olma eğilimlerinin yüksek olduğu ve bu alanda aldıkları eğitim doğrultusunda diğer bölümlere göre gençlik lideri olma şanslarının fazla olduğu görülmüştür.

Gençlik Merkezlerinde görev yapan Gençlik Liderlerinin yaşadıkları sorunları anlamak ve sunacakları çözüm önerilerini belirlemek amacıyla oluşturulmuş yarı

yapılandırılmış görüşme formuna verilen cevaplar analiz edilerek sunulmuştur. Verilen cevaplar üç kategori altında toplanmıştır. Bunlar:

1. Gençlik Liderliğini Tanımlamaya İlişkin Bulgular
2. Gençlik Liderlerinin Yaşadığı Sorunlara İlişkin Bulgular
3. Gençlerin Yaşadığı Sorunlara İlişkin Bulgular

Tablo 3. Katılımcıların Gençlik Liderliği Tanımlarına İlişkin Bulgular

GL	Gençlik Liderlerini Görüşleri	Tema
K1 K5	Gençlerin size güvenmesi ve kendilerini yakın hissederek kendini açmaları gerekmektedir. Bu sayede arada güçlü ve samimi bir iletişim kurmak mümkün olabilmektedir. Gençlik liderinin iletişim becerileri yüksek olmalıdır. Gençlik lideri gençlerle ortak bir dilde buluşabilen, onlara en iyi anlayan kişidir.	İletişim
A2 A4	Lider kişi karşısındaki kişiyi çok kolay etkisi altına alabilmektedir. Her daim liderlik motivasyonumuzu yüksek tutmamız gerekiyor. Yeri geldiği zaman gençlerin enerjilerine ortak olmalı, onların seviyesine inebilmeliyiz. Gençlik Lideri empati ve sempati becerilerine sahip olan kişidir.	
K2 K3	Gençlik Liderliğini gençlerimize yol gösterici ve onları yönlendirdiğimiz bir meslek olarak değerlendirdiğimiz noktada bizlere düşen en önemli rol gençlerimize en doğru şekilde rehberlik etmek olacaktır. Gençlerin yaşadığı her sorunda ya da takıldığı noktada onlara yardımcı olmak bizim görevimizdir.	Danışmanlık
A1 S1	Gençlik lideri olarak, gençlerin yaşamlarının en kritik noktasında onlara eşlik eden ve hayatlarına yön vermelerinde onlara yardımcı olan kişileriz. Yaptığımız işin ne kadar önemli olduğunun farkında olmamız ve gençlere maddi, manevi desteği sağlayabilecek yeterlilikte olmalıyız. Gençlerin dertleriyle hemhal olup onlarla çokça vakit geçirmenin gençlik liderliğinin olmazsa olmazı olduğunu söylemek yanlış olmaz.	
S2	Gençlik liderliği başlı başına bir gönüllülük hareketidir. Bu iş, gönül vermeden yapılabilecek bir meslek değildir. Evimizden günlerce uzak kalmanın hiçbir maddi karşılığı yoktur. Çocuğumu uzun süre görmediğim günler oldu.	Gönüllülük
A3	Üniversite dönemimde üyesi olduğum gençlik merkezinde liderlerin yaklaşımlarının sayesinde gönüllü olarak başladığım serüven bana şimdi yeni gençleri de bu aileye dahil etme fırsatı verdi. Gönüllük gönle girmekle başlıyor.	

Araştırmanın nitel boyutunda veri toplama aracı olarak kullanılan görüşme formunda, katılımcılardan “Gençlik Liderliği”ni tanımlamaları istenmiştir.

Katılımcılar gençlik liderliğini *iletişim*, *danışmanlık* ve *gönüllülük* temaları etrafında tanımlamışlardır.

İletişim teması altında katılımcılar gençlik liderliğini; karşılıklı güven duygusu, empati ve sempati konuları üzerinde kurgulamışlardır. Empati gündelik hayatın her

alanında, insanları birbirine yakınlaştırma ve iletişim olanağını kolaylaştırma yapısına sahiptir. İnsanlar, kendilerine empati kuran insanların, kendilerini anladığını ve önemseydiğini hissederler. Bu, şüphesiz insanları rahatlatır ve kendilerini iyi hissetmelerine olanak verir. Bu yüzden, empati kurabilme yetisi, kişilerarası iletişimin kurulmasında önemli bir role sahiptir (Yüksel, 2004: 342-343).

Danışmanlık teması altında katılımcılar gençlik liderliğini; gençlere yol gösterme ve hayatlarına yön verme yani rehberlik etme olarak tanımlamışlardır. Nemutlu (2012), gençlik liderlerinin gençliğin gelişimini olumlu yönde desteklemek için toplum açısından önemli bir konumda olduklarını belirtmiştir.

Gönüllülük teması altında katılımcılar gençlik liderliğini; gönüllülükle yürütülen, fedarlık gösterilen ve gelecekte bu faaliyetlerin devamında etkin rol oynayan liderlerin yetişmesinde ölçülük etmek olarak tanımlamışlardır. Özgen (2006), gönüllük esasına göre çalışan grupları; bireyin içinde yaşadığı toplumun bir parçası olduğunun bilincinde olan ve yarınlara daha iyi olması için ben de bir şeyler yaparak katkı sağlayabilirim düşüncesiyle; maddi imkanlarını, zaman, emek ve bilgilerini, bireysel veya toplumsal bir gaye uğruna ortaya koyan kimseler olarak tanımlamaktadır.

Şekil 1. Gençlik Liderlerinin Yaşadığı Sorunlara İlişkin Bulgular

Gençlik Liderleri ile yapılan görüşmeler neticesinde elde edilen veriler incelendiğinde; Gençlik Liderlerin yaşadığı sorunlara ilişkin temalar; politika, planlama, katılım ve takım çalışması olarak bulunmuştur.

1. Politika; Gençlik Liderleri ile yapılan görüşmeler sonucunda gençlik liderlerinin yaşadığı sorunlara ilişkin bulunan “Politika” ana teması “Bakanlık Politikaları,

Gençlik Merkezinin Kurumsal Politikaları” alt temalarından oluşmuştur.

Bakanlık Politikaları; Politika ana temasının altında yer alan “*Bakanlık Politikaları*” alt temasına dair katılımcı görüşleri Tablo 4’de yer almaktadır.

Tablo 4. Bakanlık Politikaları Alt Temasına İlişkin Gençlik Liderleri Görüşleri

GL	Gençlik Liderlerinin Görüşleri	Alt Tema
K5	Gençlik merkezinde bakanlığımızca belirlenen ve gerçekleştirilmesi gereken proje faaliyetleri bulunmaktadır. Bunun yanında gençlerin de çok çeşitli faaliyet istekleri olabilmekte ve biz de bu durumda bazen zorunlu olarak gençlerin isteklerini yerine getirememekteyiz. Bu durumu gençlere açıklamak bizleri zaman zaman zorluyor. Bütçe ve zamanla ilgili sıkıntılar yaşamaktayız.	Bakanlık Politikaları
A4	Gençlik ve Spor Bakanlığımızın belirlediği çerçevede yürüttüğümüz faaliyetler gençlerimiz tarafından siyasi olarak algılanabilmektedir.	
K1	Gezi ve kamplar çok fazla ilgi gören etkinliklerimiz ve çoğu zaman bu etkinliklere arz talep dengesi sağlanamıyor. Gençler bu etkinliklerimize çok fazla katılıma isteği duyuyor. Bakanlığımızın bu faaliyetlere daha çok yönelmesi gerekiyor.	
S2	Gençlik merkezlerinde gençlerin her sorunu ile ilgileniyoruz fakat rehberlikten ziyade rehabilite kısmı uzmanlar tarafından yapılmalı biz bu durumlara müdahale etmeye kalkarsak yaptığımız işin amacının dışına çıkmış oluruz.	

Gençlik Merkezi Politikaları; Politika ana temasının altında yer alan “*Gençlik Merkezinin Kurumsal Politikaları*” alt temasına dair katılımcı görüşleri Tablo 5’de yer almaktadır.

Tablo 5. Gençlik Merkezinin Kurumsal Politikaları Alt Temasına İlişkin Gençlik Liderleri Görüşleri

GL	Gençlik Liderlerinin Görüşleri	Alt Tema
S1	Gençlik merkezinde bakanlığımızca belirlenen üye sayısı hedefi bulunmakta ve bu durumda çalışanlar baskı altında kalmaktadır. Ayrıca aktif üye sayısını arttırmamız istenmektedir.	Gençlik Merkezinin Kurumsal Politikaları
K3	İş birliği yaptığımız paydaş STK ve kurumlarla sorun yaşanabiliyor. Gençlik Merkezimizin amaçları ile çalıştığımız paydaşlarımızın amaçları çatışabiliyor.	

A3	Gençlik Merkezimizin fiziki yapısı itibari ile birçok faaliyeti gerçekleştirilmede sorunlar yaşamaktayız. Merkezin küçük olması, etkinlik alanlarının kısıtlı olması bizleri sınırlandırıyor.	
K6	Gençlik merkezlerinde yürütülen faaliyetlerin yanı sıra merkezin her sorunu ve gençlerin yaşadığı sorunlarla ilgili ilgileniyoruz fakat hem sayımızın azlığı hem de zaman kısıtlılığı nedeniyle çözümsüz kaldığımız anlar oluyor. Merkezin amaçlarını gerçekleştirebilmesinde etkin olabilmemiz için sorumluluklarımızın sınırları iyi belirlenmeli diye düşünüyorum.	

Araştırmada gençlik liderlerinin yaşadığı sorunlara ilişkin olarak politika teması altında bakanlık politikaları ve gençlik merkezi politikaları alt temalarına ulaşılmıştır. Gençlik ve Spor Bakanlığının gençlik merkezleri ile ilgili belirlediği amaçlara ulaşmada gençlik liderleri bütçe, zaman ve personel eksikliği konularında yaşadıkları sorunları dile getirmişlerdir. Gençlik merkezinin kurumsal politikalarının değerlendirilmesinde ise merkezin kurumsal yapısıyla ilgili olarak faaliyetler kapsamında liderlerin karşılaştığı sorunlara değinilmiştir.

Katılımcılar ifadelerinde, kurum amaçlarını çeşitli boyutlarda eleştirmiş ve olması gerekeni tartışmıştır. Ulaşılan bulgular, bu konuda görüş bildiren gençlik liderlerinin kurum amaçlarını önemsedikleri şeklinde yorumlanabilir.

Planlama; Gençlik Liderleri ile yapılan görüşmeler sonucunda gençlik liderlerinin yaşadığı sorunlara ilişkin bulunan “Planlama” ana temasına ilişkin lider görüşlerine Tablo 6’da yer verilmiştir.

Tablo 6. Planlama Temasına İlişkin Gençlik Liderleri Görüşleri

GL	Gençlik Liderlerinin Görüşleri	Tema
K3	Çalıştığımız gençlik merkezinde geniş yaş aralığına hizmet veriyoruz. Hal böyle olunca her yaş grubuna göre farklı planlamalar yapıyorum. Gençlerin isteklerini göz önünde bulundurarak onların uygun olduğu zamanlarda etkinlikler düzenlemeye gayret ediyorum.	Planlama
A1	Gerçekleştirilecek etkinliğin amacı, hedef kitlesi ve yapılacağı ortam belirlenir. Etkinliğin daha iyi gerçekleştirilebilmesi için planlama ve fikir alışverişi yaparız.	
S2	Gerçekleştirdiğimiz bir çok etkinlikte aksaklıklar meydana geldi.	

	Aksaklıkların bir çoğunu ön görebiliyoruz. Ancak öngöremediğimiz durumlarda olabiliyor. Genellikle zaman ve imkanlar yönünden sıkıntılar yaşıyoruz.	
K2	Yaşanabilecek her türlü sorunu düşünerek a,b,c planlarını yaparak her zaman hazırlıklı olmaya çalışırız.	

Araştırmada gençlik liderlerinin yaşadığı sorunlardan birisi de planlamaya ilişkin olmuştur. Araştırmacılar, yönetim sürecinde liderin başarısını sahip olduğu özelliklerden çok liderlik sürecinde gösterilen davranışlardan kaynaklandığının ileri sürerek, bunları; planlama, örgütlenme, yürütme, eşgüdümleme, denetim, haberleşme, yetki devri, karar alma, motivasyon gibi fonksiyonları yerine getirirken liderin sergileyeceği davranışların, liderin etkinliğini belirleyecek faktörler olduğu ifade etmişlerdir (Akt. Sütçü, 2008:43). Bu doğrultuda, katılımcıların planlama konusunda göstereceği davranışlar, görevlerinden başarılarınınineu ya da başarısızlıklarını etkileyebilir.

3. Takım Çalışması; Gençlik Liderleri ile yapılan görüşmeler sonucunda gençlik liderlerinin yaşadığı sorunlara ilişkin bulunan “Takım Çalışması” ana teması “Grup Bilinci, Aidiyet ve Sorumluluk ” alt temalarından oluşmuştur.

Grup Bilinci: Takım Çalışması ana temasının altında yer alan “Grup Bilinci” alt temasına dair katılımcı görüşleri Tablo 7’de yer almaktadır.

Tablo 7. Grup Bilinci Alt Temasına ilişkin Gençlik Liderleri Görüşleri

GL	Gençlik Liderlerinin Görüşleri	Alt Tema
K1	Birlikte hareket etmeleri, başka arkadaşının haklarını da düşünebilmeleri birliktelik duygusunu kazanmaları önemlidir.	Grup Bilinci
A2	Özellikle değerler atölyesinin takım çalışmalarında grup bilinciyle hareket etmelerinde etkili olduğunu söyleyebilirim.	

S2	Kendi isteklerinden çok arkadaşlarıyla fikir alışverişinde bulunan gençlerle çalışmak çok keyifli oluyor.	
A1	Takım çalışmalarında yaşanan sorunların çözümünde bazen bir adım geride durup grubun yaşanan sorunu kendisinin çözmesini beklerim.	

Aidiyet: Takım Çalışması ana temasının altında yer alan “Aidiyet” alt temasına dair katılımcı görüşleri Tablo 8’de yer almaktadır.

Tablo 8. Aidiyet Alt Temasına İlişkin Gençlik Liderleri Görüşleri

GL	Gençlik Liderlerinin Görüşleri	Alt Tema
S1	Yürüttüğümüz etkinliklerin genelinde gençlerin aidiyet duygusunu arttırmaya çalışıyoruz.	Aidiyet
A4	Gençlik merkezini kendi evi, bizleri de abi—ablası gibi gören gençlerimizin aidiyet duyguları çok yüksek ve bu durum bizlerin işini çok kolaylaştırıyor.	
K5	Gezi ve kamplarla gençler kaynaşmakta ve kendilerini buldukları gruba daha fazla ait hissetmektedir.	

Sorumluluk: Takım Çalışması ana temasının altında yer alan “Sorumluluk” alt temasına dair katılımcı görüşleri Tablo 9’da yer almaktadır.

Tablo 9. Sorumluluk Alt Temasına İlişkin Gençlik Liderleri Görüşleri

GL	Gençlik Liderlerinin Görüşleri	Alt Tema
K2	Faaliyetlerde sorumluluk sahibi olmayan gençler etkinliğin amacından sapmasına neden olabiliyor ve bu durumda yapılan çalışma boşa gidebiliyor.	Sorumluluk
A1	Gençlere sorumluluklar vererek onların etkinliğin birer parçası olduklarını hissetmelerini ve aynı zamanda gençlerin “özgüven” duygusunun gelişmesini de sağlıyorum.	
A3	Yeri geldiğinde takım çalışmasının yönetimini geçlere vererek daha fazla sorumluluk almalarını sağlıyorum.	

S2	Gençler takım çalışmasında üzerine düşen görevi gerçekleştirerek arkadaşlarına karşı olan sorumluluklarını da yerine getiriyorlar.	

Araştırmada gençlik liderlerinin yaşadığı sorunlardan bir diğeri ise Takım Çalışması olmuştur. Katılımcılarla yapılan görüşmelerde bu boyutta “Grup Bilinci, Aidiyet ve Sorumluluk” alt temalarına ulaşılmıştır.

Gençleri bir gruba dahil etme, onların yer aldıkları grupta veya toplulukta sorumluluk almalarını sağlamak ve grup bilinçlerinin artırılması gençlik liderinin önemli görevlerinin arasında bulunmaktadır. Gençlerin aidiyet duygularının geliştirilmesi, benlik saygılarının artması ve sorumluluk sahibi olmaları günlük hayatta karşılaşılabilecek sorunların çözümünde kendilerine katkı sağlayacaktır.

Gençlik çalışmasının sadece erişilebilir ve arkadaşça olması yeterli değil, aynı zamanda “insanların inançlı olması” ve kendileri içinde iyi hayatlar” sürmeyi deniyor olmaları gerekir diyen Doyle ve Smith, bu nedenle gençlik çalışmasının karakter özelliklerinin son derece önemli olduğunu belirtmektedir. Odağında “insan” olan bir çalışmayı yürüten kişilerin “insan olmaya” ve “beraber iyi yaşama” verdikleri değer, yapılan çalışmaya etkisini vurgulamaktadır (Nemutlu, 2012:86).

4. Katılım; Gençlik Liderleri ile yapılan görüşmeler sonucunda gençlik liderlerinin yaşadığı sorunlara ilişkin bulunan “Katılım” ana teması “Gönüllülük ve Sürdürülebilirlik” alt temalarından oluşmuştur.

Gönüllülük: Katılım ana temasının altında yer alan “Gönüllülük” alt temasına dair katılımcı görüşleri Tablo 10’da yer almaktadır.

Tablo 10. Gönüllülük Alt Temasına İlişkin Gençlik Liderleri Görüşleri

GL	Gençlik Liderlerinin Görüşleri	Alt Tema
K5	Gönüllülük üzerine kurulan ilişkilerde çıkar olmaz, olmamalıdır.	Gönüllülük
A3	Gençlerin faaliyetlere gönüllü katılmalarında içinde oldukları grubun etkisi çok fazladır.	
S2	Etkinlik düzenlerken gönüllü katılımlar sayesinde üye kazanıyoruz.	
K6	Gençlik liderliğim öncesinde yaptığım gönüllü çalışmaların iş hayatıma olumlu katkıları oldu.	

Sürdürülebilirlik: Katılım ana temasının altında yer alan “Sürdürülebilirlik” alt temasına dair katılımcı görüşleri Tablo 11’de yer almaktadır.

Tablo 11.Sürdürülebilirlik Alt Temasına ilişkin Gençlik Liderleri Görüşleri

GL	Gençlik Liderlerinin Görüşleri	Alt Tema
K2	Arkadaşlık ortamı sağlandığı takdirde devamlılık ve tabi ki de sürdürülebilirlik kaçınılmaz hale geliyor.	Sürdürülebilirlik
A1	Beğenilen faaliyetlerin devamı hep isteniyor.	
K2	Faaliyetlere katılım gösteren ve uyum sağlayan gençler istikrarlı oluyor.	
K4	Devamlılık ve istikrar olmasa takım çalışmalarını yürütemek olanaksızdır.	

Araştırmada gençlik liderlerinin yaşadığı sorunlardan bir diğeri Katılım olmuştur. Katılım teması altında gönüllülük ve sürdürülebilirlik alt temalarına ulaşılmıştır. Gönüllülük alt temasında gençlerin gençlik merkezi faaliyetlerine gönüllü katılımını destekleme vurgusu yapılmıştır. Gönüllü projelerde yer almak, işletmeye tanıtım katkılarından çok, topluma yakın olabilmenin, çalışanlarıyla iletişimi geliştirebilmenin ve onların yetkinliklerini geliştirebilmenin avantajlarını sunmaktadır (Polatcan Serbest, 2003). Sürdürülebilirlik konusunda gençlik liderleri faaliyetlerin devamlılığına vurgu yapmıştır. Bu konuda Şahin (2019), sürdürülebilirliğin sağlanarak gelecek nesillere sağlam temelli bir yapının bırakılması açısından bir kazanım oluşturacağını ifade etmiştir.

Şekil 2. Gençlerin Yaşadıkları Sorunlara İlişkin Bulgular

1. Psiko-Sosyal Sorunlar; Gençlik Liderleri ile yapılan görüşmeler sonucunda gençlerin yaşadığı sorunlara ilişkin bulunan “Psiko-Sosyal Sorunlar” ana temasına ilişkin lider görüşlerine Tablo 12’de yer verilmiştir.

Tablo 12. Psiko-Sosyal Sorunlar Temasına İlişkin Gençlik Liderleri Görüşleri

GL	Gençlik Liderlerinin Görüşleri	Alt Tema
A1	Farklı gelişim dönemindeki geçlerimizin aynı ortamda bulunması çeşitli sorunları ve sıkıntıları da beraberinde getiriyor. Çözumsuz kaldığımız çok nokta oluyor.	Psiko-Sosyal Sorunlar
A2	Ergen gruplarda duygusal anlamda çok dalgalanmalar meydana geliyor. Gençler hem kendi aralarında hem de liderlerle anlaşmakta güçlük yaşıyorlar.	
K2	Aile içinde çatışma yaşayan gençlerle görüşmeler yürütmeye çalışıyoruz.	
K3	Ne ölçüde bunu başarabiliyoruz bilmiyorum.	
S2	Okul başarısı ve sınavlarla ilgili depresyon, anksiyete bozuklukları, ani duygu değişimleri sıklıkla karşıladığımız durumlardır.	
K1	Gençlik merkezinde UNICEF ile mültecilere ve Suriyeli sığınmacılara yönelik ortak yürütülen Sosyal Uyum Projesi ile gençlerimizin birbirleriyle olan iletişimi güçleniyor. Daha farklı kültürler ve insanlar tanıyorlar.	

Araştırmaya katılan gençlik liderlerinin gençlerin yaşadıkları sorunlara ilişkin gözlemlerinden ilki gençlerin yaşadığı psiko-sosyal sorunlar olmuştur.

Gençlik liderleri bu sorunların genel itibari ile ergenlik döneminde yaşanan sorunlardan oluştuğunu ifade etmişlerdir. Ergenlik çağının ruhsal bakımdan çalkantılı olduğu yönündeki yaygın görüşün aksine, bütün ergenler için fırtınalı bir dönem olmayıp, küçük bir grup için sarsıntı verici oluğu, çoğunluğu oluşturan gençlerin bu yılları çok kaygı verici olmayan büyüme ve gelişme krizleri ile atlattığı düşünülmektedir (Kulaksızoğlu, 1999).

Depresyon, duygularda güvensizlik, karamsarlık ve çöküntünün oluşmasını, düşünce ve hareketlerdeki yavaşlamayı anlatan ruhsal bir rahatsızlık durumudur. Çocukluk döneminde depresyon seyrek görülürken çocukluktan ergenliğe geçişte depresyon artmaktadır. Kızlarda depresyon erkeklere göre daha sık görülmekte ve aile içi sorunların, olumsuz yaşam deneyimlerinin, düşük benlik saygısının ve okul başarısızlığının depresyonu doğurduğu ifade edilmiştir. Gerçek depresyondaki ergende kendini değersiz bulma, kendini suçlama, üzüntülü ve ümitsiz olma, intiharı düşünme, öfke ve hırçınlık gösterme gibi belirtiler görülür. (Kulaksızoğlu, 1999).

2. Bağımlılık; Gençlik Liderleri ile yapılan görüşmeler sonucunda gençlerin yaşadığı sorunlara ilişkin bulunan “Bağımlılık” ana temasına ilişkin lider görüşlerine Tablo 13’te yer verilmiştir.

Tablo 13. Bağımlılık Temasına İlişkin Gençlik Liderleri Görüşleri

GL	Gençlik Liderlerinin Görüşleri	Alt Tema
K1	Gençlik merkezinde ve çevresinde sigara içmek yasak olduğu halde gençlerimizin birçoğu içmektedir. Sigara kullanma yaşının düştüğünü gözlemleyebiliyoruz. Özellikle sigarayı bıraktırma konusunda çalışmalar yürütüyoruz.	Bağımlılık
A4	Lise ve üniversite düzeyindeki gençlerimide alkol kullanımının arttığını gözlemliyoruz. Özellikle kamplarda bu konuda sorunlar yaşıyoruz.	
S2	Her ne kadar madde bağımlılığı ile ilgili çalışmalar yürütülse de yine de istenilen seviyede gelişme katedilemiyor.	

Araştırmaya katılan gençlik liderlerinin gençlerin yaşadıkları sorunlara ilişkin gözlemlerinden ikincisi bağımlılık olmuştur. Alkol ve madde kullanımı ergenlik ve gençlik dönemi sorunlarından bir tanesi olarak değerlendirilebilmektedir. Çoğu ergen

deneme ve görme amacıyla alkol kullanmakta daha sonra bırakmaktadır. Fakat bu denemeler gencin ileride madde bağımlısı olma riskini arttırmaktadır. Madde kullanımına yol açan nedenleri ve motivasyonu araştırmak, madde kullanımı yerine güçlendirme yaklaşımı ile daha uygun baş etme becerileri geliştirmek bağımlılık ile mücadelede son derece önemlidir (Özbay ve ark. 1991: 53).

Tablo 14. Gençlik Liderlerinin Gençlik Merkezinde Sosyal Hizmet Uzmanı İstihdamına İlişkin Görüşleri

GL	Gençlik Liderlerinin Görüşleri	Tema
K5	Sosyal uyum kapsamında RAM'dan rehberlik hocası geliyor ancak yeterli olmuyor. Kesinlikle tam zamanlı bir sosyal hzmet uzmanı faydalı olacaktır.	Sosyal Hizmet Uzmanı
K2	Gençlik merkezinde psikolojik danışman var, gençlerle ilgileniyor ancak görevlendirme olduğu için yeterli olmuyor.	
A2	Sempati-Empati yakalamak önemli, liderler önemli ,ergenlik dönemi sorunlarını lidere iletiyor,çıkış noktası bulunamayan noktada destek alıyorum.Proje kapsamında sosyal hizmet uzmanı çalıştı farkını ortaya koydu grup çalışmaları yaptı. 1 sosyal hizmet uzmanı,1 psikolog gerekli diye düşünüyorum.	
S1	Sosyal hizmet uzmanının psikososyal anlamda gerekli olduğunu düşünüyorum.	
S2	Gençlerin yaşadığı sorunların çözümünde meslek elemanlarının etkili rol oynadığını düşünüyorum. Liderlerin yetersiz kaldığı sorunlar yaşanabilmektedir. Madde bağımlılığı gibi sorunlarda mesleki elemana ihtiyaç duyulmaktadır.	
K3	Gençlik Merkezinde liderlere yardımcı, gençlerin yaşadığı sorunların çözümünde Sosyal Çalışmacının gerekli olduğunu düşünüyorum.	

Gençlik sosyal hizmetin temel çalışma alanlarından sadece bir tanesidir. Özellikle de sosyal hizmet mesleği risk grubunda bulunan gençlerle çalışmaktadır. Yeni bir kültüre, çevreye, yaşam içerisine girmiş, farklı değer yargılarına ve inançlarına sahip bireylerle karşılaşan, kendisinden sosyal ve akademik olarak yüksek başarı beklenen gencin pek çok uyum sorunları yaşaması mümkündür. Bu bağlamda, arkadaş edinememe, derslerine ve eğitim sistemine uyum sağlayamama, yalnızlık, ekonomik sorunlar, iletişim ve dil sorunları, kültürel farklılıklardan kaynaklı sorunlar,

sosyal yaşamda iniş çıkışlar, kişisel farklılıklar, gelecek kaygısı gibi daha pek çok sorun sayılabilir. Bu sorunlar gencin uyum zorlukları yaşamalarına sebep olmaktadır. Gencin toplum içinde kendi kimliğini bulma çabası sürecinde karşılaştığı psikolojik ve sosyal sorunlarının doğru olarak tespit edilmesi ve çözüm önerileri için desteklenmeleri gerekmektedir. İnsani değerler bakımından gencin iyilik halinin en üst düzeyde gerçekleşmesini sağlamak ve akademik başarılarını artırmak için sosyal hizmet uzmanları onlara profesyonel destek sağlayabileceklerdir.

Gençlik insan yaşamının en hareketli, çalkantılı, fırtınalı geçirdiği bir yaşam dönemi olduğundan yetişkinlik ve yaşlılık dönemlerine göre bu yaşlarda çok fazla olay ve sorunlarla gencin karşılaşma olasılığı da yüksek olacaktır. Bu nedenle bu dönemin sağlıklı olarak geçirilmesi gerekmektedir. Gençlerin çevresindeki sosyal destek ve yardım kaynaklarından birisi olan uzman kişilerden (sosyal hizmet uzmanı, psikolog gibi) ihtiyaç duyduğunda yardım alabiliyor olması halinde gencin topluma daha kolay sosyal uyum göstermesi ve başarılı olması sağlanabilecektir.

3.9.2. Gençlik Merkezi Üyelerine Yönelik Bulgular

Tablo 15. Araştırmaya katılan gençlik merkezi üyelerinin üyesi oldukları gençlik merkezlerine göre dağılımı

İL(Gençlik Merkezi)	Sayısı (n)	Oranı (%)
Kocaeli (Kocaeli Uluslararası GM)	115	41,1
Sakarya (Adapazarı GM)	89	31,8
Sakarya(Serdivan GM)	76	27,1
Toplam	280	100

Araştırmaya katılan gençlik merkezi üyesi 280 gencin; büyük çoğunluğunu Uluslararası Kocaeli Gençlik Merkezi'ne üye gençler oluşturmaktadır. Adapazarı ve Serdivan Gençlik Merkezi'ne üye gençlerin toplam sayısına oranlarına göre araştırmaya katılım sağlaması gözlemlenmiştir. Ayrıca gençlik merkezine üye gençlerin aktif olarak gençlik merkezi faaliyetlerine katılım durumları göz önüne alındığında tablodaki dağılımla paralellik gösterdiği söylenilebilir.

Tablo 16. Araştırmaya katılan gençlik merkezi üyelerinin yaş aralıklarına göre dağılımı

			Yaşınız			Toplam
			15-18 yaş	19-22 yaş	23-26 yaş	
Gençlik Merkezi	Kocaeli Uluslararası	Sayı	40	44	31	115
		Oran	14,3	15,7	11,1	41,1
	Adapazarı	Sayı	35	33	21	89
		Oran	12,5	11,8	7,5	31,8
	Serdivan	Sayı	17	41	18	76
		Oran	6,1	14,6	6,4	27,1
	Total	Sayı	92	118	70	280
		Oran	32,9	42,1	25,0	100

Araştırmaya katılan gençlik merkezi üyesi gençlerin yaş aralıkları incelendiğinde; %32,9'unun 15-18, %42,1'inin 19-22, %25'inin 23-26 yaş aralığında olduğu tespit edilmiştir. Gençlik merkezlerine üye olup aktif olarak merkez faaliyetlerine katılan gençlerin yüksek oranda lise çağında veya lise öğretimini tamamlamış gençlerden oluştuğunu söyleyebiliriz.

Tablo 17. Araştırmaya katılan gençlik merkezi üyelerinin cinsiyetlerine göre dağılımı

			Cinsiyet		Toplam
			Kadın	Erkek	
Gençlik Merkezi	Kocaeli Uluslararası	Sayı	57	58	115
		Oran	20,4	20,7	41,1
	Adapazarı	Sayı	45	44	89
		Oran	16,1	15,7	31,8
	Serdivan	Sayı	27	49	76
		Oran	9,6	17,5	27,1
	Total	Sayı	129	151	280
		Oran	46,1	53,9	100

Araştırmaya katılan katılan Uluslararası Kocaeli, Adapazarı ve Serdivan Gençlik Merkezlerine üye gençler cinsiyetlerine göre incelendiğinde %46,1'inin kadın, %53,9'unun erkek olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya konu olan gençlik merkezlere kayıtlı üyeler cinsiyetlerine göre incelendiğinde de benzer bir şekilde bir dağılım görülmüştür.

Tablo 18. Araştırmaya katılan gençlik merkezi üyelerinin eğitim durumlarına göre dağılımı

			Okuduğunuz/Mezun Olduğunuz Okul Ve Bölüm			Toplam
			Lise	Ön Lisans	Lisans	
Gençlik Merkezi	Kocaeli Uluslararası	Sayı	47	3	65	115
		Oran	16,8	1,1	23,2	41,1
	Adapazarı	Sayı	49	13	27	89
		Oran	17,	4,6	9,6	31,8
	Serdivan	Sayı	20	4	52	76
		Oran	7,1	1,4	18,6	27,1
Total		Sayı	116	20	144	280
		Oran	41,4	7,1	51,4	100

Gençlik Merkezlerine üye gençlerin profilleri incelendiğinde araştırmaya katılan gençlerin dağılımlarının normallik gösterdiğini söyleyebiliriz. Ayrıca Adapazarı Gençlik Merkezin'den araştırmaya katılan gençlerin çoğunluğunun lise çağında olmasında merkezde verilen sınavlara hazırlık kurslarının etkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 19. Araştırmaya katılan gençlik merkezi üyelerinin ailelerinin gelir durumuna göre dağılımı

			Ailenizin Aylık Ortalama Gelir Düzeyi				Toplam
			500-1500	1501-2500	2501-3500	3501 üzeri	
Gençlik Merkezi	Kocaeli Uluslararası	Sayı	11	41	36	27	115
		Oran	3,9	14,6	12,9	9,6	41,1
	Adapazarı	Sayı	12	27	26	24	89
		Oran	4,3	9,6	9,3%	8,6	31,8
	Serdivan	Sayı	11	22	22	21	76
		Oran	3,9	7,9	7,9%	7,5	27,1
Toplam		Sayı	34	90	84	72	280
		Oran	12,1	32,1	30,0	25,7	100,0

Araştırmaya katılan gençlik merkezi üyesi gençlerin aylık ortalama aile gelirleri incelendiğinde %32,1'inin 1501-2500 TL, %30'unun 2501-3500 TL, %25,7'sinin 3500 TL ve üzeri, %12,1'inin 500-1500 TL gelire sahip oldukları belirlenmiştir. Gençlik Merkezine üye gençlerin çoğunluğunun ailesinin orta gelir düzeyine sahip olduğu söylenilebilir.

Tablo 20. Araştırmaya katılan gençlik merkezi üyelerinin üyelik sürelerine göre dağılımı

			Gençlik Merkezine Ne Kadar Süredir Üyesiniz?						Toplam
			3 Aydan Az	4-6 Ay	7-12 Ay	1-2 Yıl	2-4 Yıl	5 Yıl Ve Üzeri	
GENÇLİK MERKEZİ	Kocaeli Uluslararası	Sayı	13	17	29	33	18	5	115
		Oran	4,6	6,1	10	11,8	6,4	1,8	41
	Adapazarı	Sayı	14	22	17	18	10	8	89
		Oran	5,0	7,9	6,1	6,4	3,6	2,9	31
	Serdivan	Sayı	10	13	17	21	10	5	76
		Oran	3,6	4,6	6,1	7,5	3,6	1,8	27,1
Total	Sayı	37	52	63	72	38	18	280	
	Oran	13,2	18	22,5	25,7	13,6	6,4	100,0	

Çalışmaya katılan gençlik merkezi üyelerinin yarısından daha fazlasının dört ay ile on iki ay aralığında merkeze üye oldukları; yalnız %6,4'ünün 5 yıldan daha fazla süredir gençlik merkezine üye oldukları tespit edilmiştir. Buradan yola çıkarak son iki yılda daha fazla gencin gençlik merkezine üye oldukları sonucuna varabiliriz.

Tablo 21. Araştırmaya katılan gençlik merkezi üyelerinin merkez faaliyetlerine nasıl katıldıklarına göre dağılımı

			Gençlik Merkezi Faaliyetlerini Nasıl Duydunuz Veya Faaliyetlere Nasıl Katıldınız?					Toplam	
			Arkadaşlarımda	Aile/Yakın Çevre	Gençlik Merkezi	Basın Aracılığı	İnternet		Diğer
GENÇLİK MERKEZİ	Kocaeli Uluslararası	Sayı	45	27	7	5	24	7	115
		Oran	16,1	9,6	2,5	1,8	8,6	2,5	41,1
	Adapazarı	Sayı	19	20	12	9	27	2	89
		Oran	6,8	7,1	4,3	3,2	9,6	0,7	31,8
	Serdivan	Sayı	22	11	6	10	24	3	76
		Oran	7,9	3,9	2,1	3,6	8,6	1,1	27,1
Total	Sayı	86	58	25	24	75	12	280	
	Oran	30,7	20,7	8,9	8,6	26,8	4,3	100	

Yapılan araştırmaya göre gençlik merkezine üye olan gençlerin, gençlik merkezini %30,7 oranında arkadaşlarından duydukları ve %26,8 oranında internet ile gençlik merkezi faaliyetlerine katıldıkları tespit edilmiştir.

Tablo 22. Araştırmaya katılan gençlik merkezi üyelerinin merkez faaliyetlerine katılma nedenlerine göre dağılımı

		Gençlik Merkezi Faaliyetlerine Katılma Nedenleri							Toplam
		Yeni Arkadaşlar Edinmek	Gezilere Ve Kamplara Katılmak	Kurslara Katılmak	Günlük Hayatın Sıkıcılığında	İletişim Becerilerini arttırmak	Gençlik Lideri olmak		
GENÇLİK MERKEZİ	Kocaeli Uluslararası	Sayı	12	31	46	10	9	7	115
		Oran	4,3	11,1	16,4	3,6	3,2	2,5	41,1
	Adapazarı	Sayı	13	24	28	11	10	3	89
		Oran	4,6	8,6	10,0	3,9	3,6	1,1	31,8
	Serdivan	Sayı	16	26	16	9	5	4	76
		Oran	5,7	9,3	5,7	3,2	1,8	1,4	27,1
Total	Sayı	41	81	90	30	24	14	280	
	Oran	14,6	28,9	32,1	10,7	8,6	5,0	100,0	

Araştırmaya katılan gençlik merkezi üyesi gençlerden gençlik merkezine katılmayı isteme nedenlerinden üç tanesini seçmeleri istendiğinde; ilk sırada kurslara katılmak, ikinci sırada gezilere ve kamplara katılmak ve üçüncü sırada yeni arkadaşlar edinmek şıklarının seçildiği tespit edilmiştir.

Tablo 23. Araştırmaya katılan gençlik merkezi üyelerinin merkezde hafta içi ortalama bulunma sürelerine göre dağılımı

		Gençlik Merkezinde Hafta İçi Ortalama Kaç Saat Geçiriyorsunuz?						Total	
		1 Saatten Az	1-2 Saat	3-5 Saat	6-8 Saat	9-10 Saat	10 Saatten Fazla.		
GENÇLİK MERKEZİ	Kocaeli	Sayı	29	31	29	6	6	14	115
		Oran	10,4	11,1	10,4	2,1	2,1	5,0	41,1
	Adapazarı	Sayı	26	31	18	6	5	3	89
		Oran	9,3	11,1	6,4	2,1	1,8	1,1	31,8
	Serdivan	Sayı	30	21	16	6	2	1	76
		Oran	10,7	7,5	5,7	2,1	0,7	0,4	27,1
Total	Sayı	85	83	63	18	13	18	280	
	Oran	30,4	29,6	22,5	6,4	4,6	6,4	100,0	

Tablo 24'e göre araştırmaya katılan gençlik merkezi üyesi gençlerin gençlik merkezinde hafta içi geçirdiği zaman incelendiğinde %30,4'ünün 1 saatten az, %29,6'sının 1-2 saat, %22,5'inin 3-5 saat ve %6,4'ünün ise 10 saatten daha fazla zaman geçirdiği tespit edilmiştir.

Tablo 24. Araştırmaya katılan gençlik merkezi üyelerinin merkezde hafta sonu ortalama bulunma sürelerine göre dağılımı

			Gençlik Merkezinde Hafta Sonu Ortalama Kaç Saat Geçiriyorsunuz?						Total
			1 Saatten Az	1-2 Saat	3-5 Saat	6-8 Saat	9-10 Saat	10 Saatten Fazla	
GENÇLİK MERKEZİ	Kocaeli	Sayı	28	29	35	17	0	6	115
		Oran	10,0	10,4	12,5	6,1	0,0	2,1	41,1
	Uluslararası	Sayı	16	24	16	16	11	6	89
		Oran	5,7	8,6	5,7	5,7	3,9	2,1	31,8
	Adapazarı	Sayı	13	24	20	10	4	5	76
		Oran	4,6	8,6	7,1	3,6	1,4	1,8	27,1
	Serdivan	Sayı	57	77	71	43	15	17	280
		Oran	20,4	27,5	25,4	15,4	5,4	6,1	100,0
Total		Sayı	57	77	71	43	15	17	280
		Oran	20,4	27,5	25,4	15,4	5,4	6,1	100,0

Araştırmaya katılan gençlik merkezi üyesi gençlerin gençlik merkezinde hafta sonu geçirdiği zaman incelendiğinde %20,4'ünün 1 saatten az, %27,5'sinin 1-2 saat, %25,4'ünün 3-5 saat ve %6,1'inin ise 10 saatten daha fazla zaman geçirdiği tespit edilmiştir.

3.9.2.1. Gençlik Merkezi Üyelerinin Algılanan Hizmet Kalitesine Yönelik Bulgular

Gençlik merkezi üyesi gençlerin algıladıkları hizmet kalitesi düzeyi ile cinsiyet, yaş, eğitim seviyesi, ailesi gelir durumu, üyelik süresi, bulunma sıklığı ve gençlik merkezi değişkenleri arasındaki ilişkiler incelenmiştir.

3.9.2.1.1. Gençlik Merkezi Üyelerinin Algıladıkları Hizmet Kalitesi Düzeylerinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Araştırmaya katılan gençlik merkezine üye gençlerin algıladıkları hizmet kalitesi düzeylerinin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla uygulanan t-testi sonuçları tablo 26'da gösterilmiştir.

Tablo 25. Algılanan Hizmet Kalitesinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Değişken	Kategori	N	X	SS	F	p
Cinsiyet	Kadın	129	4.20	.238	0.001	.098
	Erkek	151	4.24	.235		

Gençlik merkezine üye gençlerin hizmet kalitesine yönelik algı düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p < .05$). Erkeklerin algıladıkları hizmet kalitesi ($X=4.24$) ile kadınların algıladıkları hizmet kalitesi ($X=4.20$) düzeyinin birbirine oldukça yakın olduğu söylenilebilir.

Tablo 26. Algılanan Hizmet Kalitesi Alt Boyutlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Kategori	N	X	SS	F	p
Fiziksel Çevre Kalitesi	Kadın	129	4.05	.407	3.275	.010
	Erkek	151	4.17	.356		
Etkileşim Kalitesi	Kadın	129	4.34	.288	.260	.465
	Erkek	151	4.36	.309		
Çıktı Kalitesi	Kadın	129	4.27	.373	.665	.144
	Erkek	151	4.20	.366		

Gençlik merkezi üyelerinin hizmet kalitesinin alt boyutları yönelik algı düzeylerinden fiziksel çevre kalitesinin cinsiyete göre 0.05 anlamlılık düzeyinde; $p=0.010$ değeri için istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir. Erkeklerin algıladıkları fiziksel çevre kalitesi ($X=4.17$) düzeyinin kadınların algıladıkları fiziksel çevre kalitesi ($X=4.05$) düzeyinden fazla olduğu söylenilebilir.

Algılanan hizmet kalitesinin her bir alt boyutunun cinsiyet ile ilişkisine yönelik yapılan T-testi sonuçlarına göre etkileşim kalitesi ve çıktı kalitesi boyutlarında cinsiyet grupları arasında anlamlı bir farklılık yoktur ($p < .05$). Araştırmaya katılan kadın ve erkek üyelerin her bir alt boyuta ilişkin algı düzeyleri birbirine yakındır.

3.9.2.1.2. Gençlik Merkezi Üyelerinin Algıladıkları Hizmet Kalitesi Düzeylerinin Yaşa Göre Karşılaştırılması

Araştırmaya katılan gençlik merkezine üye gençlerin algıladıkları hizmet kalitesi düzeylerinin yaşlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla uygulanan One-Way ANOVA testi sonuçları tablo 27'de gösterilmiştir.

Tablo 27. Algılanan Hizmet Kalitesinin Yaşa Göre ANOVA Testi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Anlamlı Fark
Algılanan Hizmet Kalitesi	Gruplar Arası	,071	2	,035	.624	.537	-
	Gruplar İçi	15,713	277	,057			
	Toplam	15,783	279				

Tablo 27'de görüldüğü gibi gençlik merkezine üye gençlerin hizmet kalitesine yönelik algı düzeyleri yaşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p < .05$).

Algılanan Hizmet Kalitesi		
Yaş Grupları	N	M
15-18 yaş	92	4,22
19-22 yaş	118	4,24
23-26 yaş	70	4,20
Toplam	280	4,22

Tablo incelendiğinde, gençlik merkezine üye gençlerin yaş grupları arasında 19-22 yaş aralığındaki üyelerin ($M=4,24$) diğer yaş aralığındaki üyelere göre hizmet kalitesine yönelik algı düzeyinin yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 28. Algılanan Hizmet Kalitesi Alt Boyutlarının Yaşa Göre ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Anlamlı Fark
Fiziksel Çevre Kalitesi	Gruplar Arası	,114	2	,057	.383	.682	-
	Gruplar İçi	41,236	277	,149			
	Toplam	41,350	279				
Etkileşim Kalitesi	Gruplar Arası	,141	2	,070	.780	.459	-
	Gruplar İçi	24,980	277	,090			
	Toplam	25,120	279				
Çıktı Kalitesi	Gruplar Arası	,073	2	,037	.266	.767	-
	Gruplar İçi	38,205	277	,138			
	Toplam	38,279	279				

Gençlik merkezine üye gençlerin algıladıkları fiziksel çevre kalitesi, etkileşim kalitesi ve çıktı kalitesi düzeyleri arasında gençlerin yaşlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p<.05$).

Algılanan Hizmet Kalitesi Boyutları	Fiziksel Çevre Kalitesi		Etkileşim Kalitesi	Çıktı kalitesi
	N	M	M	M
15-18 yaş	92	4,12	4,35	4,21
19-22 yaş	118	4,13	4,37	4,24
23-26 yaş	70	4,08	4,31	4,25
Toplam	280	4,11	4,35	4,23

Tablo incelendiğinde, gençlik merkezine üye gençlerin yaş grupları arasında üyelerin hizmet kalitesi alt boyutlarına yönelik algı düzeyinde; fiziksel çevre kalitesine göre 19-22 yaş aralığı ($M=4,13$), etkileşim kalitesine göre 19- 22 yaş aralığı ($M=4,37$) ve çıktı kalitesine göre 23-26 yaş aralığı ($M=4,25$) diğer yaş gruplarına göre yüksek olduğu görülmüştür.

3.9.2.1.3 Gençlik Merkezi Üyelerinin Algıladıkları Hizmet Kalitesi Düzeylerinin Eğitim Durumlarına Göre Karşılaştırılması

Araştırmaya katılan gençlik merkezine üye gençlerin algıladıkları hizmet kalitesi düzeylerinin eğitim durumlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla uygulanan ANOVA testi sonuçları tablo 29'da gösterilmiştir.

Tablo 29. Algılanan Hizmet Kalitesinin Eğitim Durumlarına Göre ANOVA Testi Sonuçları

Algılanan Hizmet Kalitesi	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Anlamlı Fark
	Gruplar Arası	,112	2	,056	,987	.374	-
Gruplar İçi	15,672	277	,057				
Toplam	15,783	279					

Tablo 29' da görüldüğü gibi gençlik merkezine üye gençlerin hizmet kalitesine yönelik algı düzeyleri eğitim düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p<.05$).

Algılanan Hizmet Kalitesi		
Eğitim Durumu	N	M
Lise	116	4,20
Ön Lisans	20	4,23
Lisans	144	4,24
Toplam	280	4,22

Tablo incelendiğinde, gençlik merkezine üye gençlerin eğitim durumlarına göre “lisans” eğitim düzeyindeki (M=4.24) algı diğer gruplara oranla daha yüksektir.

Tablo 30. Algılanan Hizmet Kalitesi Alt Boyutlarının Eğitim Durumlarına Göre ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Anlamlı Fark
Fiziksel Çevre Kalitesi	Gruplar Arası	,215	2	,108	.724	.486	-
	Gruplar İçi	41,135	277	,149			
	Toplam	41,350	279				
Etkileşim Kalitesi	Gruplar Arası	,048	2	,024	.263	.263	-
	Gruplar İçi	25,073	277	,091			
	Toplam	25,120	279				
Çıktı Kalitesi	Gruplar Arası	,270	2	,135	.985	.375	-
	Gruplar İçi	38,008	277	,137			
	Toplam	38,279	279				

Gençlik merkezine üye gençlerin algıladıkları fiziksel çevre kalitesi, etkileşim kalitesi ve çıktı kalitesi düzeyleri arasında gençlerin eğitim durumlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p < .05$).

Algılanan Hizmet Kalitesi Boyutları	Fiziksel Çevre Kalitesi		Etkileşim Kalitesi	Çıktı kalitesi
	N	M	M	M
Eğitim Durumu				
Lise	116	4,08	4,34	4,21
Ön Lisans	20	4,09	4,34	4,33
Lisans	144	4,14	4,36	4,24
Toplam	280	4,11	4,35	4,23

Tablo incelendiğinde, gençlik merkezine üye gençlerin eğitim fiziksel çevre kalitesine göre “lisans” eğitim düzeyindeki (M=4.14), etkileşim kalitesine göre “lisans” eğitim düzeyindeki (M=4.36) ve çıktı kalitesine göre “lisans” eğitim düzeyindeki (M=4.33) algı diğer gruplara oranla daha yüksektir.

2.1.4 Gençlik Merkezi Üyelerinin Algıladıkları Hizmet Kalitesi Düzeylerinin Üyelik Sürelerine Göre Karşılaştırılması

Araştırmaya katılan gençlik merkezine üye gençlerin algıladıkları hizmet kalitesi düzeylerinin üyelik sürelerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla uygulanan ANOVA testi sonuçları tablo 31’de gösterilmiştir.

Tablo 31. Algılanan Hizmet Kalitesinin Üyelik Sürelerine Göre ANOVA Testi Sonuçları

Algılanan	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Anlamlı Fark
Hizmet Kalitesi	Gruplar Arası	,338	3	,113	2.012	.113	-
	Gruplar İçi	15,446	276	,056			
	Toplam	15,783	279				

Tablo 31’de görüldüğü gibi gençlik merkezine üye gençlerin hizmet kalitesine yönelik algı düzeyleri üyelik sürelerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p<.05$).

Algılanan Hizmet Kalitesi		
Üyelik Süresi	N	M
1 Yıldan Az	149	4,20
1-2 Yıl	75	4,26
2-4 Yıl	39	4,27
5 Yıl ve Üzeri	17	4,18
Toplam	280	4,22

Tablo incelendiğinde, gençlik merkezine üye gençlerin merkeze üyelik süreleri arasında 2-4 arası üyelerin (M=4,27) hizmet kalitesine yönelik algı düzeyi diğer üyelere göre yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 32. Algılanan Hizmet Kalitesi Alt Boyutlarının Üyelik Sürelerine Göre ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Anlamlı Fark
Fiziksel Çevre Kalitesi	Gruplar Arası	,863	3	,288	1.961	.120	-
	Gruplar İçi	40,486	276	,147			
	Toplam	41,350	279				
Etkileşim Kalitesi	Gruplar Arası	1,102	3	,367	4.221	.006	C-A
	Gruplar İçi	24,018	276	,087			
	Toplam	25,120	279				
Çıktı Kalitesi	Gruplar Arası	,227	3	,076	.549	.649	-
	Gruplar İçi	38,052	276	,138			
	Toplam	38,279	279				

A- 1 Yıldan az B- 1-2 Yıl C- 2-4 Yıl D- 5 Yıl ve üzeri

Gençlik merkezi üyelerinin algıladıkları etkileşim kalitesi düzeyleri arasında üyelik süreleri bakımından anlamlı farklılık vardır. ($p < 0.05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Tukey testinin sonuçlarına göre, 2-4 yıl arası (M=4.48), 1 yıldan az (M=4.30) üyelik süresi grubuna dahil olan üyelere göre anlamlı oranda yüksektir.

Algılanan Hizmet Kalitesi Boyutları	Fiziksel Çevre Kalitesi		Etkileşim Kalitesi	Çıktı kalitesi
	N	M	M	M
Üyelik Süresi				
1 Yıldan Az	149	4,09	4,30	4,25
1-2 Yıl	75	4,20	4,37	4,22
2-4 Yıl	39	4,11	4,48	4,26
5 Yıl ve Üzeri	17	4,00	4,43	4,14
Toplam	280	4,11	4,35	4,23

Tablo incelendiğinde, gençlik merkezine üye gençlerin üyelik süreleri arasında üyelerin hizmet kalitesi alt boyutlarına yönelik algı düzeyinde; fiziksel çevre kalitesine göre 1-2 yıl aralığı (M=4,20), etkileşim kalitesine göre 2-4 yıl aralığı (M=4,48) ve çıktı kalitesine göre 2-4 yıl aralığı (M=4,26) diğer üyelik süresindeki gençlere göre yüksek olduğu görülmüştür.

2.1.5 Gençlik Merkezi Üyelerinin Algıladıkları Hizmet Kalitesi Düzeylerinin Gençlik Merkezlerine Göre Karşılaştırılması

Araştırmaya katılan gençlik merkezine üye gençlerin algıladıkları hizmet kalitesi düzeylerinin üyesi oldukları gençlik merkezine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla uygulanan ANOVA testi sonuçları tablo 33'te gösterilmiştir.

Tablo 33. Algılanan Hizmet Kalitesinin Gençlik Merkezlerine Göre ANOVA Testi Sonuçları

Algılanan	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Anlamlı Fark
Hizmet Kalitesi	Gruplar Arası	2,495	2	1,248	26.009	.000	A-B
	Gruplar İçi	13,288	277	,048			C-B
	Toplam	15,783	279				

A- Kocaeli Uluslararası GM

B- Adapazarı GM

C- Serdivan GM

Gençlik merkezi üyelerinin algıladıkları hizmet kalitesi düzeyleri arasında gençlik merkezleri bakımından anlamlı fark vardır ($p < 0.05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Tukey testi sonuçlarına göre, Kocaeli Uluslararası Gençlik Merkezine üye gençler (M=4.27), Adapazarı (M=4.09) Gençlik Merkezine üye gençlere; Serdivan Gençlik Merkezine üye gençler (M=4.31), Adapazarı (M=4.09) Gençlik Merkezine üye gençlere oranla anlamlı oranda yüksektir.

Algılanan Hizmet Kalitesi		
Gençlik Merkezi	N	M
Kocaeli Uluslararası	115	4,27
Adapazarı	89	4,09
Serdivan	76	4,31
Toplam	280	4,22

Tablo 34. Algılanan Hizmet Kalitesi Alt Boyutlarının Gençlik Merkezine Göre ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Anlamlı Fark
Fiziksel Çevre Kalitesi	Gruplar Arası	6,989	2	3,494	28.170	.000	A-B C-B
	Gruplar İçi	34,361	277	,124			
	Toplam	41,350	279				
Etkileşim Kalitesi	Gruplar Arası	1,844	2	,922	10.974	.000	A-B C-B
	Gruplar İçi	23,276	277	,084			
	Toplam	25,120	279				
Çıktı Kalitesi	Gruplar Arası	,129	2	,064	.467	.627	-
	Gruplar İçi	38,150	277	,138			
	Toplam	38,279	279				

A- Uluslararası Kocaeli GM B- Adapazarı GM C- Serdivan GM

Gençlik merkezine üye gençlerin algıladıkları fiziksel çevre kalitesi ve etkileşim kalitesi düzeyleri arasında gençlerin üyesi oldukları gençlik merkezleri bakımından anlamlı fark vardır ($p < 0.05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Tukey uygulanmıştır. Fiziksel çevre kalitesi bakımından, Kocaeli Uluslararası Gençlik Merkezine üye gençler ($M=4.18$), Adapazarı ($M=3.89$) Gençlik Merkezine üye gençlere; Serdivan Gençlik Merkezine üye gençler ($M=4.27$), Adapazarı ($M=3.89$) Gençlik Merkezine üye gençlere oranla anlamlı oranda yüksektir. Etkileşim kalitesi bakımından, Kocaeli Uluslararası Gençlik Merkezine üye gençler ($M=4.4120$), Adapazarı ($M=4.23$) Gençlik Merkezine üye gençlere; Serdivan Gençlik Merkezine üye gençler ($M=4.4112$), Adapazarı ($M=4.23$) Gençlik Merkezine üye gençlere oranla anlamlı oranda yüksektir.

SONUÇLAR

Bu araştırma, Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı Gençlik Merkezlerine üye gençlerin algıladıkları hizmet kalitesi düzeylerinin belirlenmesi ve hizmetlerin sunumunda etkin rol oynayan gençlik liderlerinin bu süreçte beklentilerinin ve sorunlarının değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Araştırma karma modelde tasarlanmış olup, araştırmanın nitel bölümünde Kocaeli Uluslararası, Adapazarı ve Serdivan Gençlik Merkezlerinde çalışan 12 gençlik lideri ile yarı yapılandırılmış görüşme formu yardımıyla veriler toplanmıştır. Nitel veriler içerik analizi yapılarak çözümlenmiştir.

Araştırmaya katılan liderlerin %66,67'si erkek gençlik liderlerinden, %33,33'ü ise kadın oluşmaktadır. Araştırmaya katılan liderlerin % 58,33'ü 20-30 yaş aralığında, % 41,67'si ise 30 yaş ve üzerindedir. Gençlik liderlerinin % 8,33'ü kıdeminin 1-5 yıl aralığında, % 91,67'si kıdemi ise 5 yıl ve üzerindedir. Araştırmaya katılan gençlik liderlerinin %50'si Kocaeli Uluslararası, %33'ü Adapazarı ve %17'si Serdivan Gençlik Merkezinde çalışmaktadır.

Nitel veriler analiz edildikten sonra üç kategori altında toplanmıştır. Bunlar; gençlik liderliğini tanımlamaya ilişkin bulgular, gençlik liderlerinin yaşadığı sorunlara ilişkin bulgular, gençlerin yaşadığı sorunlara ilişkin bulgular olarak belirlenmiştir.

Gençlik liderlerinin, *gençlik liderliğini tanımlamaları* “İletişim, Danışmanlık ve Gönüllük” temaları etrafında toplanmıştır. Gençlik liderlerinin yaşadıkları sorunlar “Politika, Planlama, Takım Çalışması ve Katılım” temaları belirlenmiştir.

Politika teması, gençlik liderlerinin Gençlik ve Spor Bakanlığının gençlik merkezlerine uyguladığı *Bakanlık Politikaları* ve *gençlik merkezinin politikaları* alt temalarından oluşmaktadır. Gençlik ve Spor Bakanlığının gençlik merkezleri ile ilgili belirlediği amaçlara ulaşmada gençlik liderleri bütçe, zaman ve personel eksikliği konularında yaşadıkları sorunları dile getirmişlerdir. Gençlik merkezinin kurumsal politikalarının değerlendirilmesinde ise merkezin kurumsal yapısıyla ilgili olarak faaliyetler kapsamında liderlerin karşılaştığı sorunlara değinilmiştir.

Takım Çalışması ana teması, *Grup Bilinci, Aidiyet ve Sorumluluk* alt temalarından oluşmaktadır. Gençlik Liderlerinin gerçekleştirdikleri takım çalışmaları

ile gençlere kazandırmaya çalıştıkları grup bilinci, aidiyet ve sorumluluk konularında yaşadıkları sorunları dile getirmişlerdir.

Gençlik liderlerinin *Planlamaya* ilişkin yaşadıkları sorunlar, faaliyetleri ve dolayısıyla üyeleri doğrudan etkilediği ve bu durum liderlerin görevlerini başarılarıyla yerine getirmesine engel olduğu ifade edilmiştir.

Katılım teması, Gönüllülük ve Sürdürülebilirlik alt temalarından oluşmuştur. Gönüllülük alt temasında gençlerin gençlik merkezi faaliyetlerine gönüllü katılımını destekleme vurgusu yapılmıştır. Ayrıca sürdürülebilirliğinin sağlanarak gelecek nesillere sağlam temelli bir yapının bırakılması açısından bir kazanım oluşturacağı ifade edilmiştir.

Gençlik liderleri faaliyetler süresince gözlemedikleri gençlerin yaşadıkları sorunları, *Psiko-sosyal Sorunlar ve Bağımlılık* temaları etrafında tanımlamışlardır.

Araştırmaya katılan gençlik liderlerinin gençlerin yaşadıkları sorunlara ilişkin gözlemlerinden ilki gençlerin yaşadığı psiko-sosyal sorunlar olmuştur. Gençlik liderleri bu sorunların genel itibarı ile ergenlik döneminde yaşanan sorunlardan oluştuğunu ifade etmişlerdir.

Araştırmaya katılan gençlik liderlerinin gençlerin yaşadıkları sorunlara ilişkin gözlemlerinden ikincisi bağımlılık olmuştur. Alkol ve madde kullanımı ergenlik ve gençlik dönemi sorunlarından bir tanesi olarak değerlendirilebilmektedir.

Araştırmaya katılan gençlik liderlerinin gençlik merkezinde sosyal hizmet uzmanı istihdamına ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde; liderlerin bir çoğunun gençlerin yaşadığı sorunlara profesyonel müdahale edemediğinden ve gençlere faydalı olamamaktan yakındıkları, sosyal hizmet uzmanının gençlik merkezine sağlayacağı faydanın yüksek olacağı sonucuna varılmıştır. Gençlik liderleri, gençlerin çevresindeki sosyal destek ve yardım kaynaklarından birisi olan sosyal hizmet uzmanından, ihtiyaç duysun duymasın her an yardım alabiliyor olması halinde, gencin topluma daha kolay sosyal uyum göstereceğini ifade etmişlerdir

Araştırmanın nicel bölümü Kocaeli Uluslararası, Adapazarı ve Serdivan Gençlik Merkezlerine üye 280 gençle gerçekleştirilmiştir.

Araştırmaya katılan gençlik merkezi üyesi 280 gencin; 115'inin Kocaeli Uluslararası Gençlik Merkezi, 89'unun Adapazarı Gençlik Merkezi, 76'sının Serdivan Gençlik Merkezi üyesi olduğu, %32,9'unun 15-18, %42,1'inin 19-22, %25'inin 23-26 yaş aralığında olduğu, %46,1'inin kadın, %53,9'unun erkek olduğu, %51,4'ünün lisans, %41,4'ünün lise ve %7,1'inin ön lisan eğitim düzeyinde oldukları, %32,1'inin ailesinin asgari ücretle geçimlerini sağladığı, yarısından daha fazlasının dört ay ile on iki ay aralığında merkeze üye oldukları, gençlik merkezini %30,7 oranında arkadaşlarından duydukları ve %26,8 oranında internet ile gençlik merkezi faaliyetlerine katıldıkları tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan gençlik merkezi üyesi gençlerden gençlik merkezine katılmayı isteme nedenlerinden üç tanesini seçmeleri istendiğinde; ilk sırada kurslara katılmak, ikinci sırada gezilere ve kamplara katılmak ve üçüncü sırada yeni arkadaşlar edinmek şıklarının seçildiği tespit edilmiştir.

Araştırmada gençlik merkezine üye gençlerin gençlik merkezinde aldıkları hizmetin değerlendirilebilmesi amacıyla, kişisel bilgi formu ve Aycan (2005) tarafından gençlik merkezlerine yönelik olarak geliştirilen, daha sonra Polat ve arkadaşları (2013) tarafından yeniden düzenlenerek geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan "Gençlik Merkezlerinde Algılanan Hizmet Kalitesi Ölçeği" kullanılmıştır.

Gençlik merkezi üyesi gençlerin algıladıkları hizmet kalitesi düzeyi ile cinsiyet, yaş, eğitim seviyesi, üyelik süresi, bulunma sıklığı ve üye olunan gençlik merkezi değişkenleri arasındaki ilişkiler incelenmiştir.

Gençlik merkezine üye gençlerin hizmet kalitesine ve alt boyutlara yönelik algı düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$). Erkeklerin algıladıkları hizmet kalitesi ($X=4.24$) ile kadınların algıladıkları hizmet kalitesi ($X=4.20$) düzeyinin birbirine oldukça yakın olduğu söylenilebilir.

Gençlik merkezi üyelerinin hizmet kalitesinin alt boyutları yönelik algı düzeylerinden fiziksel çevre kalitesinin cinsiyete göre 0.05 anlamlılık düzeyinde; $p=0.010$ değeri için istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir. Erkeklerin

algıladıkları fiziksel çevre kalitesi ($X=4.17$) düzeyinin kadınların algıladıkları fiziksel çevre kalitesi ($X=4.05$) düzeyinden fazla olduğu söylenilebilir.

Aycan (2005), tarafından yapılan araştırmada da gençlik merkezi üyelerinin hizmet kalitesinin alt boyutlarına yönelik algı düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Araştırmanın yapıldığı illerin sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan oldukça benzer özellikler taşıması, bu illerdeki eğitim imkanları arasında büyük farklılıkların olmaması ve özellikle araştırmaya katılan gençlerin öğrenim gören gençlik kesiminden olması nedeniyle cinsiyet farklılığının algıları etkilemeyeceği düşünülmektedir.

Gençlik merkezine üye gençlerin hizmet kalitesine yönelik algı düzeyleri yaşlarına ve eğitim düzeyleri göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$). Üzüm ve arkadaşlarının (2016) yapmış oldukları araştırma sonuçlarına göre katılımcıların yaşı ile hizmet kalitesi algı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmadığı bilgisini vermektedirler. Yıldız ve Tüfekçi'nin (2010) yılında yaptığı çalışmada yaş değişkeni ile hizmet kalitesi algı düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Yüzgenç (2010), Üzüm ve ark., (2016) yapmış oldukları araştırma sonucuna göre eğitim düzeyi değişkeni ile hizmet kalitesi algı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır.

Gençlik merkezi üyelerinin algıladıkları etkileşim kalitesi düzeyleri arasında üyelik süreleri bakımından anlamlı farklılık vardır. ($p<0.05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Tukey testinin sonuçlarına göre, 2-4 yıl arası ($M=4.48$), 1 yıldan az ($M=4.30$) üyelik süresi grubuna dahil olan üyelere göre anlamlı oranda yüksektir. Demirel (2013) yaptığı çalışmada, sadece tesis alt boyutu bakımından üyelik süresi ve algılanan hizmet kalite algısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu bildirmiştir. Aycan'ın (2005) yapmış olduğu çalışma sonucuna göre gençlik merkezi üyelerinin algıladıkları hizmet kalitesi düzeyleri arasında üyelik süreleri bakımından anlamlı fark vardır.

Gençlik merkezi üyelerinin algıladıkları hizmet kalitesi düzeyleri arasında gençlik merkezleri bakımından anlamlı fark vardır ($p<0.05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Tukey testi sonuçlarına göre, Kocaeli Uluslararası Gençlik Merkezine üye gençler ($M=4.27$), Adapazarı ($M=4.09$) Gençlik

Merkezinine üye gençlere; Serdivan Gençlik Merkezine üye gençler (M=4.31), Adapazarı (M=4.09) Gençlik Merkezine üye gençlere oranla anlamlı oranda yüksektir.

Araştırmada, katılımcıların hizmet kalitesine yönelik algı puanlarının ortalamalarına (5'li Likert puanlaması kullanılarak) göre belirlenen gençlik merkezlerinin hizmet kalitesi düzeyleri, 1 ile 1.79 değerleri arasında ise "çok kötü", 1.80 - 2.59 değerleri arasında ise "kötü", 2.60 - 3.39 değerleri arasında ise "orta", 3.40 - 4.19 değerleri arasında ise "iyi" ve 4.20 ile 5 değerleri arasında ise "çok iyi" şeklinde sınıflandırılarak değerlendirilebilir. Bu sınıflandırmaya göre Kocaeli Uluslararası (M=4,27) ve Serdivan Gençlik Merkezinin (M=4,31) hizmet kalitesi düzeyleri çok iyi; Adapazarı Gençlik Merkezinin (M=4,09) hizmet kalitesi düzeyinin iyi olduğu ifade edilebilir.

Gençlik merkezine üye gençlerin algıladıkları fiziksel çevre kalitesi ve etkileşim kalitesi düzeyleri arasında gençlerin üyesi oldukları gençlik merkezleri bakımından anlamlı fark vardır ($p < 0.05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Tukey uygulanmıştır. Fiziksel çevre kalitesi bakımından, Kocaeli Uluslararası Gençlik Merkezine üye gençler (M=4.18), Adapazarı (M=3.89) Gençlik Merkezine üye gençlere; Serdivan Gençlik Merkezine üye gençler (M=4.27), Adapazarı (M=3.89) Gençlik Merkezine üye gençlere oranla anlamlı oranda yüksektir. Etkileşim kalitesi bakımından, Kocaeli Uluslararası Gençlik Merkezine üye gençler (M=4.412), Adapazarı (M=4.23) Gençlik Merkezine üye gençlere; Serdivan Gençlik Merkezine üye gençler (M=4.411), Adapazarı (M=4.23) Gençlik Merkezine üye gençlere oranla anlamlı oranda yüksektir.

Adapazarı Gençlik Merkezinin fiziksel çevre kalitesi bakımından düşük puan almasının sebebi olarak gençlik merkezinin binasının diğer gençlik merkezi binalarına göre küçük ve etkinlik alanının daha az olması olarak düşünülmektedir. Gençlik Merkezlerini Etkileşim kalitesine göre değerlendirmemizde gençlik merkezlerinin gençlerin beklentilerine ne ölçüde cevap verdiği yani gençlerin amaçlarına ne kadar ulaştığı ölçüsünde Kocaeli Uluslararası Gençlik Merkezi donanımsal ve fiziksel özellikleriyle diğer gençlik merkezlerine göre daha yüksek orana sahiptir.

Sonuç olarak ; Gençlik merkezine üye gençlerin algıladıkları hizmet kalitesi düzeylerinin "Çok İyi" (M=4.22); hizmet kalitesinin alt boyutları yönelik algı

düzeylelerinden, fiziksel çevre kalitesine göre “İyi” (M=4,11), etkileşim kalitesine göre “Çok İyi” (M=4,35) ve çıktı kalitesine göre “Çok İyi” (M=4,23) olduğu ifade edilebilir. Gençlik merkezleri üye gençlerin rahat edebileceği şekilde yeniden dizayn edilerek fiziksel çevre kalitesi artırılabilir.

Gençlik merkezi üyelerinin gençlik merkezi faaliyetlerine katılma durumları incelendiğinde, %30,7 oranında arkadaşlarından duydukları ve %26,8 oranında internette duydukları tespit edilmiştir. Gençlerin kendi akranları ile iletişimlerinin güçlü olduğu ve birbirlerini özendirdikleri belirlenmiştir. Gençler gençlik merkezi faaliyetlerinden ne düzeyde memnun olurlarsa gençlik merkezine üye genç sayısının o düzeyde artış göstereceği düşünülmektedir.

Gençlik merkezlerinde yeterli sayıda personel bulunmalıdır. Öncelikle özenle seçilmiş eğitilmiş ve donanımlı gençlik merkezi çalışanlarına (lider vb), gençlerin sorunlarıyla ilgilenecek, onların gelişimlerine katkı sağlayacak, psiko-sosyal yönden destekleyecek sosyal hizmet uzmanı gibi personele ihtiyaç duyulmaktadır. Gençlik liderleri gençlik merkezlerinin yapısını ve kültürünü bilen, çalışmalarını özümsemiş ve gönüllülük duygusu ile hareket edebilen gençlerden seçilmelidir.

ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında;

- 1- Gençlik merkezlerinde sunulan hizmetlerin gençlerin beklentilerini ve isteklerini ne ölçüde karşıladığı periyodik olarak tespit edilmeli ve sunulacak hizmetler bu tespitler neticesinde belirlenmelidir.
- 2- Gençlik merkezlerinin fiziksel özellikleri geliştirilerek gençlerin kendilerini daha rahat hissedebileceği ortamlar oluşturulmalıdır.
- 3- Gençlik merkezlerinin bilinirlik düzeyinin arttırılmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır.
- 4- Gençlik liderlerinin sayısı arttırılmalı ve gençlik liderlerinin iş yükü azaltılmalıdır.
- 5- Gençlerin psikososyal gelişimlerine yönelik faaliyetlerin sayısı arttırılmalı ve bu alanda profesyonel meslek elemanlarının (Sosyal Çalışmacı, Psikolog, Çocuk Gelişimci vb.) gençlik merkezine istihdamları yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

1. Kitaplar

Açık Toplum Vakfı (2012). *100 Konuda Avrupa Birliği'nin Günlük Hayatımıza Etkileri*. İstanbul: Avrupa Birliği Bakanlığı.

Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü. (2009). *Çocuk ve Genç Adalet Sistemi*. Ankara: Denetimli Serbestlik ve Yardım Hizmetlerinden Sorumlu Daire Başkanlığı.

Barker, L. R. (1999). *The Social Work Dictionary*. USA: NASW Press.

Berg, R., Landreth, G. ve Fall, K. (2006). *Group Counseling of Children and Adolescents (4. bs.)*. USA: Routledge: Taylor & Francis Group.

Buğra, A. ve Keyder, Ç. (2010). *Sosyal Politika Yazıları (Çev. Burcu Yakut Çakar ve Utku Barış Balaban)*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri (2. Baskı)*. Pegem Akademi: Ankara.

Certel, E. ve Kurtaran, Y. (2012). *Avrupa Çağında Gençlik Politikaları N. Yentürk, Y. Kurtaran, G. Nemutlu (Der.). Türkiye'de Gençlik Çalışması ve Politikaları (s. 197-219)*. İstanbul: Bilgi İletişim Grubu Yayıncılık.

Charles, G ve Charles H.(2003). *Guidelines in Child and Youth Care Family Work*. University of British Columbia, USA: Catholic Family Services.

Cılga, İ. (1994). *Gençlik ve Yaşam Niteliği (1. bs.)*. Ankara: Damla Matbaacılık.

Crain, W. (1985). *Theories of Development (2. Ed.)*. USA: Prentice-Hall.

Ergün, M. (1997). *Eğitim Sosyolojisine Giriş (4. bs.)*. Ankara: Ocak Yayınları.

Erikson, E. (1987). *Childhood and Society (6. Ed.)*. London: Paladm Grafton Books.

Gander, M. J. ve Gardiner, H. W. (2004). *Çocuk ve Ergen Gelişimi B. Onur (Haz.)*. Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.

Gençlik Servisleri Merkezi. (2008). “Avrupa Birliği'nin Gençlere Yönelik Fırsatları Hakkında Gençlerin Bilgi Düzeyi” Araştırma Raporu. Ankara: Gençlik Servisleri Merkezi.

Gençnet (2003). *Türk Gençliği ve Katılım: Katıl ve Gençliğini Yarat II*. İstanbul: Arı Hareketi.

Gür, B., Dalmış, İ., Kırmızıdağ, N., Çelik, Z. ve Boz, N. (2012). *Türkiye'nin Gençlik Profili*. Ankara: SETA Yayınları.

İstanbul Bilgi Üniversitesi Araştırma Birimi. (2006). *İstanbul Gençliği-Sivil Toplum Kuruluşu Üyeliği Bir Fark Yaratıyor Mu Araştırması*. İstanbul: İstanbul Bilgi İletişim Grubu Yayınları.

İstanbul Bilgi Üniversitesi STK Eğitim ve Araştırma Birimi. (2008). *Sosyal İçerme N. Yentürk (Ed.) (1.bs.)*. İstanbul: İstanbul Bilgi İletişim Grubu Yayınları.

Johnson, R. B., & Onwuegbuzie, A. J. (2004). *Mixed methods research: A research paradigm whose time has come*. Educational Researcher, 33(7): 14-26.

Jones, K., Cooper, B. ve Ferguson, H. (2008). *Best Practice in Social Work: Critical Perspectives*. New York: Palgrave Macmillan.

Karaküçük, S., *Rekreasyon Bos Zamanları Değerlendirme*, Bağırhan Yayınevi, Ankara, 1999

Konrad Adenauer Vakfı. (1998). *Türk Gençliği 98 Suskun Kitle Büyüteç Altında*. İstanbul: İstanbul Mülkiyeliler Vakfı Sosyal Araştırmalar Merkezi.

Kristensen, S. (2008). Avrupa'da Hareketlilik N. Yentürk, Y. Kurtaran, G. Nemutlu (Der.). *Türkiye'de Gençlik Çalışması ve Politikaları* (s. 115-128). İstanbul: Bilgi İletişim Grubu Yayıncılık.

Kulaksızoğlu, A. (1999). *Ergenlik Psikolojisi* (2. bs.). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Malekoff, A. (2004). Strengths Based Group Work with Children and Adolescents. Garvin, C. Gutierrez, L. ve Galinsky, M. (Ed.). *Handbook of Social Work With Groups* (s. 227-244). New York: The Guilford Press.

Nemutlu, G. ve Kurtaran, Y. (2008). *Türkiye İçin Gençlik Politikaları Önerileri* N. Yentürk, Y. Kurtaran, G. Nemutlu (Der.). Türkiye’de Gençlik Çalışması ve Politikaları (s. 23-45). İstanbul: Bilgi İletişim Grubu Yayıncılık.

Nemutlu, G., Kurtaran, Y. (2012). *Gençlik Çalışmaları Temelinde Gençlik Politikaları Önerileri*. N. Yentürk, Y. Kurtaran, G. Nemutlu (ed.) *Türkiye’de Gençlik Çalışması ve Politikaları* (ss. 83-114). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları. 2. Baskı

Neuman, W. L. (2010). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri: Nicel ve Nitel Yaklaşımlar* (Cilt 1). (S. Özge, Çev.) İstanbul.

Neyzi, L. (2011). *Türkiye’de Kamusal Söylemde Gençlik Kurgusunun Değişimi* A.T. Aydemir (Der.). *Katılımın "e-hali": Gençlerin Sanal Alemi* (s. 25-47). İstanbul: Alternatif Bilişim Derneği Genel Merkezi.

Nielsen, K. (1980). *Rawls and the Left: Some Left Critiques of Rawl’s Principles of Practice*. *Analyse & Kritik*, 2 (1), 74-97

Onur, B. (2004). *Gelişim Psikolojisi* (4. bs.). Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.

Özgen, E. (2006). *Kurumsal Sosyal Sorumluluk Projeleri*. 1. Baskı, Mavi Ağaç Yayınları, İstanbul.

Piaget, J. (1993). *The Significance of John Amos Comenius at the Present*. UNESCO, XIII (1/2), 96-173.

Sheafor, B.W. ve Horejsi, C.R. (2003). *Techniques and Guidelines for Social Work Practice* (Ed.6). Boston: Pearson Education Inc.

Somtrakool, K. (2002). *Lifelong Learning for a Modern Learning Society* C. Medel-Añonuevo (Ed.). *Integrating Lifelong Learning Perspectives* (s.29-36). Hamburg: UNESCO.

Thompson, N. (2009). *Understanding Social Work* (Ed.3). New York: Palgrave Macmillan.

Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı [TÜSEV]. (2010). *Türkiye’de Derneklerin Örgütlenme Özgürlüğü Önündeki Engeller. “Türkiye’de Örgütlenme Özgürlüğünün İzlenmesi İçin Metodoloji Geliştirilmesi Projesi”*. İstanbul: TÜSEV Yayınları.

Ungdomsstyrelsen. (2009). *Gençlik Politikalarına Giriş: İsveç ve Türkiye Bakış Açıları* E. Bornemark, V. Görbil (Düz.). Türkiye: Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı.

Yaşama Dair Vakfı. (2008). *Türkiye “Gençlik Halleri” Araştırması*. İstanbul: YADA Yayınları.

Yavuzer, H. (2005). *Çocuk Psikolojisi* (28. bs.). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yerel Gündem 21. (2005). *Uygulamalarına Yönelik Kolaylaştırıcı Bilgiler* (2. Bs.) S. Emrealp (Düz.). İstanbul: Birmat Matbaası.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (9b.). Ankara: Seçkin Yayınları.

Zastrow, C. H. ve Kirst-Ashman, K. K. (2004). *Understanding Human Behavior and the Social Environment* (6.Ed.). USA: Thomson Learning Belmont. Yavuzer, H. (2005). *Çocuk Psikolojisi* (28. bs.). İstanbul: Remzi Kitabevi.

2. Makaleler, Bildiriler, Diğer Basılı Yayınlar

Acar, H. ve Karataş, K. (2008). *Sosyal Hizmet Kuruluşlarında Çocuk ve Gençlerin Katılımı*. Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi, 19 (1), 29-44.

Acar, H.(2008). *Türkiye'nin Ulusal Gençlik Politikası Nasıl Yapılandırılmalıdır?*. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, Cilt:5 Sayı:1, ss.5-8

Akman, E., Akçay, E. Y. ve Argun, Ç. (2011). *Avrupa Birliği'nin Değişen Nüfus Yapısında Gençler ve AB'nin Gençlik Politikaları*. Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi 16 (22), 1-31.

Asutay, H. (2001). *Gençliğin Dili*. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3 (2), 1-21.

Ataç, Ö. (2018). *Gençlerin gençlik merkezleri faaliyetlerine ilişkin tutumlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Düzce.

Aycan A., Üzüm H., Polat, E. (2013). Gençlik Merkezlerinde Algılanan Hizmet Kalitesi Ölçeği (Geçerlik ve Güvenilirlik Çalışması)”. Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi. 24 (1), 25–36.

Aycan, A. (2005). *Gençlik Merkezlerinde Örgütsel Etkililik Ve Hizmet Kalitesinin Değerlendirilmesi*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Aytaç, A. (2011). *İnsani Gelişmeyi Anlamak İçin Bilgi Çağından Yararlanmak Şart* (A. T. Aydemir (Der.). *Katılımın "e-hali": Gençlerin Sanal Alemi*. (s. 141-153). İstanbul: Alternatif Bilişim Derneği Genel Merkezi

Cumhuriyet Halk Partisi. (2011). *Cumhuriyet Halk Partisi Bilim, Yönetim ve Kültür Platformu Çalışmaları No 3: Gençler Gençliğini Yaşayacak*. Türkiye.

Çelik, K. ve Beşpınar, F. U. (2011). *Farklı Nedenlerle Çalışma Ve Çalışmanın Genç Üzerine Etkileri*. Sosyal Ve Beşeri Bilimler Dergisi, 3 (1), 59-69.

Dalyanoğlu, D. (2007). *Toplum Merkezi Hizmetlerinin Kadının Kente Uyum Sürecine Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Diñçel, E. (2006). *Ergenlik Dönemi Gelişimsel Ödevleri ve Psikolojik Problemler*. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi

Duyan, V., Sayar, Ö. ve Özbulut, M. (2008). *Sosyal Hizmeti Tanımak ve Anlamak* (1. bs.). Ankara: Öncü Basımevi.

Elkind, D. (1993). *Çocuk ve Toplum, Gelişim ve Eğitim Üzerine Denemeler* D. Öngen. (Çev. 1999). Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları No: 3.

Erbay, E. (2013). *Çocuk Hakları*. Yeni İnsan Yayınevi: İstanbul.

Erbay,E. ve Akçay, S. (2013). *Assertiveness Skill Of Social Work Students: A Case Of Turkey*. Academic Research International, 4 (2), 316-323.

Erdayı, U. (2009). *Dünyada Genç İşsizliği Sorununun Çözümüne Yönelik Ulusal Politikalar ve Türkiye*. Çalışma ve Toplum Dergisi, (3), 133-162.

European Union. (2011). *Demography Report 2010*. Belgium, 12.10.2018, ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=6824&langId=en.

Kuçuradi, L. (1998). *Yirmibirinci Yüzyılın Eşiğinde Demokrasi Kavramı ve Sorunları*. Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, Cumhuriyetin 75. Yılı Özel Sayısı, 21-27.

Küçüker, E. (2012). *Türkiye’de Kalkınma Planları Kapsamında Yapılan Eğitim Planlarının Analizi*. Kastamonu Eğitim Dergisi, 20(1), 9-26.

Nehirli, A. (2007). *Engelli Üniversiteliler. İçinde Sosyal Haklar Raporu* [Elektronik Sürüm] (62-63), Üniversite Gençliği ve Sosyal Haklar Raporu.

Örteş, G. (2010). *Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerine bağlı gençlik merkezlerinin 15-26 yaş arasındaki gençler tarafından bilinirlik düzeyi (Kocaeli ili uygulaması)*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Özbay, H. ve ark (1991). *Ergenlerde Sigara, Alkol ve Madde Kullanımının Benlik İmajı, Depresyon ve Anksiyete Ölçümleri ile İlişkileri*. Düşünen Adam, 1991, 4(3): 53-58.

Özgüngör, S. (2009). *Postmodern Değerler, Kimlik Oluşumu Ve Yaşam Doyumu*. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 4 (31), 32-42.

Özsarı A., Fişekçioğlu İ.B., Altın M. (2017). *Gençlik Merkezi Faaliyetlerine Katılan Suriyeli Mültecilerin Algıladıkları Hizmet Kalitesi Üzerine Bir Araştırma*. Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi. 2(1):31-44.

Öztürk, A. (2007). *Çağdaş Liberal Siyaset Felsefesinde Adalet Sorunu: Rawls, Hayek, Nozick Örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.

Öztürk, A. R. (2011). *Bazı Ölüm Cezalarının Yerine Getirilmesi Hakkında Bazı Kanunların Yürürlükten Kaldırılmasına İlişkin Kanun Teklifi*. 12/09/2011, Esas No: 2/63.

Parlak, İ. (1999). *Türkiye’de Gençlik ve Siyaset: Hacettepe Üniversitesi Beytepe Kampüsü Örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Poyraz, T., Zorlu, A., Şahin, B. ve Arıkan, G. (2003). *Üniversite Gençliğinin Güncel Sorunlara Bakışı: Hacettepe Üniversitesi Sosyoloji Bölümü Öğrencileri Örneği*. Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 20 (1), 1-32.

Salto Youth. (t.y.). Erişim: 05.01.2018, "<http://www.salto-youth.net/about/>"

Sarı, E. (2007). *Anasınıfına Devam Eden 5-6 Yaş Grubu Çocukların Annelerinin Çocuk Yetiştirme Tutumlarının, Çocuğun Sosyal Uyum Ve Becerilerine Etkisinin İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi.

Sütçü, O. (2008). *Stratejik Liderlik*. Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.

Şahin, M. (2019). *Gençlik hizmetleri ve spor il ve ilçe müdürlüklerinde görev yapan personelin sporda sürdürülebilirliğe ilişkin tutumlarının belirlenmesi: Ege Bölgesi örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.

Şentuna, M. (2009). *Türkiye'deki Gençlik ve Spor İle İlgili Kamu Kurumları ve Sivil Toplum Kuruluşlarının Gençlik Politikalarının Değerlendirilmesi ve Bir Model Örneği*. (Doktora Tezi). Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Talu B., *Turizmin Çeşitlendirilmesi Süreci Kapsamında Gençlik Turizmi-Türkiye'ye Yönelik Makro Düzeyde Bir Model Yaklaşımı*. H.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1995

Turhan, F.A. (2018). *T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı gençlik merkezlerinde çalışan gençlik liderlerinin yaşam kalite düzeylerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.

UNDP. (2010). İsviçre-UNDP (S-Un) *Fonu Gençlik Projesi Gençlik Katılımı ve Gençlik Politikaları İçin Öneriler*. Erişim: 24.04.2018.

Uyan, P. (2007). Tarlabası'ndaki Gençlik, Üniversite Gençliği ve Sosyal Haklar Raporu [Elektronik Sürüm] (s.56-60).

Üzüm H, Yeşildağ B., Karlı Ü., Ünlü H., Parlar F.M., Çokpartal C., ve Tekin N. (2016). *Kamu ve özel spor merkezleri müşterilerinin hizmet kalitesi algılarının incelenmesi*. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16(3), 167-180.

Yavuz, C. (2017). *Türkiye'deki gençlik merkezlerinin kurumsal yönetimleri ile hizmet kalitesinin değerlendirilmesi*. Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.

Yenihan, B. ve Yıldırımalp, S. (2013). *Sosyal Dışlanma ve İşgücü Piyasasında Gençler*, Mevzuat Dergisi, Yıl:16, Sayı:184.

Yıldız, S.M, ve Tüfekçi, Ö. (2010). *Fitness merkezi müşterilerinin hizmet kalitesine yönelik beklenti ve algılarının değerlendirilmesi*. Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14(24),1-11.

Yurttagüler, L. (2007). *Sosyal Dışlanma ve Gençlik. içinde Üniversite Gençliği ve Sosyal Haklar Raporu* [Elektronik Sürüm] (s. 40-65).

Yüksel, A. (2004). *Empati eğitim programının ilköğretim öğrencilerinin empatik becerilerine etkisi*. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (8) 2, 341-354.

Yüzgenç, A.A. (2010). *Yerel hizmetlerin sunduğu spor hizmetlerinde hizmet kalitesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

EK1. Gençlik Merkezlerinde Algılanan Hizmet Kalitesi Ölçeği

Aşağıda üyesi olduğunuz gençlik merkezi ile ilgili ifadeler yer almaktadır. Bu ifadelere katılıp katılmadığınızı size uygun seçeneği temsil eden kareye (x) işareti koyarak belirtiniz.	TAMAMEN KATILMIYORUM	KATILMIYORUM	KARARSIZIM	KATILYORUM	TAMAMEN KATILYORUM
1. Bu merkezin içi rahat etmek için yeteri kadar geniştir.					
2. Bu merkezin içi güzel görünümlü döşenmiştir.					
3. Bu merkezin ışıklandırması mükemmeldir.					
4. Bu merkezin içi hoş kokar					
5. Bu merkezde çalınan fon müziği kulağa hoş gelir.					
6. Bu merkezin hizmet binası her türlü tehlikeye karşı (yangın, deprem vb.) güvenlidir.					
7. Bu merkezin hizmet binası gençlik merkezi olarak kullanılmaya uygundur.					
8. Bu merkezde faaliyet dışı zamanlarda birlikte vakit geçirmek için elverişli alanlar vardır.					
9. Bu merkezin ısısı hava koşullarına uygun şekilde ayarlanmaktadır.					
10. Bu merkezin faaliyetlerinde kullanılan araç gereçler miktar ve kalite açısından yeterlidir.					
11. Bu merkezin çalışanları kibar ve saygılıdır.					
12. Bu merkezin çalışanları dürüst ve güvenilirdir.					
13. Bu merkezin çalışanları bilgili ve işinin ehlidir.					
14. Bu merkezin çalışanları hoş görüldür.					
15. Bu merkezin çalışanları samimi ve güler yüzlüdür.					
16. Bu merkezin çalışanları ile iletişim kurmak kolaydır.					
17. Bu merkezin çalışanları işlerini seyerek yapmaktadır.					
18. Bu merkezin çalışanları üye gençlerin isteklerini yerine getirmeye gayret etmektedir.					
19. Bu merkezde çok çeşitli faaliyetler düzenlenmektedir.					
20. Bu merkezde faaliyetler üye gençler için uygun saatlerde düzenlenmektedir.					
21. Bu merkezde faaliyetler planlanırken üye gençlerin ilgi ve istekleri yeterince dikkate alınmaktadır.					
22. Bu merkeze üye olan gençler merkeze katılım amaçlarını gerçekleştirmektedir.					
23. Bu merkezde düzenlenen faaliyetler üye gençlerin yaşamlarında olumlu değişimlere neden olmaktadır.					

EK 2: Gençlik Liderlerine Yönelik Görüşme Formu

Değerli Katılımcı,

Bu görüşme, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalında Ahmet Bilal DEMİRCİ tarafından yürütülen Yüksek Lisans tezi çalışmasında kullanılacaktır.

Bu çalışmada Gençlik Merkezine üye olan gençlerin sunulan hizmetlerden beklentileri ile hizmetlerin sunumunda etkin rol oynayan gençlik liderlerinin beklentilerinin karşılıklı analizi amaçlanmaktadır.

Çalışmada gizlilik ilkesi esastır, kimlik bilgileriniz çalışmada yayınlanmayacak ve herhangi bir yerde kullanılmayacaktır. Vereceğiniz bilgiler sadece bu araştırma kapsamında değerlendirilecek, herhangi bir şekilde üçüncü kişi veya kurum/kuruluş ile paylaşılmayacaktır.

Duyarlılığınız için teşekkürler.

Gençlik Merkezi:

1. Yaşınız:

2. Cinsiyet:

3. Nerede Doğdunuz: (İl Merkezi, İlçe, Kasaba, Köy)

4. Okuduğunuz/Mezun Olduğunuz Okul ve Bölüm:

5. Aylık Ortalama Gelir Düzeyiniz:

6. Gençlik Merkezinde ne kadar süredir çalışıyorsunuz?

3 Ay'dan az.	4-6 Ay	7-12 Ay	1-2 Yıl	2-4 Yıl	5 Yıl +

7. Gençlik liderliğini nasıl tanımlarsınız?

8. Faaliyetlerin planlaması sürecinde gençlerin ihtiyaçları ve öncelikleri ne boyutta göz önünde alınmaktadır?

9. Gençlik merkezinde gerçekleştirilen faaliyetlere gençlerin katılımının devamlılığı için ne tür çalışmalar yapılmaktadır?

10. Gençlik Merkezinde yürütülen faaliyetler gençlere ne tür kazanımlar sağlamaktadır?

11. Gençlik Merkezi faaliyetlerini gerçekleştirirken yaşadığımız sorunlar nelerdir?

12. Gençlik Lideri olarak gözlemediğiniz gençlik sorunları nelerdir?

13. Gençlik Merkezinde Sosyal Hizmet Uzmanı çalışmasının gerekli olduğunu düşünüyor musunuz?

14. Bir Gençlik Merkezi çalışanı olarak, kurum bünyesinde gözlemediğiniz eksiklikler, aksaklıklar ya da sorunlar nelerdir?

EK 3: Kişisel Bilgi Formu

Gençlik Merkezi Üyelerine Yönelik Anket Soru Formu

Değerli Katılımcı,

Bu anket, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalında Ahmet Bilal DEMİRCİ tarafından yürütülen Yüksek Lisans tezi çalışmasında kullanılacaktır. Bu anket çalınmasında Gençlik Merkezinde düzenlenen faaliyetlerin gençlerin ihtiyaç ve beklentilerine ne düzeyde cevap verdiğini ölçmek için bir araştırma yapılmaktadır. Çalışmanın amacına ulaşılabilmesi için sizin samimi ve doğru cevaplarınız çalışmamıza büyük katkı sağlayacaktır. Toplanan bilgiler, bilimsel araştırma dışında bir amaçla kullanılmayacaktır. Bu nedenle anket formuna adınızı, soyadınızı yazmayınız.

Çalışmaya gösterdiğiniz ilgiden dolayı teşekkür ederiz.

Gençlik Merkezi:

1. Yaşınız:
2. Cinsiyet:
3. Nerede Doğdunuz: (İl Merkezi, İlçe, Kasaba, Köy)
4. Okuduğunuz/Mezun Olduğunuz Okul ve Bölüm:
5. Ailenizin Aylık Ortalama Gelir Düzeyi:
6. Gençlik Merkezine ne kadar süredir üyesiniz?

3 Ay'dan az.	4-6 Ay	7-12 Ay	1-2 Yıl	2-4 Yıl	5 Yıl +

7. Gençlik Merkezi faaliyetlerini nasıl duydunuz veya faaliyetlere nasıl katıldınız?

- Arkadaşlarımdan duyarak,
- Aile/Yakın çevremın yönlendirmesiyle,
- Gençlik Merkezi tanıtımlarından öğrenerek, (Sunu, poster, broşür, stand)
- Basından, (Televizyon, gazete, dergi vb.)
- İnternet aracılığıyla,
- Diğer (lütfen belirtiniz)

8. Gençlik Merkezi Faaliyetlerine katılmayı istedim. Çünkü;

(Lütfen en çok üç şıkkı işaretleyiniz)

- Yeni arkadaşlar edinmek ve arkadaşlarımla daha çok vakit geçirmek için,
- Gezilere ve kamplara katılmak için,
- Kurslara katılmak için,
- Günlük hayatın sıkıcılığında uzaklaşmak için,
- İletişim becerilerimi yükseltebilmek için
- İleride gençlik lideri olmak ve gençlere yol gösterici olabilmek için,
- Diğer (lütfen belirtiniz)

9. Gençlik Merkezinde hafta içi ortalama kaç saat geçiriyorsunuz?

1 Saatten az	1-2 Saat	3-5 Saat	6-8 Saat	9-10 Saat	10 Saatten fazla

10. Gençlik Merkezinde hafta sonu ortalama kaç saat geçiriyorsunuz?

1 Saatten az	1-2 Saat	3-5 Saat	6-8 Saat	9-10 Saat	10 Saatten fazla

EK4: Araştırma Uygulama İzni

T.C.
KOCAELİ VALİLİĞİ
Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü
Derince Gençlik Merkezi Müdürlüğü

Sayı : 53816709-180.99-E.240937
Konu : Ahmet Bilal DEMİRCİ Hk.

KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Bölümü yüksek lisans programı öğrencisi Ahmet Bilal DEMİRCİ'nin " Gençlik Merkezlerinde Verilen Hizmetlerin Karşılıklı Etki Analizi; Kocaeli ve Sakarya Örneği " başlıklı tezi kapsamında ilimizde bulunan 6 Gençlik Merkezi Müdürlüğünde anket çalışması yapabileceği ayrıca Derince Gençlik Merkezi Müdürü Bahadır ALİGÜL'ün yüksek lisans tezi olan " TR42 Düzey 2 Bölge de yer alan Gençlik Merkezlerinin Algılanan Hizmet Kalitesinin Araştırılması" tezinden faydalanabileceği hususunda,
Gereğini arz ederim.

Muzaffer ÇİNTİMAR
Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürü

Mevcut Elektronik İmzalar

MUZAFFER ÇİNTİMAR (Genel Evrak Şube Müdürlüğü - Memur) 10/04/2018 10:59

Not: Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres: Şirintepe Mahallesi Olimpik Buz Sportları Salonu İzmit/KOCAELİ
Telefon: (0262) 229 58 48 Belgegeçer: (0262) 229 58 48
Elektronik AĞ: <http://kocaeli.gsb.gov.tr> e-posta: kocaeliderincegm@gsb.gov.tr

Bilgi için: Hatice ŞAHİN
Memur

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Ahmet Bilal DEMİRCİ

Doğum Yeri ve Tarihi: Fethiye/Muğla, 1992

E-Posta Adresi : ats_111@hotmail.com

ÖĞRENİM DURUMU

Lise: Aydın Çine Anadolu Öğretmen Lisesi

Lisans: Kocaeli Üniversitesi SYO, Sosyal Hizmet Bölümü

Yüksek Lisans: Kocaeli Üniversitesi SBE, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı

STAJ ve İŞ DENEYİMİ

- Eyl. 2015 - Haz.2016: Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı /İzmit Çocuk Destek Merkezi /Stajyer Sosyal Çalışmacı
- Mart 2017 - Haz.2017: İzmit Belediyesi/ Sosyal Destek Hizmetleri Müdürlüğü/ Stajyer Sosyal Çalışmacı
- Kas. 2017 - Ek. 2018: Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı/ İzmit Sosyal Hizmet Merkezi/ASDEP Personeli (Sosyal Çalışmacı)
- Ek.2018 - : Sağlık Bakanlığı/ SBE Haseki Eğitim Araştırma Hastanesi/ Sosyal Çalışmacı